

รายงานผลการศึกษา

เรื่อง

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

โดย

ดร.เชียรช่วง กัลยาณมิตร

รศ.ดร.สุชาย ธนวิเสถียร

อ.ณรงค์ศักดิ์ บุณสุพรรณ

อ.ศรัณย์พงษ์ พึ่งเกียรติ

อ.เดชา นิตยอนุภาพ

อ.ธนกฤต หวังดำรงวงศ์

อ.อภิภู ธนการอรณสิน

เอกสารประกอบการสัมมนา

โครงการประชุมสัมมนากำหนดกรอบการทำงานในการจัดตั้ง

เขตเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ 2558

ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

มิถุนายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
บทที่ 1 บทนำ	
การพัฒนาพื้นที่ชายแดน และยุทธศาสตร์	1
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559)	4
ประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศ	4
ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาค	5
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย	6
สถานการณ์การจัดสรรงบประมาณ	14
บทสรุป	15
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย	
ประวัติความเป็นมา	16
ข้อมูลทั่วไป	18
ข้อมูลทางการเมืองการปกครอง	19
ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	21
ข้อมูลทางสังคมคุณภาพชีวิต	25
ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	27
ข้อมูลด้านการศึกษา	28
ข้อมูลทางทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	29
ข้อมูลทางด้านความมั่นคง	29
การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT ANALYSIS) และศักยภาพการพัฒนาจังหวัดหนองคาย	30
ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย	33
บทสรุปศักยภาพหนองคาย	38
บทที่ 3 ข้อมูลกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	
บริบทความเป็นมาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	39
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT ANALYSIS) ภาพรวมกลุ่มจังหวัด	46

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	
ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร	48
ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและการค้า (ขายส่ง-ขายปลีก)ผลิตภัณฑ์ชุมชน	48
ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	49
ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	49
บทบาทและทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยว	49
บทสรุปของกลุ่มจังหวัด	51
ข้อมูลอนุภูมิภาค	51
วิเคราะห์ศักยภาพของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS	53
ศักยภาพเด่นของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงโดยรวม	54
บทสรุปของอนุภูมิภาค	55
บทสรุปของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	55
บทที่ 4 การวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย	
วิธีการศึกษา	57
เครื่องมือที่ใช้	57
ข้อมูลที่ใช้	57
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	59
กรอบการศึกษาวิจัย	60
ผลการศึกษาวิจัย	60
สรุปการวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย	66
บทที่ 5 ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต	
บทนำ	68
ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	68
โครงสร้างของปัญหาทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต อันเกิดจากการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ	70
ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย	71
แนวทางแก้ไขผลกระทบ	72
บทสรุป	73

บทที่ 6 ภัยคุกคามและแนวทางการแก้ไข

บทนำ	75
โครงสร้างภัยคุกคามที่ร่วมกันกระแสโลก	77
ภัยคุกคามที่ควรเฝ้าระวัง	79
แนวทางการแก้ไข	79
บทสรุป	81

บทที่ 7 เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

บทนำ	82
การวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนของจังหวัดหนองคาย	84
ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และแนวทางการแก้ไข	85
ภัยคุกคามและแนวทางการแก้ไข	87

บทที่ 8 ข้อเสนอแนะและโครงการ

บทนำ	89
ข้อเสนอแนะ	89
โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย	90
โครงการหรือกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	90
วัฒนธรรม วิถีชีวิต และ ภัยคุกคาม	
บทสรุป	91

บรรณานุกรม	92
------------	----

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์แบบสอดคล้อง สรุปได้ว่าจังหวัดหนองคายมีความเหมาะสมในการลงทุนขนาดใหญ่ รวม 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมบริการและสาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics) และ กิจกรรมสนับสนุน การท่องเที่ยว (Support Business Tourism)

การลงทุนขนาดกลาง (digital economy) ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหมาะสมจำนวน 16 กิจกรรม ประกอบด้วย Real estate (อสังหาริมทรัพย์), Financial (การเงิน), Manufacturing (การผลิต), Transmission (การส่งผ่าน), Creative & Media (ความคิดสร้างสรรค์และสื่อ), Accommodation (ที่พัก), Warehouse (คลังสินค้า), Sport (กีฬา), Entertainment กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว, Food (อาหาร), Motor Vehicle & Repair (ยานยนต์และซ่อมแซม), Banking (การธนาคาร), Tourism (การท่องเที่ยว), Telecom (โทรคมนาคม), Restaurant (ร้านอาหาร) และ Hotel (โรงแรม)

การลงทุนขนาดเล็กระดับชาวบ้าน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหมาะสม จำนวน 18 กิจกรรม ประกอบด้วย Maintenance (ซ่อมบำรุง), Event Organizer (จัดงาน), Electronic, plumber (อิเล็กทรอนิกส์, ช่างประปา), Film/Cinema (ภาพยนตร์), Animation/ Special effect (การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง/การสร้างเทคนิคพิเศษ ทางภาพ), Shoes/Foot wears (รองเท้า), Retail/Shopping (ร้านค้า), Fresh Market/Whole sale (ตลาดสด), Flower/Whole sale (ดอกไม้), Agricultural /Supply Chain (การเกษตร/ห่วงโซ่อุปทาน ของกระบวนการทางธุรกิจ), Agricultural/ Survey Zoning (การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต), Hotel (โรงแรม), Pharm/ Eyesight (ผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข/สังเกตเห็น), Tourism (การท่องเที่ยว), Restaurant (ร้านอาหาร), Hospitality/ Wellness/Spa (โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา), Clinic/ Hospital/ Boutiques (คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก) และ Nursing Home (บ้านพักคนชรา)

การวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ, ด้านสังคมและกฎหมาย, ด้านการเมือง และความมั่นคง, ด้านสิ่งแวดล้อม, ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร, ด้านสาธารณูปโภค, ด้านสาธารณสุข, ด้านแรงงานและความยากจน, ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน และด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ

การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย อาชญากรรมข้ามชาติ และองค์กรอาชญากรรม และการกระทำผิดอาญา, การก่อการร้าย, ยาเสพติด, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, ภัยพิบัติทางธรรมชาติ, โรคอุบัติใหม่ ที่ชาวต่างชาติเป็นพาหะ การค้าแรงงาน ผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง การค้ามนุษย์ และผู้มีอิทธิพล

บทที่ 1

บทนำ

เขตเศรษฐกิจระดับชาติมีมาแล้วกว่า 50 ปี สำหรับประเทศไทย มีโครงการส่งเสริมการลงทุน โดยสำนักงานส่งเสริมการลงทุนที่ให้สิทธิประโยชน์ของผู้ลงทุนที่มาจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ในบริเวณที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ดำเนินการโดยการนิคมอุตสาหกรรม หรือบริษัทเอกชน ในปี 2014 รัฐบาลได้ประกาศการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในบริเวณจังหวัดที่ติดกับพรมแดน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลขับเคลื่อน เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการของคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.การพัฒนาพื้นที่ชายแดน และยุทธศาสตร์

การเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองชายแดนไทยที่เห็นได้ชัดคือเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงแต่ผลจากการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เมืองบางแห่งไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางสังคม ปัญหาเสพติดปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ทันกับความต้องการเป็นต้น การพัฒนาเมืองชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทยและเพื่อนบ้านพร้อมๆ ไปด้วยการรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ด้วย “เมืองชายแดน” นอกจากจะหมายถึงจังหวัด ที่ติดกับชายแดนแล้วเราน่าจะรวมถึงเมืองที่มีลักษณะเป็นเกาะ เช่น เกาะภูเก็ตไว้ด้วยเพราะประเทศไทย มีจุดเชื่อมสู่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำเมืองชายแดนถือว่ามีความสำคัญในเชิงการค้า การลงทุน ที่เห็นได้ชัดคือ อย่างในกรณีของประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญกับการจัดระเบียบ ทั้งด้านระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดระบบบริการเพื่อให้เอื้อต่อการค้าชายกับประเทศ ที่มีด่านพรมแดนติดกับประเทศของเขาเป็นอย่างมากแล้ว ประเทศไทยจะมีการจัดระบบอย่างไร ที่จะเอื้อต่อการทำมาค้าขายได้บ้างสิ่งหนึ่งที่เราต้องคำนึงถึงและถือเป็นต้นทุนการประกอบการคือเรื่องคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เพราะจะโยงกับเรื่องสมดุลของการทำมาค้าขายด้วยเพราะถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ได้เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการทำมาหากินแล้วมันก็จะกลายเป็นเครื่องบั่นทอนความสามารถ ทั้งของคน และระบบการการค้าขาย

การจัดการด้านพรมแดนของประเทศไทยสิ่งหนึ่งที่ต้องคิดประเด็นแรก คือคนไทยต้องมีวินัย ประเด็นที่สองคือ ต้องมีทิศทางการปฏิบัติที่ชัดเจนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนการบริหารจัดการเมืองชายแดนของประเทศไทยในหลายพื้นที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรยกตัวอย่าง ด้านชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วยังมีระบบการจัดการไม่ดี ปล่อยปละละเลย ทำให้กลายเป็นพื้นที่ที่มีธุรกิจแอบแฝงมากมายโดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดหรือตัวอย่างเมืองภูเก็ต (ซึ่งในความหมายของคำว่า “เมืองชายแดน” ภูเก็ตน่าจะอยู่ในข่ายเมืองชายแดนเช่นกัน)มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียมีพวกกกลุ่มนักธุรกิจชาวต่างชาติที่มาตั้งตัว

เป็นมาเฟีย ประกอบธุรกิจต่าง ๆ เช่น ธุรกิจมัคทุเทศก์ ธุรกิจด้านน้ำ ธุรกิจร้านอาหารและเริ่มระบาดหนักถึงขั้นภาครัฐต้องสั่งการให้ลงให้ตรวจสอบเรื่องการเก็บภาษี

ดังนั้นการบริหารจัดการกับความหลากหลายของเมืองชายแดนเป็นอีกเรื่องที่ต้องเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนทั้งเรื่องการจัดการกับระบบการวางผังเมือง เรื่องคุณภาพชีวิต เรื่องการทำมาหากินระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ระบบบริการระบบโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและที่สำคัญเรื่องระบบการจัดการคน การเตรียมคนทำงานที่มองภาพรวมของพื้นที่และคำนึงถึงประโยชน์ที่จะตกอยู่กับพื้นที่และประเทศในระยะยาว

1.1 สถานการณ์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย

จากความเป็นมาและการก่อเกิดของการค้าชายแดนดังกล่าวข้างต้น การค้าชายแดน ได้ดำเนินมาโดยตลอดและอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากการค้าด้วยวิธีแลกเปลี่ยนผลผลิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีพต่อกันซึ่งมีปริมาณเพียงเล็กน้อย ต่อเมื่อมีผลผลิตมากขึ้นและเกินความต้องการในการดำรงชีพของตนเอง ก็เริ่มพัฒนาสู่การแลกเปลี่ยนผลผลิต (สินค้า) เพื่อหวังผลกำไร แต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนที่เคยเป็นชุมชนดั้งเดิม ด้วยการขนส่งข้ามแดนผ่านเส้นทางที่เคยใช้อยู่แต่เดิมเมื่อครั้งยังไม่ได้แบ่งเขตแดน หรืออาณาเขต ที่เรียกกันว่า “ช่องทางการค้าตามธรรมชาติ” หรือ ที่เรียกกันว่า “จุดผ่อนปรนทางการค้า” ในปัจจุบัน จนกระทั่งเส้นทางการคมนาคมขนส่งสะดวกมากขึ้น จึงขยายพื้นที่กว้างออกไป แต่ก็ยังคงครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ตามบริเวณแนวชายแดนของประเทศคู่ค้าที่มีเขตแดนติดกันเท่านั้น การค้าเช่นนี้ก็เรียกว่า “การค้าชายแดน”

การค้าชายแดนในดินแดนที่มีเส้นเขตแดนติดต่อกัน และมีประชาชนที่มีความเหมือนกัน ในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา เป็นผลทำให้เกิดความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ ส่งผลให้มีมูลค่าการค้าสูงและจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้การค้าชายแดนที่มีเขตแดนติดต่อกันให้เจริญก้าวหน้า และยั่งยืนต่อไป

ภาพรวม 31 จังหวัดชายแดนของไทย มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (อังกฤษ: gross domestic product: GDP)รวมในปี 2555 เท่ากับ 1.83 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (อังกฤษ: gross domestic product: GDP)รวมของประเทศ และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (2550-2555) เท่ากับ ร้อยละ 2.9

การค้าชายแดน มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 6 ปี (2551-2556) โดยในปี 2556 มีมูลค่าสูงถึง 9.24 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 28.5 คิดเป็นอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.08 ต่อปี รวมถึงมีสัดส่วนสำคัญในการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอด

บทบาทของเมืองชายแดน ส่วนใหญ่เป็นด้านโลจิสติกส์ และการค้าข้ามพรมแดนที่เชื่อมโยงกับฐานผลิตในภาคกลางของประเทศ แต่ยังไม่มีการผลิตหลักในพื้นที่

1.2 ประเด็นท้าทายของการพัฒนาพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นสิ่งสำคัญและมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการต่อไป ประเด็นที่ท้าทายต่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนมีดังนี้ขาดการจัดระเบียบพื้นที่และการลงทุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปัญหาความมั่นคงแนวเส้นเขตแดนยังไม่ชัดเจนปัญหาด้านสังคม ข้าม

พรมแดนขาดกลไกบูรณาการการทำงานเรื่องชายแดนและอาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3 เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายแดน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค สร้างเครือข่ายระบบผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง รวมถึงตั้งเป้าหมายการขยายตัวมูลค่าการค้าชายแดนของไทยให้เท่ากับร้อยละ 15 ต่อปีทั้งนี้เมืองชายแดนมีจุดที่ตั้งได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาค จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในลักษณะคลัสเตอร์ (Cluster) เชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนใน/จังหวัดอื่นๆ เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้พื้นที่สามารถสร้างประโยชน์ในการพัฒนา และเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

1.4 ยุทธศาสตร์การค้าชายแดน

หอการค้าไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การค้าชายแดนเป็น 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1.4.1 ยกระดับด้านการค้าชายแดนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยยกระดับจุดผ่านแดน และขยายด่าน

1.4.2 เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเพื่อใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

(1) กำหนดยุทธศาสตร์การคมนาคมทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งระหว่างกัน กับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจตั้งแต่กรอบเล็ก (ACMECS, IMT-GT) ไปจนถึงกรอบใหญ่สมาคมประชาชาติแห่งเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) และต้องให้สอดคล้องกัน

(2) เร่งรัดโครงการและงบประมาณในการปรับปรุง และสร้างถนน ทางรถไฟ และสะพาน เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกภายในประเทศ

(3) สร้างความร่วมมือในการสร้างถนน ทางรถไฟและสะพานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน

(4) ปฏิรูปเส้นทางการคมนาคมทางรถไฟ และยกระดับการขนส่งทางรถไฟสู่มาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

(5) สร้างความร่วมมือในการเปิดเส้นทางการบินเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.4.3 ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบเพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาดและสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจบริเวณชายแดน จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 เสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างแหล่งงานในพื้นที่ชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านควรมีการเสริมสร้างความร่วมมือในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ

1.4.5 ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยวการขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า การลงทุนและการบริการของประเทศ โดยมีปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การท่องเที่ยว และการขนส่งระหว่างประเทศ

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มีประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยสร้างความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมดังนี้

2.1 ร่วมเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ / เคลื่อนย้ายแรงงาน / ส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ

2.2 มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ การแพร่ระบาดของโรค

2.3 สร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม ไม่ส่งผล ต่อสิ่งแวดล้อม

2.4 เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว

2.5 ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานธุรกิจในเอเชียและสนับสนุนบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ ที่ไม่แสวงหากำไร

2.6 ปรับปรุงและสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาในท้องถิ่น ดังนี้

ระดับอนุภูมิภาคควรมีการเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ โดยพัฒนาบริการคน ปรับปรุงกฎระเบียบพัฒนาฐานการผลิต/ลงทุน ตามแนวจังหวัดที่พัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

ระดับอาเซียนสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาบุคลากร เสริมสร้างสถาบันการเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน

ระดับเอเชียแปซิฟิกเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ระดับโลกและภูมิภาค

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศ

การบูรณาการยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) เพื่อเป็นกรอบการจัดสรรงบประมาณประจำปี 2557 และ ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2558 ครั้งที่ 2 ได้มีการเสนอ New Growth Model Goals in 10 – 15 years โดยมีประเด็นดังนี้

3.1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง (GROWTH & COMPETITIVENESS) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ

ภาคเกษตรเชื่อมโยง เศรษฐกิจในภูมิภาคโครงสร้างพื้นฐาน

ภาคอุตสาหกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศพลังงาน

ภาคการท่องเที่ยว / บริการพัฒนาพื้นที่ / เมืองการวิจัยและพัฒนา

3.2 การเติบโตของเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม (INCLUSIVE GROWTH) ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมสามารถดำเนินการได้ดังนี้

(1) สร้างโอกาสและรายได้แก่ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม”(SMEs ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Small and Medium Enterprises) และเศรษฐกิจชุมชน

(2) พัฒนาคุณภาพชีวิต / บริการสาธารณสุข

(3) พัฒนาระบบสวัสดิการ

(4) พัฒนาการศึกษ

- (5) พัฒนาทักษะแรงงาน
- (6) ส่งเสริมการเข้าถึงยุติธรรมของประชาชน
- (7) สร้างธรรมาภิบาล
- (8) สร้างองค์ความรู้เรื่องอาเซียน

3.3 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (GREEN GROWTH)

- (1) เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
- (2) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- (3) นโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
- (4) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- (5) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

3.4 กระบวนการภายใน (INTERNAL PROCESS)

- (1) ปฏิรูปกฎหมาย
- (2) ปรับโครงสร้างระบบราชการ
- (3) พัฒนากำลังคนภาครัฐ
- (4) ปรับโครงสร้างภาษี
- (5) พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณ
- (6) พัฒนาสินทรัพย์ราชการที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์
- (7) เสริมสร้างความมั่นคง
- (8) ปฏิรูปการเมือง

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเชื่อมโยงภูมิภาค

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนนั้นจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมายก่อนจะดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการพัฒนามีทิศทาง มีความชัดเจนโดยจะต้องมีการศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้

การกระตุ้นเศรษฐกิจต้องมีการพัฒนาความพร้อมของเมืองชายแดนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษและการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน

การพัฒนาศักยภาพควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคคลส่งเสริมสร้างศักยภาพของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม”(SMEs ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Small and Medium Enterprises) ให้ได้ประโยชน์จากการพัฒนาและการพัฒนาระบบการเงินการธนาคารในบริเวณพื้นที่ชายแดน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีดำเนินงานตามความตกลงการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงมีการตรวจลงตราเดียว (Single VISA) การนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการระบบการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ หรือการเพาะปลูกพืช ที่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตล่วงหน้าระหว่าง ฝ่ายเกษตรกร หรือเจ้าของฟาร์ม กับคู่สัญญา(Contract Farming)ดำเนินงาน ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว(NSW ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Single Window)และ การตรวจสอบสินค้าทางศุลกากรแบบเที่ยวเดียว (SSI ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Single Stop Inspection)

การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่มีการกำหนดแผนการพัฒนา และแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม มีการวางผังเมืองและผังเฉพาะ จัดทำพื้นที่ (Zoning) การพัฒนาบูรณาการเตรียมการรองรับผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม จัดระเบียบแรงงานข้ามพรมแดนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดระบบการตรวจปล่อยคนและสินค้า ณ ด่านพรมแดน อาทิ ที่ทำการของศุลกากรและด่านศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง และด่านตรวจพืชแล้วยังเป็นที่ทำการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวอีก 7 หน่วยงาน(หน่วยงาน ICQ)ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงพื้นที่ควบคุมร่วมกัน(พื้นที่ CCA ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Common Control Area)

5. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

ระเบียบ สภาร่างรัฐธรรมนูญว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556 (Special Economic Zone : SEZ) จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และกำหนดวิธีการให้หน่วยงานที่ต้องการตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษ เสนอแผนแม่บทและจัดทำแผนปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมเป็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนยุทธศาสตร์ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระดับประเทศและระดับพื้นที่ใน 12 พื้นที่เป้าหมายดังภาพ

ภาพการกำหนดประเภท SEZ ตามกิจกรรมเศรษฐกิจที่เหมาะสมของพื้นที่

5.1 กรอบความคิดของเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

เพื่อให้การดำเนินงานเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยสามารถเกิดขึ้นได้จะต้องมีการรวมศูนย์กลางบริการจุดเดียว (OSS ย่อมาจากภาษาอังกฤษ One Stop Service) เพื่อให้ข้อมูลและให้คำแนะนำด้านพื้นที่การลงทุนตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานในด้านการลงทุนและหน่วยงานสาธารณสุขและความมั่นคง

กรอบความคิดของเศรษฐกิจพิเศษจะกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน มีขอบเขตความรับผิดชอบติดตามได้และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การดำเนินการจะต้องให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะแบ่งเป็นหลายระยะ หรือเป็นการแบ่งโครงการเป็นหลายระยะ

(Multi-phase Project) โดยในระยะแรกๆ นั้นจะเลือกพื้นที่ของจังหวัดที่ติดกับพรมแดนเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา มาเลเซีย ทั้งนี้จะมีการดำเนินงานใน 6 ด้านทั้งในส่วนกลางกำกับดูแล โดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และส่วนจังหวัดภายใต้กระทรวงแรงงานด้วย

5.2 นิยาม วัตถุประสงค์ กลยุทธ์

นิยาม	บริเวณพื้นที่ที่ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็น
วัตถุประสงค์	ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Foreign Direct Investment) เพื่อขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคง
กลยุทธ์	(1) สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เน้นบริเวณชายแดนสำหรับระยะแรกโดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (2) สนับสนุน ของ "วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม"(SMEs ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Small and Medium Enterprises) ไทยและการลงทุนต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน (3) จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

5.3 เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชายแดน

(1) เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ เพื่อสร้างประโยชน์จากความเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศ/ภาค/และประเทศในภูมิภาค ดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวม

(2) มีการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่ อย่างเป็นระบบได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ

(3) คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ดีขึ้น มีการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน รวมถึงมีกฎระเบียบและแนวทางการกำกับดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ได้มาตรฐานและมีการบังคับใช้ที่เข้มแข็ง

(4) แก้ปัญหาข้อจำกัดเดิมในพื้นที่และการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่างๆ เช่น ปัญหาขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือความแออัดของด้านพรมแดน

(5) เป็นพื้นที่ลำดับความสำคัญสูงที่ได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายและงบประมาณ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐ

(6) สามารถเสริมสร้างศักยภาพความแข็งแกร่งของหน่วยงาน ภาคเอกชน และชุมชน ในพื้นที่ ตั้งแต่การวางแผน บริหารจัดการ และการติดตามประเมินผล

5.4 โครงสร้างคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และอนุกรรมการ

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) จะใช้คณะอนุกรรมการฯ เป็นกลไกขับเคลื่อน คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 6 ชุด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องและเสนอ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) พิจารณา โดยประกอบด้วย

5.4.1 คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์กำหนดพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน ประกอบด้วยประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เลขาธิการ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค. The Fiscal Policy Office) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.)(BOI ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Board of Investment) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ผู้แทน 16 หน่วยงาน คือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (NCPO ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Council for Peace and Order) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มหาดไทย(มท.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (กษ.) พณ. กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) กรมศุลกากร กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) หอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (สศค. The Fiscal Policy Office)สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.)(BOIย่อมาจากภาษาอังกฤษ Board of Investment) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

5.4.2 คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุขและความมั่นคง ประกอบด้วย ประธาน คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเลขาธิการ คืออธิบดีกรมจัดหางาน/สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ผู้แทน 15 หน่วยงาน คือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (NCPO ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Council for Peace and Order) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มหาดไทย(มท.) กรมการจัดหางาน สำนักงานพัฒนาระบบราชการ(กพร.) กรมเอเชียตะวันออก กรมการกงสุล สปสช. ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง(ตม.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(สป.สธ) หอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) รง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

5.4.3 คณะอนุกรรมการโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร ประกอบด้วย ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเลขานุการ คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ผู้แทน 25 หน่วยงานคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (NCPO ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Council for Peace and Order) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มหาดไทย(มท.) ศก. ชป. วก. กรมเจ้าท่า กรมการขนส่งทางบก ทล. ทช. คพ. ปม. กรมอุทยานแห่งชาติ (อทช.) กรมโยธาธิการและผังเมือง (ชื่อย่อ:รพท.SRT ย่อมาจากภาษาอังกฤษ State Railway of Thailand ;การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กฟภ.) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.)หอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร(สนข.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

5.4.4 คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดิน และบริหารจัดการ ประกอบด้วย ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เลขานุการ คือมหาดไทย(มท.)/ที่ดิน/โยธาผู้แทน 22 หน่วยงาน คือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (NCPO ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Council for Peace and Order) ทบ. สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สดก. ธร. พด. สสท. สปท. ปม. กรมอุทยานแห่งชาติ (อทช.) สผ. กรมที่ดิน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ประธานหอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) มหาดไทย(มท.)

5.4.5 คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย ประธาน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เลขานุการ คือคต. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สทท.) (BOIย่อมาจากภาษาอังกฤษBoard of Investment) ปชส.ผู้แทน 15 หน่วยงาน คือ พล. สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) คต. ศก. ระหว่างประเทศ ปชส. สทท. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) หอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) สทท.

5.4.6 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ ประกอบด้วย ประธาน คือ รมว.สุวัณธ์เลขานุการ คือสพ.นร.สป. มหาดไทย(มท.)ผู้แทน 26 หน่วยงาน คือ มหาดไทย(มท.) สนร. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (NCPO ย่อมาจากภาษาอังกฤษ National Council for Peace and Order) กรมจัดหางาน คต. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (สศค. The Fiscal Policy Office)สนช. สทท. ผวจ-10 จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) หอการค้าไทย สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) สทท.

5.5 พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 และ 2 ทั้ง 10 จังหวัด ล้วนเป็นพื้นที่ชายแดนบนแนวระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS EC ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Greater Mekong Subregion Economic Corridors) ซึ่งสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิต ในพื้นที่ใกล้เคียงและเขตเศรษฐกิจ รวมทั้งฐานการผลิตของประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC ย่อมาจากภาษาอังกฤษ ASEAN Economics Community) โดยแนวทางการพัฒนาสำหรับพื้นที่เป้าหมายแต่ละแห่ง พิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- (1) ศักยภาพ ชัดความสามารถในการแข่งขัน
- (2) โอกาส
- (3) ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน
- (4) ปัจจัยการผลิตในพื้นที่
- (5) ลักษณะและมูลค่าการค้าชายแดน
- (6) แนวทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน
- (7) ปัญหา/ข้อจำกัดในการพัฒนา

5.5.1 การจัดหาที่ดินสำหรับพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1

คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานได้ประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อ 5 มีนาคม 2558 ณ กระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาพื้นที่ของรัฐที่มีศักยภาพในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของพื้นที่เป้าหมายระยะแรก 5+1 พื้นที่ สรุปผลได้ดังนี้

ข้อเสนอแปลงที่ดิน

จังหวัด	มติคณะอนุกรรมการฯ	ขนาดพื้นที่
1 สระแก้ว	ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ (ที่ นสล. - หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นหนังสือแสดงสิทธิในการขอใช้ประโยชน์หรือร่วมกันใช้ที่ดินในเขตราชพัสดุหรือเขตสาธารณประโยชน์ออกโดยกรมที่ดินเป็นเอกสารสิทธิแสดงแนวเขตที่ดินของรัฐโดยอาจจะออกเป็นแปลงใหญ่ร่วมกันและระบุชื่อหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ไว้ได้) เป็นพื้นที่รองรับอุตสาหกรรม	679 ไร่
2 ตาก	ต.ท่าสายลวด และ ต.แม่ปะ อ.แม่สอด (เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติ ครม.) ปัจจุบันกรมป่าไม้ดูแลอยู่	14,858 ไร่ (5,603 ไร่ + 9,255 ไร่)

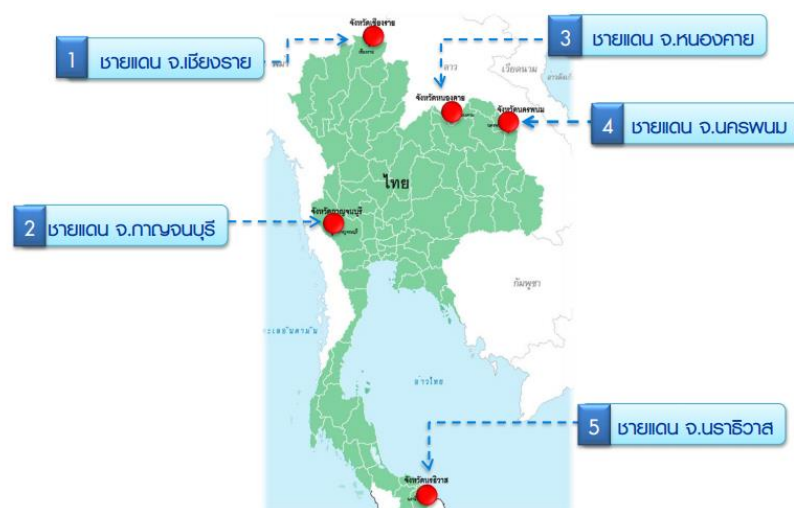
3 สงขลา	ต.สำนักขาม อ.สะเดา (ที่ดินที่ถูก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(ปปง.) ยึดทรัพย์) อยู่ติดกับถนนกาญจนวนิชสำหรับประกอบอุตสาหกรรมบริการ Logistics และพาณิชยกรรม	1,095 ไร่
4 มุกดาหาร	ต.คำอาฮวน อ.เมืองมุกดาหาร (ที่ ส.ป.ก.) ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรขอใช้พื้นที่และบางส่วนเป็น นสล.-หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นหนังสือแสดงสิทธิในการขอใช้ประโยชน์หรือร่วมกันใช้ที่ดินในเขตราชพัสดุหรือเขตสาธารณประโยชน์ ออกโดยกรมที่ดิน เป็นเอกสารสิทธิแสดงแนวเขตที่ดินของรัฐ โดยอาจจะออกเป็นแปลงใหญ่รวมกันและระบุชื่อหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ไว้ได้ซึ่งจะต้องดำเนินการถอนสภาพและขอใช้ประโยชน์ต่อไป	1,085 ไร่
5 ตราด	ต.ไม้รูด อ.คลองใหญ่ (ที่ นสล.- หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นหนังสือแสดงสิทธิในการขอใช้ประโยชน์หรือร่วมกันใช้ที่ดินในเขตราชพัสดุหรือเขตสาธารณประโยชน์ ออกโดยกรมที่ดิน เป็น เอกสารสิทธิแสดงแนวเขตที่ดินของรัฐโดยอาจจะออกเป็นแปลงใหญ่รวมกันและระบุชื่อหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ไว้ได้) ใช้เป็นพื้นที่รองรับนิคมอุตสาหกรรมบริการและบางส่วนใช้สำหรับ Logistic Park รวมทั้ง CIQ ของกรมศุลกากร	740 ไร่
6 หนองคาย	ต.โพนสว่าง อ.เมืองหนองคาย ซึ่งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้อนุมัติจัดตั้งนิคมฯ แล้วเมื่อ 25 ก.ย. 57	2,960 ไร่

5.5.2 ขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2

อยู่ระหว่างเสนอนายกรัฐมนตรี ลงนามในประกาศใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมายรวม 54 ตำบล 13 อำเภอ ดังนี้ จังหวัดหนองคาย : 13 ตำบล 2 อำเภอ ใน อ.เมืองหนองคาย อ.สระใคร

จังหวัดนราธิวาส : 5 ตำบล 5 อำเภอ ใน อ.สุไหงโก-ลก อ.ตากใบ , อ.แว้ง อ.ยี่งอ อ.เมืองนราธิวาส
 จังหวัดเชียงราย : 21 ตำบล 3 อำเภอ ใน อ.แม่สาย,อ.เชียงแสน อ.เชียงของ จังหวัดนครพนม : 13 ตำบล
 2 อำเภอ ใน อ.เมืองนครพนม, อ.ท่าอุเทน และจังหวัดกาญจนบุรี: 2 ตำบล ใน อ.เมืองกาญจนบุรี

ขอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 :ตามมติ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2558

5.6 สิทธิประโยชน์

(1) กรณีเป็นกิจการทั่วไป ตามประกาศ คกท. ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เท่ากับกรณีตั้งสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีรายได้ต่อหัวต่ำที่สุดของประเทศ 20 จังหวัด

(2) กรณีเป็นกิจการเป้าหมายสำหรับ เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ ย่อมาจากภาษาอังกฤษ Special Economic Zone) ตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนดให้ได้รับสิทธิประโยชน์ในระดับสูงสุด

กรณีเป็นกิจการทั่วไปที่ สกท. ให้การส่งเสริม	กรณีเป็นกิจการเป้าหมาย ตามที่ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ (กนพ.)กำหนด
1. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน 8 ปี	1. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี
2. กรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็น เวลา 8 ปีอยู่ แล้ว (กลุ่ม A1 A2) ให้ได้รับลดหย่อน ภาษี เงินได้นิติ บุคคลร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีก 5 ปี	2. ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มเติม อีก 5 ปี

3. ให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า ในการคำนวณภาษี เป็นเวลา 10 ปี	✓
4. ให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ในการคำนวณภาษี	✓
5. ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร	✓
6. ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบและวัสดุจากเป็นสำหรับส่วนที่ผลิต เพื่อการ ส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี	✓
7. ให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในโครงการที่ได้รับการส่งเสริม ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.)(BOIย่อมาจากภาษาอังกฤษBorad of Investment)จะกำหนด	✓
8. สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร (ซึ่งจะกำหนดในภายหลัง)	✓

(3) สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน/การเงินสิทธิประโยชน์สำหรับกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.)(BOIย่อมาจากภาษาอังกฤษBorad of Investment) ภาษีเงินได้นิติบุคคลลดหย่อนจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชีการดำเนินงาน : กรมสรรพากร อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามาตรการทางการเงิน: เงินกู้ ภาครัฐดำเนินมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำผ่านธนาคารออมสิน และการค้าประกันทั้งจำนวนผ่าน บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย. Thai Credit Guarantee Corporation) (ดอกเบี้ยผ่อนปรนร้อยละ 1-20 ล้านบาท)ความก้าวหน้า : กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างนำเสนอคณะรัฐมนตรี (ครม.) เพื่ออนุมัติโครงการและงบประมาณ

5.7 กิจการเป้าหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 13 กลุ่มกิจการ

- (1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
- (2) เซรามิค
- (3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- (4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
- (5) อุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ
- (6) การผลิตเครื่องมือแพทย์

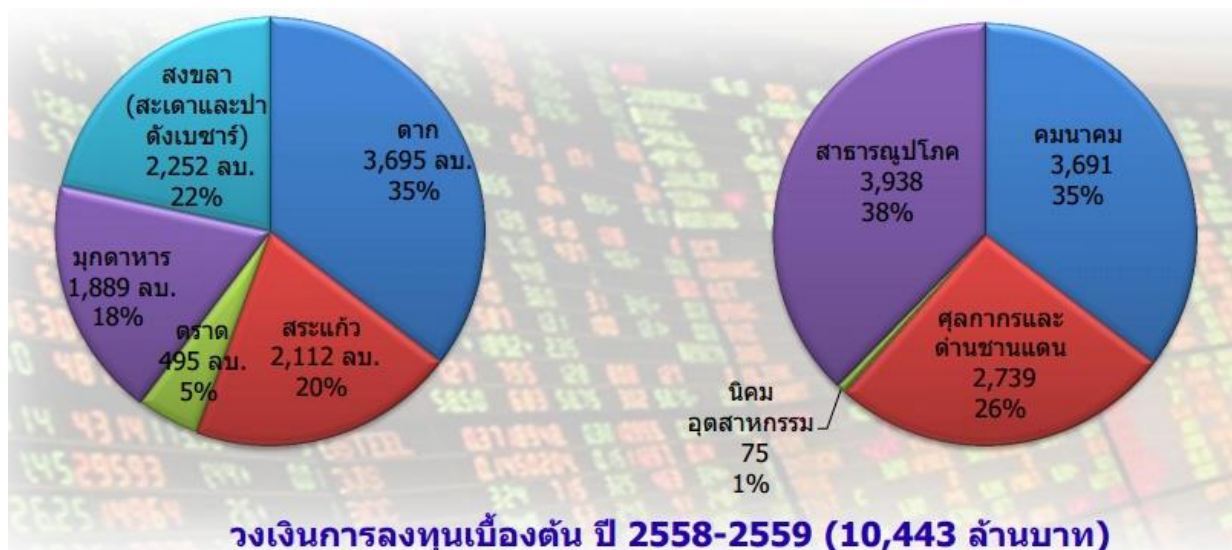
- (7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน
- (8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (9) การผลิตพลาสติก
- (10) การผลิตยา
- (11) กิจการโลจิสติกส์
- (12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- (13) กิจการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

การพิจารณาพื้นที่เขตเศรษฐกิจตามปัจจัยที่กำหนด ได้แก่ กำหนดขอบเขตพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การให้สิทธิประโยชน์, ศูนย์กลางบริการจุดเดียว (OSS ย่อมาจากภาษาอังกฤษ One Stop Service), การใช้แรงงานต่างด้าว, โครงสร้างพื้นฐาน – ด้านศุลกากร, ศูนย์รวบรวมและรับซื้อสินค้าเกษตรสามารถกำหนดกิจการเป้าหมายในกลุ่มปัจจัยเขตเศรษฐกิจ ระยะที่ 1 ดังนี้

	กิจกรรม	ตาก	สระแก้ว	ตราด	มุกดาหาร	สงขลา
		(13)	(12)	(4)	(5)	(6)
	1 อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓
	2 เซรามิกส์	✓				
	3 อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง	✓	✓			✓
	4 อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน	✓	✓			✓
	5 อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	✓	✓			
	6 การผลิตเครื่องมือแพทย์	✓	✓			
	7 อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน	✓	✓			
	8 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	✓	✓		✓	
	9 การผลิตพลาสติก	✓	✓			
	10 การผลิตยา	✓	✓			
	11 กิจการโลจิสติกส์	✓	✓	✓	✓	✓
	12 นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	✓	✓	✓	✓	✓
	13 กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	✓

6. สถานภาพในการจัดสรรงบประมาณ

ตามมติ คณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อ 24 ก.พ. 2558 รับทราบและเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) 1/2558 เห็นชอบการจัดสรรงบประมาณโดยเห็นชอบในหลักการแผนโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรปี 2557-2565 ใน 6 พื้นที่ (7 ด้าน) ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา (สะเดาและปาดังเบซาร์) และหนองคาย และเห็นชอบโครงการเร่งด่วน พ.ศ. 2558 รวม 52 โครงการ วงเงิน 2,642.88 ลบ. จากงบกลางปี 2558 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำความเข้าใจในรายละเอียดกับ สำนักงบประมาณ (สปป. อังกฤษ: Bureau of the Budget) ต่อไป

7. บทสรุป

จากข้อมูลที่ได้ประมวลในเบื้องต้นทำให้ทราบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังถูกขับเคลื่อนให้เกิดเป็นรูปธรรมนั้นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวมาอยู่ในระดับแถวหน้าของกลุ่มประเทศอาเซียนได้ ทั้งนี้จังหวัดหนองคายเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่อยู่กลุ่มเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งจะต้องมีแผนการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจต่อไป

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย

1. ประวัติความเป็นมา

จังหวัดหนองคาย มีจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์เมืองหนองคายเริ่มขึ้นเมื่อกว่า 200 ปีมาแล้ว จากชุมชนเมืองเล็ก ๆ 4 เมืองริมฝั่งแม่น้ำโขง คือ เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค และเมืองไผ่ (บ้านบึงค่าย) เมืองหนองคายเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีตำนานเล่าขานกันไม่รู้จบถึงประวัติศาสตร์ในการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างคนต่างเชื้อชาติมานับครั้งไม่ถ้วน หนองคายถือเป็นแหล่งอารยธรรมล้านช้างที่สำคัญแห่งหนึ่ง เช่นปรากฏหลักฐานมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยมีเส้นทางโบราณติดต่อกัน ระหว่างเมืองสำคัญของแคว้นสุโขทัยกับแคว้นล้านช้าง จากแคว้นน้อย-เมืองนครไทย พิษณุโลก-อำเภอด่านซ้าย-อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย อำเภอนากลาง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผ่านเมืองเวียงคุก อำเภอกำแพง จังหวัดหนองคาย สู่นครเวียงจันทน์ จากอาณาจักรล้านช้างเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอีสานเหนือ บริเวณแอ่งสกลนครตั้งแต่รัชกาลของพระยาสามเสนไทย ตรงกับรัชกาลของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 แห่งอยุธยา บริเวณเวียงคุกและศรีเชียงใหม่เคยเป็นส่วนหนึ่งของเวียงจันทน์ ปรากฏเป็นชื่อเมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองปากห้วยหลวง (อำเภอโพนพิสัยในปัจจุบัน) และนอกจากนี้ยังปรากฏในศิลาจารึกจำนวนมากที่กษัตริย์แห่งเวียงจันทน์ได้สร้างไว้ในบริเวณจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะเมืองปากห้วยหลวงเป็นเมืองลูกหลวง นอกจากนี้ในรัชสมัยพระเจ้าวรัตนธรรมประโชติฯ พระราชโอรสในพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ได้ตั้งสมเด็จพระสังฆราชวัดมุลินทรอารามอยู่ที่เมืองห้วยหลวง และยังพบจารึกที่วัดจอมมณี ลงศักราช พ.ศ. 2098 จารึกวัดศรีเมือง พ.ศ. 2109 จารึกวัดศรีบุญเรือง พ.ศ. 2151 เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบโบราณสถานอิทธิพลล้านช้างจำนวนมาก เช่น พระธาตุต่าง ๆ โดยเฉพาะพระธาตุบังพวน สร้างก่อน พ.ศ. 2106 จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา (อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู) พ.ศ. 2106 กล่าวถึงพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ได้อุทิศข้าทาสและที่ดินแก่วัดถ้ำสุวรรณคูหา และได้สร้างพระพุทธรูปไว้ที่พระธาตุบังพวนอีกด้วย

เมื่อ พ.ศ. 2322 กองทัพสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ชัยชนะกรุงศรีสัตนาคนหุตเวียงจันทน์แล้ว หัวเมืองหนองคายยังอยู่ใต้ความควบคุมของเวียงจันทน์เช่นเดิม หลังกรณีเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369 – 2370 ฝ่ายกรุงเทพฯ มีนโยบายอพยพผู้คนมาฝั่งภาคอีสานจึงยุบเมืองเวียงจันทน์ปล่อยให้เมืองร้าง ชาวเมืองเวียงจันทน์บางส่วนก็อพยพมาภาคกลางและบางส่วนก็อยู่ที่บริเวณเมืองเวียงคุก เมืองปะโค (อำเภอเมืองหนองคายในปัจจุบัน) โดยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) เจ้าอนุวงศ์กษัตริย์ผู้ครองนครเวียงจันทน์ ได้ตั้งตัวเป็นกบฏ ยกกองทัพผ่านหัวเมืองราชทางมาจนถึงนครราชสีมา ทางกรุงเทพฯ ได้โปรดให้เจ้าพระยาบดินทรเดชา หรือต่อมาคือเจ้าพระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพมาปราบ โดยมีท้าวสุวอธรรมา (บุญมา) ยกกองทัพมาจากเมืองยโสธร และพระยาเชียงสา มาช่วยเป็นกำลังสำคัญ ในที่สุดสามารถจับตัวเจ้าอนุวงศ์ไปกรุงเทพฯจนสำเร็จ และได้พระราชทานบำเหน็จ ล่วงมาถึง 21 เมษายน พ.ศ.2371 ให้ท้าวสุวอธรรมเมื่อจัดการบ้านเมืองเรียบร้อยแล้ว เจ้าพระยาบดินทรเดชาจึงกราบบังคมทูลพระกรุณาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว(รัชกาลที่ 3) โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสุวอ (บุญมา) เป็น “พระปทุมเทวาภิบาล” ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหนองคายคนแรก เป็นเจ้าเมือง ยกบ้านไผ่ (ละแวกเดียวกับเมืองปะโค เมืองเวียงคุก) เป็นเมืองหนองคาย และให้

เมืองเวียงจันทน์ขึ้นตรงต่อเมืองหนองคาย มีเจ้าเมืองต่อมาอีก 2 คน คือ พระปทุมเทวาภิบาล (เคน ณ หนองคาย) ผู้เป็นบุตรและพระยาปทุมเทวาภิบาล (เสือ ณ หนองคาย) ผู้เป็นหลาน

เมื่อ พ.ศ. 2428 เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคำ) พวกฮ่อกำเริบตีมาจนถึงเวียงจันทน์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบข่าวศึกฮ่อ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นแม่ทัพปราบฮ่อครั้งนั้นจนพวกฮ่อแตกหนี และสร้างอนุสาวรีย์ปราบฮ่อไว้ที่เมืองหนองคาย เมื่อ พ.ศ. 2429 ต่อมา พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมดำรงตำแหน่งข้าหลวงมณฑลลาวพวน (ภายหลังเปลี่ยนเป็นมณฑลออุตร) ได้ตั้งที่ทำการที่เมืองหนองคาย ครั้นเกิดวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ไทยถูกกำหนดเขตปลอดทหารภายในรัศมี 50 กิโลเมตรจากชายแดน จึงย้ายกองบัญชาการมณฑลลาวพวน มาตั้งที่ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองพื้นที่ขึ้นโดยให้ยกเลิกระบอบเจ้าปกครองทั่วประเทศ ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2458 กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีคำสั่งสถาปนาเมืองข้าหลวงปกครอง ซึ่งต่อมาเรียกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด และในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอ หนองคายจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด

ในปี พ.ศ. 2554 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554) มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2554 โดยให้แยกอำเภอบึงกาฬ อำเภอปากคาด อำเภอโซ่พิสัย อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอศรีวิไล และอำเภอบุ่งคล้า ออกจากจังหวัดหนองคาย ไปตั้งเป็นจังหวัดบึงกาฬ

การอพยพที่สำคัญเนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาวกว่า 195 กิโลเมตร และเป็นเมืองหน้าด่านในการทำสงครามในสมัยก่อน จึงทำให้มีการกวาดต้อนอพยพผู้คน จากทั้งฝั่งประเทศลาวและไทย (ในปัจจุบัน) ข้ามไปมา จึงทำให้มีกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย แต่อย่างไรก็ตามในบันทึกทางประวัติศาสตร์ ได้บ่งบอกว่ามีกลุ่มคนที่อาศัยเป็นเมืองอยู่ในบริเวณนี้อยู่เดิม ได้แก่ เมืองพานพร้าว (อำเภอศรีเชียงใหม่) เมืองปากห้วยหลวง (อำเภอโพนพิสัย) ซึ่งเป็นหนึ่งในอาณาจักรล้านช้าง

- (1) เจ้าพระยาจักรี (ร.1) ในสมัยกรุงธนบุรี ได้ตีเมืองเวียงจันทน์ ในสมัย พ.ศ. 2321 ได้กวาดต้อนผู้คนจากเวียงจันทน์ มาไว้ที่ พานพร้าว ปะโค เวียงคุก
- (2) สมัยเจ้าอนุวงศ์พ.ศ. 2369 มีการกวาดต้อนผู้คนในเขตหัวเมือง ไปไว้ที่เวียงจันทน์
- (3) พ.ศ. 2371 ท้าวสุวธรรมมา (บุญมา) รบชนะเจ้าอนุวงศ์ กวาดต้อนผู้คนกลับมาไว้ฝั่งไทย
- (4) สมัยสงครามอินโดจีนพ.ศ. 2436 มีการอพยพมาอยู่ฝั่งไทยเกือบครึ่งเมือง โดยพระยาศรีสุรศักดิ์ เจ้าเมืองบริคัณทนิคม มาอยู่บ้านหนองแก้ว ปัจจุบันคือ อำเภอรัตนวาปี, พระกุประดิษฐ์บดี เจ้าเมืองจันทบุรี อพยพมาบ้านท่าบ่อเกลือ ปัจจุบันคือ อำเภอท่าบ่อ

ในปัจจุบันกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย ได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กลมกลืนกับชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมจนแทบไม่เห็นความแตกต่าง ทั้งการแต่งกายที่อยู่อาศัย ประเพณีต่าง ๆ จะสังเกตได้เฉพาะสำเนียงของภาษาพูด ที่ยังคงเหลือเค้าให้ทราบว่า เดิมเป็นชนเผ่าไหน ซึ่งพอจำแนก ได้ดังนี้ กลุ่มชาวไทอีสาน/ลาวอีสาน เนื่องจากเดิมเป็นอาณาจักรล้านช้างจึงนับเป็นกลุ่มลาวล้านช้างด้วยแต่ถึงอย่างไร หน้าตา ผิวพรรณ สำเนียงการพูด ก็แตกต่างจากชาวลาว จึงน่าจะเรียกว่าไทอีสาน ถือว่าเป็นกลุ่มชนที่มากที่สุดในจังหวัดหนองคาย กลุ่มไทพวน มีถิ่นฐานเดิมจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว อาศัยอยู่ที่อำเภอศรีเชียงใหม่ กลุ่มไทลื้อ/ไทดำ/ไทเหนือ เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบางและอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอสังคม และอำเภอโพธิ์ตาก กลุ่มคนญวน อพยพมาในสมัยสงครามอินโดจีน พร้อมกับเจ้าเมืองจันทบุรี มาอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ

ตามประวัติศาสตร์เดิม มีกลุ่มคนที่เป็นชาติพันธุ์ต่าง ๆ อพยพมาที่ จังหวัดหนองคาย มากกว่านี้ แต่ปัจจุบัน ไม่สามารถหาหลักฐาน หรือ สิ่งบอกเหตุว่าเป็นชนกลุ่มนั้น ๆ หรือไม่ เนื่องจากมีการกลมกลืนกันเป็นไทอีสาน เกือบหมดแล้ว และมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่น ๆ มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอรัตนวาปี และอำเภอโพนพิสัย ซึ่งเรียกว่า ไทครีว เพราะในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ จะมาจากหลากหลายจังหวัดและไม่สามารถสืบสานชาติพันธุ์ได้และปัจจุบันก็กลมกลืนกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมเกือบหมดแล้ว

2. ข้อมูลทั่วไป

ความหมายของชื่อจังหวัด คำว่า “หนองคาย” ถูกเรียกเพี้ยนมาจากคำว่า “หนองคาย” ซึ่งมีความหมายโดยตรงว่า “หนองน้ำบริเวณที่ตั้งของค่ายทหาร” ซึ่งคำว่าหนองคายถูกเรียกเพี้ยนเป็นหนองคายในช่วงรัชกาลที่ ๕ และได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นหนองคายตั้งแต่นั้นมา ชื่ออักษรไทยหนองคาย ชื่ออักษรโรมัน NongKhai จังหวัดหนองคายได้รับพระราชทานพระพุทธรูปนาราชปิตุเป็นจังหวัดแรกของประเทศไทย

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด

ตราประจำจังหวัดหนองคายตราประจำจังหวัดหนองคายธงประจำจังหวัดหนองคาย

ตราประจำจังหวัด คือ รูปกอไผ่และหนองน้ำ มีภูเขาหัวน้ำอันอยู่เบื้องหลัง เพราะที่ตั้งเมืองหนองคายนี้เดิมชื่อบ้านไผ่เพราะมีกอไผ่อยู่ทั่วไป และมีหนองน้ำใหญ่ซึ่งชาวบ้านเรียกว่าหนองคาย สัญลักษณ์ประจำจังหวัด คือ พญานาคหรืองูใหญ่ อักษรย่อ คือ นค คำขวัญประจำจังหวัด ได้แก่ วีรกรรมปราบฮ่อ หลวงพ่อพระใส สะพานไทย-ลาว ต้นไม้ประจำจังหวัด ได้แก่ ต้นชิงชัน ((Dalbergiaoliveri)ดอกไม้ประจำจังหวัด ได้แก่ ดอกชิงชัน ((Dalbergiaoliveri) สีประจำจังหวัด “ สีส้มอิฐ”

สัตว์น้ำประจำจังหวัด ได้แก่ ปลาเยี่ยง (Probarbusjullieni) ลักษณะรูปร่างของจังหวัด ลักษณะรูปร่างของจังหวัดหนองคายมีรูปร่างคล้ายกับเครื่องหมายถูกต้อง หรือมีรูปร่างคล้ายกับ “รูปตัว V” ที่แอ่อกกว้าง เพลงประจำจังหวัด อันจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย อยู่ชายแดน ตามภูมิแผนที่ตั้งริมฝั่งโขง ภาควิธานเรื่องอรร่มเรื่องอรร่มงามจรโลง เกียรติดังโด่ง เป็นเมืองด่านบานประตู ชาวหนองคาย หนองคาย พี่น้องผองไทยกาจ ล้วนสามารถแสดงประจักษ์เป็นนักสู้ เคยชิงชัยห้าวหาญต้านศัตรู มิให้จุใจม บุกรุกแดนไทย อันพี่น้องหนองคายชายก็ชาญ หญิงสละราญหมดจดสวยสดใส ทุกคนเอื้ออารีมีน้ำใจ ถึงอยู่ไกลไมตรีสนิท เป็นมิตรเอื้อสมัยก่อนก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองผู้ปกครองจะถูกเรียกว่า “เจ้าเมือง” โดยเจ้าเมืองคนแรกที่ปกครอง คือ พระปฐมเทวภิบาล (บุญมา ฌ หนองคาย) พ.ศ. 2370 – 2395 หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองผู้ที่ปกครองเมืองถูกเรียกว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน ได้แก่ นายสุชาติ นพวรรณ

3. ข้อมูลทางการเมืองการปกครอง

3.1 ภูมิศาสตร์ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ เป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขงที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง เพราะเป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรก ที่เชื่อมโยงประเทศไทย-ลาวเข้าด้วยกัน ทำให้หนองคายในวันนี้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นจุดชมบั้งไฟพญานาคในวันออกพรรษาที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกและด้วยความที่เป็นเมืองสงบเงียบ เรียบง่าย เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตพื้นบ้าน ที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวและมีเสน่ห์ ทั้งยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลายไปด้วยอาหารการกินและสินค้านานาชนิด มีโรงแรมที่พักมากมาย และการคมนาคมสะดวกสบาย เมืองริมโขงแห่งนี้จึงเป็นอีกหนึ่งเมืองท่องเที่ยวที่นักเดินทางไม่ควรพลาดมาเยี่ยมชม

จังหวัดหนองคาย มีเนื้อที่ประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,891,583 ไร่ (นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคอีสาน โดยพื้นที่ทั้งหมดก่อนที่จังหวัดบึงกาฬจะแยกตัวไป มีประมาณ 7,332 ตารางกิโลเมตร[3]) ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกันเขตแดนกับประเทศลาว มีความยาวทั้งสิ้น 195 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตาม ลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย 20 - 25 กิโลเมตร ช่วงที่กว้างที่สุดอยู่ที่อำเภอเฝ้าไร่ และช่วงที่แคบที่สุดอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายมีอำเภอที่อยู่ติดกับลำน้ำโขง 6 อำเภอ คือ อำเภอสังคม อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรันทนาปี และมีอาณาเขตติดต่อกับ สปป.ลาว คือ แขวงเวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซ เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและประมงน้ำจืด ทั้งยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถเดินทางเข้าไปเที่ยวยังฝั่งลาวได้โดยสะดวกมีวัดวาอาราม และวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้านที่น่าสนใจ โรงแรมที่พักที่สะดวกสบายหลากหลายไปด้วยอาหารและสินค้าของฝากล้วนเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาเยือนเมืองริมโขงแห่งนี้โดยห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินสาย 2 (มิตรภาพ) ประมาณ 615 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

(1) ทิศเหนือ ติดต่อกับกำแพงนครเวียงจันทน์ เขตเมืองหลวงของประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน

(2) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากคาด และอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

(3) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม อำเภอบ้านดุง อำเภอนายูง และอำเภอบ้านผือจังหวัดอุดรธานี

(4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากชม จังหวัดเลยสำหรับคนที่ชอบขับรถเที่ยว ไม่ควรพลาดขับรถชมทิวทัศน์สวยงามบนถนนเลียบริมแม่น้ำโขง บนเส้นทางหมายเลข 211 ที่ขับเที่ยวต่อไปได้ถึงอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จังหวัดหนองคายมีจุดผ่านแดนไป สปป.ลาว รวม 6 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด และจุดผ่อนปรน 4 จุด จุดผ่านแดนที่สำคัญและเป็นสากล คือ ด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลีย-ไทย-สปป.ลาว ร่วมมือกันสร้างและเป็นประตูไปสู่อินโดจีน

3.2 ข้อมูลสถิติ

จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ 3,026.534 ตร.กม. มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 512,439 คน (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2555)ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร 169.27 คน/ตร.กม.

ประชากรในจังหวัดแยกตามอำเภอได้ดังนี้

อำเภอ/ปี	2556 (คน)	2555 (คน)	2554 (คน)	2553 (คน)	2552 (คน)	2551 (คน)	2550 (คน)
เมืองหนองคาย	147,386	146,248	145,507	145,472	144,565	145,153	144,856
โพนพิสัย	97,835	97,585	97,184	97,321	96,622	96,580	96,155
ท่าบ่อ	82,775	82,723	82,634	82,859	82,813	83,954	84,080
เผ้าไร่	51,659	51,425	50,914	50,708	50,568	50,523	50,485
รัตนวาปี	38,352	38,199	37,897	37,602	37,345	37,301	37,118
ศรีเชียงใหม่	30,691	30,579	30,559	30,749	30,735	31,031	31,183
สระใคร	26,284	26,067	25,926	25,838	25,675	25,559	25,403
สังคม	24,602	24,379	24,090	23,840	23,664	23,552	23,280
โพธิ์ตาก	15,359	15,234	15,119	15,006	14,936	14,892	14,789
รวมทั้งจังหวัด	514,943	512,439	509,870	509,395	506,923	508,545	507,349

อ้างอิง: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แยกได้เป็น 4 บริเวณ คือพื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีเชียงใหม่ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนา และปลูกพืชบริเวณริมน้ำโขงพื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อม ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ทำนาและ

ปลูกพืชไร่ พืชสวนและป่าธรรมชาติพื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังขุม และสภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชัน จากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่าง ๆ ทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอสังขุม

เนื่องจากแม่น้ำโขงไหลผ่านอำเภอต่าง ๆ เกือบทุกอำเภอ จึงก่อให้เกิดประโยชน์ในการเกษตรกรรม ราษฎรได้อาศัยแม่น้ำโขงเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขง จะได้รับประโยชน์มากกว่าราษฎรที่อยู่ลึกเข้าไปจากแม่น้ำโขง นอกจากนี้ สำนักงานพลังงานแห่งชาติได้จัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ในพื้นที่ 9 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 82 สถานี เพื่อทำการสูบน้ำจากแม่น้ำโขงและแหล่งน้ำอื่น ๆ ขึ้นมาใช้ในการเกษตรกรรม

เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศติดกับแม่น้ำโขงลักษณะอากาศจัดอยู่ในจำพวกฝน แปรร้อนและแห้งแล้ง (ธ.ค. - ม.ค.) ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มลดในเดือน พฤศจิกายนและต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม ส่วนในฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายน อากาศจะร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 35 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม เป็นช่วงเปลี่ยนฤดู อุณหภูมิจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในเดือนมีนาคม และร้อนจัดในเดือนเมษายน ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ (มิ.ย. - ก.ค.) อุณหภูมิโดยทั่วไปจะลดลง ทำให้มีฝนตกชุกในฤดูฝนระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงตุลาคมและในเดือนตุลาคมอุณหภูมิจะเริ่มลดลงจนอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดรายปีอยู่ที่ 9.50 องศาเซลเซียส ในฤดูหนาวราวเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์จะมีอากาศหนาวเย็นเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูงอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 11 องศาเซลเซียสอุณหภูมิสูงสุดรายปีอยู่ที่ 40.60 องศาเซลเซียสเฉลี่ยรายปีอยู่ที่ 26.46 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนทั้งปีอยู่ที่ 1,843.6 มิลลิเมตรต่อปี

[ข้อ] ข้อมูลภูมิอากาศของจังหวัดหนองคาย													
เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ทั้งปี
อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย °C (°F)	29.3 (84.7)	31.6 (88.9)	34.3 (93.7)	35.7 (96.3)	33.7 (92.7)	32.5 (90.5)	32.0 (89.6)	31.4 (88.5)	31.6 (88.9)	31.3 (88.3)	30.1 (86.2)	28.6 (83.5)	31.84 (89.32)
อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย °C (°F)	16.2 (61.2)	18.6 (65.5)	21.4 (70.5)	23.8 (74.8)	24.3 (75.7)	24.7 (76.5)	24.5 (76.1)	24.3 (75.7)	24.0 (75.2)	22.7 (72.9)	19.4 (66.9)	15.9 (60.6)	21.65 (70.97)
หยาดน้ำฟ้า มม (นิ้ว)	7.0 (0.276)	10.5 (0.413)	30.7 (1.209)	89.5 (3.524)	240.3 (9.461)	278.5 (10.965)	249.3 (9.815)	336.7 (13.256)	275.6 (10.85)	76.6 (3.016)	12.2 (0.48)	3.3 (0.13)	1,610.2 (63.394)
วันที่มีหยาดน้ำฟ้าโดยเฉลี่ย	2	3	5	8	17	19	20	22	18	9	2	1	126

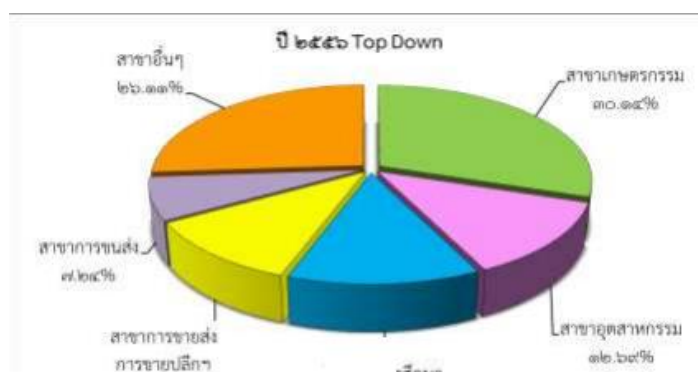
แหล่งที่มา: Thai Meteorological Department

4. ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่า 38,467 ล้านบาท (ราคาประจำปี) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ 84,828 บาท/คน/ปี - เป็นลำดับที่ 47 ของประเทศ - เป็นลำดับที่ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - เป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสาขาการผลิตที่สำคัญ 5 สาขา ได้แก่สาขาเกษตรกรรม,สาขาอุตสาหกรรม,สาขาการศึกษา,สาขาการขนส่ง การขายปลีกและสาขาการขนส่ง รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิ

แผนภูมิ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย
ใช้ข้อมูล GPPแบบ Top Down (ราคาประจำปี2556)

4.1 ผลผลิตด้านเกษตรการเพาะปลูก พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ และมูลค่าการผลิตข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดหนองคาย

ตารางข้อมูลรายงานสภาวะการปลูกพืช ปี 2556/2557

ที่	ชนิด	เกษตรกร (คน)	พื้นที่ (ไร่)		ผลผลิต/ไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาบาท/ กก.	มูลค่า (ล้านบาท)
			ปลูก	เก็บเกี่ยว				
1	ข้าวเหนียวนาปี	27,861	321,052	313,465	355	111,283	12.3	1,368.78
2	ข้าวเจ้า นาปี	12,990	172,462	167,573	356	59,640	14.3	852.85
3	ยางพารา	16,044	239,669	142,495	234	33,311	19.2	639.57
4	ข้าวเหนียวนาปรัง	7,201	78,506	77,853	520	40,481	8.0	328.84
5	สับปะรด	833	6,697	5,807	6,431	37,343	8.10	302.48
6	พริก	1,180	7,869	7,816	1,512	11,898	20.0	297.45
7	ยาสูบ	1,056	5,555	5,279	300	1,582	110.0	174.02
8	มันสำปะหลัง	1,963	16,981	16,981	3,029	51,428	2.3	118.28
9	อ้อยโรงงาน	546	20,259	7,241	12,436	90,049	0.9	80.14
10	ข้าวเจ้านาปรัง	1,361	14,746	14,634	516	7,548	9.1	68.69
11	ข้าวโพดหวาน	713	3,896	3,896	2,106	8,204	8.0	65.63
12	กล้วยน้ำว้า	891	3,891	3,559	1,500	5,339	8.0	42.71
13	มะเขือเทศ	516	3,292	3,292	3,967	13,059	2.8	36.57
14	ปาล์มน้ำมัน	833	12,248	6,617	1,396	9,238	3.8	35.10
15	กล้วยหอม(เปรี้ยว)	304	2,910	2,494	1,550	3,866	5.0	19.33
16	พุทรา	112	535	535	1,517	812	20.0	16.23
ที่	ชนิด	เกษตรกร (คน)	พื้นที่ (ไร่)		ผลผลิต/ไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคาบาท/ กก.	มูลค่า (ล้านบาท)
17	ลำไย	488	976	976	780	761	20.0	15.23
18	มะม่วง	462	955	955	795	759	20.0	15.18
19	เงาะ	148	556	556	1,075	598	15.0	8.97

20	กล้วยหอมทอง	9	54	25	3,700	93	18.0	1.67
21	มะเขือเปราะ	58	468	468	1,313	614	12	7.37
22	ถั่วฝักยาว	239	939	939	1,105	1,038	60.0	62.26

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

4.2 พื้นที่ทำการเกษตร

อำเภอ	พื้นที่ทำการเกษตร		รวม(ไร่)	ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์		รวมครัวเรือน
	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน		ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	
เมืองหนองคาย	65,594	228,025	293,619	2,851	10,183	13,034
โพนพิสัย	54,045	216,845	270,890	3,054	12,282	15,336
ท่าบ่อ	69,640	51,499	121,139	4,668	9,687	14,365
ศรีเชียงใหม่	30,325	6,955	37,280	1,978	517	2,495
สังคม	4,750	160,212	164,962	120	5,376	5,496
รัตนวาปี	34,889	69,738	104,627	1,754	5,999	7,753
เฝ้าไร่	1,400	93,422	94,822	85	4,065	4,150
โพธิ์ตาก	18,727	17,672	36,399	1,209	1,922	3,131
สระใคร	0	52,849	52,849	-	2,731	2,731
รวม	279,370	897,217	1,176,587	15,719	52,772	68,491

จากตารางข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร แสดงให้เห็นว่าจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ ทำการเกษตรในเขตนํ้าฝนเป็นส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ 80 มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน และเขตพื้นที่รับบริการจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งมีจำนวน 83 สถานีแต่ด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัดหนองคายทอดยาวตามลำแม่น้ำโขง และมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด เกษตรกรบางส่วนจึงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะปลูกพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด สับปะรด กล้วย พริก มะเขือเทศ นอกจากนั้น ยังมีพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อีก เช่น ยางพารา มันสำปะหลังอ้อย และปาล์มนํ้ามัน

4.3 การเลี้ยงสัตว์ (สัตว์เศรษฐกิจ 5 ลำดับแรก)

ที่	ประเภท	จำนวน (ตัว/ฟอง)	มูลค่าที่ขายได้ (บาท)	ราคาต่อหน่วย
1	โค	26,910	780,390,000.00	29,000.00
2	กระบือ	7,966	254,912,000.00	32,000.00
3	สุกร	27,697	175,875,950.00	6,350.00
4	ไข่ไก่(ฟอง)	155,388,475	449,072,693.00	2.89
5	ไก่พื้นเมือง	594,359	89,153,850.00	150.00
	มูลค่ารวม(บาท)		1,749,404,493.00	

ไข่ไก่คิดจาก (730,209 ตัว * 70%)*304 วัน = จำนวนฟอง/ปีที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

4.4 การทำประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (จำนวนผลิตและมูลค่า)

ที่	ชนิด	ผลผลิตรวม	มูลค่า (ล้านบาท)
1	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	206.65 ล้านตัว	51.67
2	การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ	191.81 ล้านตัว	57.54
3	การเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน	5,931.61 ตัน	510.10.
4	การเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง	12,764.83 ตัน	1,001.44
	รวม		1,620.75

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2558

4.5 การเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง

กระชัง พื้นที่อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน กระชัง	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	จำนวนต่อปี (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	เฉลี่ย/ วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
เมือง หนองคาย	215	2,311	40.68	8,134.58	636.53	22.29	273.65	362.88
ท่าบ่อ	5	762	13.76	2,744.91	214.08	7.52	92.34	121.74
ศรีเชียงใหม่	5	524	9.5	1,885.34	150.83	5.17	63.42	87.41
รวม	225	3,597	63.94	12,764.83	1,001.44	34.98	429.41	572.03

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2558

สาขาประมง มีมูลค่าเพิ่ม 2,312.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 703.97 ล้านบาท ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 18.25 (ราคาคงที่) ขยายตัวในอัตราที่ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 138.71 โดยเป็นผลมาจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดขยายตัว คิดเป็นร้อยละ 21.75 (จากการเลี้ยงปลากระชังเพิ่มขึ้น) และการเพาะพันธุ์/การอนุบาลสัตว์น้ำจืดขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 13.03 (เนื่องจากเกษตรกรขยายพันธุ์ลูกปลาตามความต้องการซื้อของผู้เพาะเลี้ยงปลาในกระชัง) และการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 16.67

ด้านการค้าและอุตสาหกรรมข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2558 มีนิติบุคคลในจังหวัดหนองคายที่มีสถานะดำเนินการจำนวนทั้งสิ้น 1,407 ราย ประกอบด้วย บริษัทจำกัดจำนวน 583 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 820 ราย สมาคมการค้า จำนวน 3 ราย และหอการค้า จำนวน 1 ราย

4.6 ประเภทธุรกิจที่สำคัญ

ที่	ประเภทธุรกิจ	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
1	ธุรกิจขายส่งและขายปลีก	549	40
2	ธุรกิจก่อสร้าง	276	19
3	ธุรกิจการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	106	8

4	ธุรกิจการผลิต	91	7
5	ธุรกิจไฟฟ้า ก๊าซไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	77	6
6	ธุรกิจข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	72	5
7	กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	60	4
8	ธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	35	3
9	ธุรกิจกิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	30	5
10	ธุรกิจที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	27	2
11	ธุรกิจอื่นๆ	67	4

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดหนองคาย

5. ข้อมูลทางสังคมคุณภาพชีวิต

5.1 ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม

จังหวัดหนองคายประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย เป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคาย ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันสวยงาม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ถึงแม้ในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมาประชาชนอาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่างกันบ้างแต่ก็ไม่มีความรุนแรงใดๆเกิดขึ้น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน และที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

(1) บั้งไฟพญานาค เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลายปีแล้ว ตามคำร่ำลือของชาวบ้าน แต่บั้งไฟพญานาคเพิ่งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้เอง บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศประมาณ 20-30 เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้นขนาดของลูกไฟก็มีหลายขนาด ขนาดโตเท่าผลส้มขนาดกลางเท่าไข่ไก่ ขนาดเล็กเท่าหัวแม่มือ เวลาที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน แต่ต้องมีมืดค่ำแล้ว บางปีเกิดตั้งแต่หัวค่ำ ประมาณ 6 โมงเย็น บางปีเริ่มเกิด 2-3 ทุ่ม และจะเกิดไปอีกประมาณ 3-4 ชั่วโมง จึงจะค่อย ๆ หดลง จำนวนลูกไฟที่เกิดขึ้นบริเวณหนึ่ง ๆ มีจำนวนไม่แน่นอน สถานที่เกิดนั้นจะอยู่ในท้องที่อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาค จะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญ เดือน 11 หรือแรม 11 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี โดยจังหวัดหนองคายได้จัดงานลอยเรือไฟบูชาพญานาค ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ใกล้วัดธาตุอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นประเพณีทุกปี

(2) วันสงกรานต์ เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น 3) มีการอัญเชิญหลวงพ่อพระใสแห่รอบเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เจริญฉลองหลวงพ่อพระใส ที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน 5 วัน 5 คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี

(3) งานนมัสการหลวงพ่อพระเจ้าองค์ตื้อประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชมพู องค์ตื้อ บ้านน้ำโมง เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หล่อด้วยทอง ฝีมือของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามนั่งขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช 2105 ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียง หล่อโดยใช้ทองคำ ทองเหลือง

และเงินผสมกันรวมน้ำหนักได้ 1 ต่อ (ต่อเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง 7 ปี 7 เดือน ทางจังหวัดได้จัดงานนมัสการหลวงพ่อบุญเจ้าองค์ต้อ เป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4

(4) งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ จัดประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดง และการละเล่น มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูก

(5) งานบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ได้ปฏิบัติกันมานาน เกี่ยวกับการบูชาเทวดาขอฟ้า ขอฝน ตามความเชื่อและโบราณกาล เป็นงานใหญ่โตมาก มีการจัดประกวดบั้งไฟประเพณีตกแต่งสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ ประกวดขบวนแห่ และการจุดขึ้นสูงสุด จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 7 ของทุกปี จังหวัดหนองคายได้จัดเป็นการแสดงแสงสีเสียงตำนานบั้งไฟพญานาค เกี่ยวกับเรื่องพระพุทธรูปเจ้าส่วยชาติ เป็นพญาคันคาก (คางคก) แล้วมีเรื่องราว ไม่ถูกใจกับพญานาค (พระอินทร์) จึงสาปให้แผ่นดินแห้งแล้ง จนพญาคันคาก แนะนำให้ชาวบ้านจุดบั้งไฟถวายจนฝนตกลงมาในที่สุด

(6) งานแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นงานประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันเข้าพรรษาประชาชน ตามคุ้มต่างๆ ได้จัดทำต้นเทียนขี้ผึ้งล้วน ทำลวดลายสวยงามประดับดอกไม้ มีการประกวดลวดลายสวยงามของต้นเทียนขบวนแห่มีรางวัล จัดให้มีในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี

(7) งานแข่งเรือ เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่งเรือยาวในลำน้ำโขง โดยประชาชนในคุ้มต่างๆ ได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีไมตรีที่มีต่อกันมานานโดย จัดให้มีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี

(8) งานแห่ปราสาทผึ้ง เป็นประเพณีของท้องถิ่นเก่าแก่ ซึ่งทางจังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กัน กับงานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวด และนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำน้ำโขง กลางคืนมีการไหลเรือไฟประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคืนสวยงามมากเพื่อนมัสการพระธาตุกลางแม่น้ำโขง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงน้ำลงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจจาย อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 11 จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

(9) งานวันออกพรรษการจัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้ง และแข่งเรือเป็นวันทำบุญประจำของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

5.2 การบริการด้านสาธารณสุข

จังหวัดหนองคายมีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ให้บริการและดูแลสุขภาพของประชาชนจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

(1) สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วยโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 349 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 150 เตียง 1 แห่ง ขนาด 60 เตียง 1 แห่ง ขนาด 30 เตียง 3 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 74 แห่ง

(2) สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน ประกอบด้วยโรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลรวมแพทย์ ขนาด 50 เตียง โรงพยาบาลหนองคายวัฒนา ขนาด 100 เตียง โรงพยาบาลพิสัยเวช ขนาด 50 เตียงคลินิกแพทย์ 43 แห่งคลินิกทันตกรรม 11 แห่งคลินิกพยาบาลและการผดุงครรภ์ 37 แห่ง

ร้านขายแผนปัจจุบันชั้น 142 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตราย 32 แห่ง ร้านขายยาแผนโบราณ 15 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จสำหรับสัตว์ 8 แห่ง สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ 2 แห่ง

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดน มีผู้คนผ่านแดนเป็นจำนวนมาก ทั้งนักท่องเที่ยว แรงงาน และนักธุรกิจ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจเป็นพาหะในการนำโรคติดต่อผ่านเข้า-ออก บริเวณชายแดน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกัน จึงต้องมีการเฝ้าระวังโรคติดต่อผ่านแดนอย่างสม่ำเสมอ ข้อมูลโรคติดต่อผ่านแดนที่พบและมีการรับแจ้งอยู่เป็นประจำ

6. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

สถิตินักท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายปี 2553 นักท่องเที่ยวชาวไทย 932,740 คนเพิ่มจากปี 2552 จำนวน 507,160 คนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 83.91 นักท่องเที่ยวต่างประเทศ 40,803 คนเพิ่มจากปี 2552 จำนวน 27,519 คนเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.27 มีมูลค่า 3,059.94 ล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 103.59 เห็นได้ว่า จังหวัดหนองคายได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวรวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวยังคงจำกัดขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาถึงศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวสามารถสร้างผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมให้แก่จังหวัดหนองคาย และเป็นการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดหนองคาย ในการรองรับแนวโน้มการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เป็นการปรับตัวและมีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้เป็นอย่างดี และเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์จากความเป็นเมืองชายแดนนี้ให้สามารถส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัด

ตารางแสดงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นิเวศน์ ที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	แหล่งท่องเที่ยว
เมือง	สะพานมิตรภาพไทย-ลาว/ตลาดท่าเสาดี/หาดจอมมณี/บึงบัวชมพู
ท่าบ่อ	หมู่บ้านทำยาสูบ / หมู่บ้านทำแผ่นกระยอ
ศรีเชียงใหม่	วังน้ำมอก
สังคม	น้ำตกธารทิพย์/น้ำตกธารทอง/ภูนกกระบา/แหล่งท่องเที่ยวตำบลบ้านม่วง/ภูห้วยอีสัน
รัตนวาปี	ศูนย์วิจัยพืชสวนหนองคาย
โพธิ์ตาก	น้ำตกห้วยหินขาว

ที่มา : ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดหนองคาย

7. ข้อมูลด้านการศึกษา

8. ข้อมูลทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดหนองคาย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูง และภูเขาสูงชัน ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทรายตลอดชั้นดินทำให้ การระบายน้ำได้ดี และการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินมีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการ ปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยการใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำที่ ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิต เพิ่มขึ้น จากรายงานสถิติจำนวนหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่า หมู่บ้านที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ 233 หมู่บ้าน รองลงมาคือ ปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน 131 หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน 2 หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีปัญหา การกัดเซาะพังทลายของตลิ่งบริเวณ อำเภอสังคม อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย และปัญหา การขัดแย้งเรื่องที่ดินเขตป่าพบในเขตอำเภอสังคม

การอนุรักษ์ใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งดิน น้ำ และป่าไม้ ในระบบลุ่มน้ำ โดยเน้นการลดปัญหาการแพร่กระจายดินเค็ม การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ลดการพังทลายของตลิ่ง ริมแม่น้ำโขง จัดหาน้ำให้พอเพียงกับการผลิต ลดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในเขตต้นน้ำ และป่าสงวนเสื่อมโทรม รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้น้ำอยู่

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมทั่วถึง พอเพียง เพื่อให้เป็นฐานการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคการพัฒนาทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่

จังหวัดหนองคายมีเนื้อที่ 1,891,567 ไร่ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 382,157 ไร่ (ป่าพนพร้าว-แก้งไก่อ 342,422 ไร่ ป่าทุ่งหลวง 39,735 ไร่) เป็นเนื้อที่ป่า 225,132 ไร่

9. ข้อมูลทางด้านความมั่นคง

9.1 ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง และปัญหาแรงงานต่างด้าวจากชนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกันของประชาชนทั้งสองฝั่งโขง ทำให้มีการไปมาหาสู่กันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ประชาชนของทั้งสองประเทศส่วนหนึ่งเป็นเครือญาติกัน ทำให้มีการลักลอบเดินทางไปมาหาสู่กัน และจากสถานะเศรษฐกิจที่ต่างกัน ทำให้ประชาชนชาวลาวนิยมเดินทางมาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ประชาชนชาวลาวลักลอบเข้ามาทำงานและพักอาศัยในประเทศไทย โดยกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งอาชีพที่ชาวลาวนิยมเข้ามาทำงานมากที่สุด คือ อาชีพรับใช้ในบ้าน รองลงมาคือ งานกรรมกร ส่วนในจังหวัดหนองคาย คนต่างด้าวชาวลาวส่วนใหญ่อยู่ในภาคครัวเรือน โดยอยู่กินฉันท์สามีภรรยา กับคนไทย อยู่ในภาคบริการและอุตสาหกรรมประมาณ 2,000 คน จากการขอรับใบอนุญาตทำงานและจากการสำรวจความต้องการจ้างแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ จะมีความต้องการจ้างแรงงานในช่วงฤดูกาลผลิตเท่านั้น แรงงานกรรมกรยังคงเป็นแรงงานที่มีความต้องการจ้างเป็นจำนวนมาก มีการขาดแคลนในระดับที่ค่อนข้างรุนแรง การนำเข้าแรงงานต่างด้าวตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงาน (MOU) ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากมีปัญหาหลายประการ เช่น ค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง โดยแรงงานต่างด้าวพลักระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับนายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ก่อน และบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจจัดหางานลาวที่ตั้งขึ้นตามบันทึกข้อตกลงฯ ไม่สามารถหาแรงงานต่างด้าวมาป้อนให้กับนายจ้างได้ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว มีความต้องการจ้างแรงงานลาวประมาณ 70,000 คน แต่นำเข้ามาได้เพียงประมาณ 7,000 – 8,000 คน เท่านั้น

9.2 ปัญหาการลักลอบการค้าสินค้าหนีภาษี ตามแนวชายแดนตลอดแนวชายแดนยังคงมี การลักลอบสินค้าหนีภาษีศุลกากรหลายประเภท ทั้งการส่งออกและนำเข้า เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สัตว์สงวน สุนัขเถื่อน สินค้าที่จับกุมได้ ได้แก่ รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าแฟชั่นสตรี เสื้อผ้า สุนัข บุหรี่ ผ้าไหม อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ ไฟป๊อปปี้ หอมหัวใหญ่

9.3 ปัญหาเส้นเขตแดนจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ที่ยังไม่มีความชัดเจนของเส้นเขตแดน เช่น ดอนชิง ชู อำเภอสว่างแดนดิน และดอนสังข์ อำเภอนิคมพัฒนา

9.4 ปัญหายาเสพติด สถานการณ์นำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอนิคมพัฒนา และอำเภอรัตนาธิเบศร์ ยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้า ได้แก่

ยาบ้า กัญชา และมีแนวโน้มนำเข้าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากฝ่ายตรงข้ามหันมาใช้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจุดนำเข้า เนื่องจากภูมิประเทศเอื้ออำนวย โดยลักลอบนำเข้าตามช่องทางธรรมชาติ หมู่บ้านตามแนวชายแดน จุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรน โดยจุดผ่านแดนถาวรเป็นจุดนำเข้าที่สำคัญ พื้นที่เป้าหมายคือ ตลอดแนว 6 อำเภอชายแดน 23 ตำบล 123 หมู่บ้าน พื้นที่เฟื่องเล้งพิเศษ คือ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอศรีเชียงใหม่การสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย มีการสนธิกำลังจากส่วนราชการจำนวน 13 หน่วยงาน มีชุดปฏิบัติการ จำนวน 32 ชุด เพื่อสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตลอดแนวชายแดน โดยเน้นหนักที่จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน การลาดตระเวนทางน้ำ การลาดตระเวนทางบก และจุดตรวจจุดสกัดรถไฟ และการสนธิกำลังป้องกันและแก้ไขปัญหากลักลอบนำเข้ายาเสพติด ขบวนการไฟสาย จังหวัดหนองคาย – ทำนาแล้ง

จากปัญหาความมั่นคงชายแดน จังหวัดหนองคายจึงได้กำหนดกลยุทธ์ด้านความมั่นคงชายแดน ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ในด้านความมั่นคง จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกกำลัง จากกำลังในพื้นที่ การจัดระเบียบชายแดนให้เกิดความมั่นคงสงบเรียบร้อย กำหนดจุดจอดเรือตามแนวชายแดน

(2) การพัฒนาความร่วมมือชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านกลไกความร่วมมือทุกระดับ มีคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยชายแดนในระดับท้องถิ่น 3 คณะ คือ

1) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย กับนครหลวงเวียงจันทน์

2) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย กับแขวงบอลิคำไซ

3) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับท้องถิ่น อำเภอกับเมืองของ สปป.ลาว

ทั้งนี้ เพื่อกำหนดมาตรการร่วมกันด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยชายแดน, ความร่วมมือ ด้านเศรษฐกิจ, ความร่วมมือด้านแรงงาน, การดูแลรักษาตามลำน้ำโขง, การป้องกันตลิ่งพัง และการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

10. การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) และศักยภาพการพัฒนาจังหวัดหนองคาย

จุดแข็ง

(1) จังหวัดหนองคาย เป็นเมืองคู่แฝดของนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองหนองคายประมาณ 24 กิโลเมตร โดยมีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว เป็นเส้นทางเชื่อม มีด่านศุลกากรหนองคาย ด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เป็นด่านถาวรที่อำเภอเมืองหนองคาย ทำให้เป็นประตูการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าเพื่อการส่งออกหรือการกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(2) มีพื้นที่อาณาเขตของจังหวัดทอดยาวตามลำน้ำโขงเป็นระยะทางประมาณ 210.60 กิโลเมตร รวมทั้งมีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและยังเหมาะสมในการทำกรประมง ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด

- (3) เป็นจังหวัด ที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา เป็นอันดับที่ 8 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- (4) มีตลาดทำสถิติเป็นแหล่งซื้อ – ขาย สินค้า และเป็นศูนย์รวมสินค้าอินโดจีน ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- (5) มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และแม่น้ำโขง
- (6) มีปรากฏการณ์ธรรมชาติบั้งไฟพญานาค ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลก
- (7) มีโรงงานอุตสาหกรรมทางการเกษตรและการแปรรูป สามารถรองรับผลผลิตด้านการเกษตรของเกษตรกร ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง
- (8) เป็นจังหวัดที่ต่างประเทศจัดอันดับให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 7 ของโลก
- (9) มีสถานที่พักนักแบบ Home Stay และ Long Stay และสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเชิงนิเวศน์
- (10) มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันระหว่างประชาชนจังหวัดหนองคายและนครเวียงจันทน์
- (11) มีสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ตลอดจนอริยสงฆ์ ที่เป็นที่รู้จักของประชาชน ทั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน
- (12) มีสถาบันการศึกษาทุกระดับ สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนในเขตจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงตลอดจนประเทศเพื่อนบ้าน
- (13) มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ

จุดอ่อน

- (1) แรงงานฝีมือมีน้อย และมีการอพยพแรงงานสูง
- (2) ประชาชนส่วนใหญ่รายได้ต่ำ การศึกษาน้อย ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่
- (3) ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม
- (4) ขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านมีขั้นตอนและระเบียบที่ยุ่งยาก
- (5) มีการลักลอบนำสินค้าเข้า – ออก ในลักษณะผิดกฎหมาย (หนีภาษี) ส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ดำเนินตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามกฎหมายขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการค้าให้เข้าสู่การแข่งขันที่เป็นสากล
- (6) ผู้บริหารระดับท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ
- (7) การพัฒนาด้านการเกษตรยังมีการดำเนินการไม่ครบวงจร ส่งผลให้การผลิตภาคเกษตรกรรมมีปัญหาในด้านราคา ผู้ประกอบการและผู้ผลิตในจังหวัดยังไม่ตื่นตัวในการพัฒนาสินค้าและการบริการ
- (8) การรวมกลุ่มของภาคเอกชนในจังหวัดด้านธุรกิจยังขาดเอกภาพ
- (9) การวางผังเมืองยังไม่เหมาะสม และยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัด
- (10) ความผันผวนของภัยธรรมชาติ ทำให้มีปัญหาน้ำท่วมพื้นที่และปัญหาพื้นที่แห้งแล้งซ้ำซาก ส่งผลเสียต่อการผลิตทางการเกษตรและการค้า

(11) ปัญหาการกัดเซาะตลิ่งบริเวณพื้นที่ที่ติดกับแม่น้ำโขง ทำให้ตลิ่งพังทลายปีละหลายสิบเมตร เป็นผลเสียต่อสภาพแวดล้อมและเสียแผ่นดินของประเทศ

(12) กฎีประเทศของจังหวัดทอดยาวไปตามแม่น้ำโขง ทำให้มีผลกระทบต่อระบบการบริหารของภาครัฐและภาคเอกชน

(13) องค์การภาคประชาชนยังไม่เข้มแข็ง

(14) ขาดแหล่งเงินทุนระยะยาว เพื่อให้ประชาชนและภาคเอกชนใช้ในการดำเนินงานทางธุรกิจตลอดจนการลงทุน

(15) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(16) สินค้าอุตสาหกรรมประเภทแปรรูป ผลผลิตการเกษตรยังเป็นการแปรรูปอย่างง่าย ใช้เทคโนโลยีต่ำและไม่มีความหลากหลาย ส่วนสินค้าระดับต่ำล้นแม้มากแต่ยังขาดคุณภาพและมาตรฐาน

โอกาส

(1) จังหวัดหนองคายอยู่ใกล้กับเมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (นครหลวงเวียงจันทน์) จึงสามารถร่วมมือกันพัฒนาและใช้ทรัพยากรในการผลิตทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าโดยใช้สิทธิพิเศษทางภาษีและศุลกากรร่วมกัน

(2) มีสำนักงานการค้าชายแดนและสำนักงานการค้าต่างประเทศ ตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน

(3) สปป.ลาว มีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ ทำให้วัตถุดิบนำเข้ามีราคาถูก

(4) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในเขตจังหวัดหนองคาย

(5) รัฐบาลของ สปป.ลาว และเวียดนามให้การสนับสนุนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจหนองคาย – สปป.ลาว – เวียดนาม

(6) สปป.ลาว มีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด สามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคาย

(7) รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาคาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริต ประพฤติมิชอบคอร์รัปชั่น การปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม

(8) กระแสการตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนมีสูงขึ้น จะช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ภัยคุกคาม/อุปสรรค

(1) หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจน รวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร มีปัญหาด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบ เงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน

(2) สินค้าจากประเทศกลุ่มอินโดจีนผ่านแดนจากประเทศอื่นเข้ามาสู่ตลาดการค้าของจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น

(3) ความเชื่อมั่นของนักธุรกิจเพื่อนบ้านที่มีต่อนักธุรกิจไทยยังมีลักษณะหวาดระแวง ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการค้าชายแดน

(4) ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการติดต่อค้าขายและการร่วมมือพัฒนาในด้านต่าง ๆ

(5) มีการแข่งขันการเป็นศูนย์กลางการค้าอินโดจีนกับกลุ่มจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

(6) นโยบาย สปป.ลาว ลดการพึ่งพาสินค้าไทย โดยให้การส่งเสริมการค้าและรับสินค้าจากจีนและเวียดนามมากขึ้น

(7) ระบบการค้าและการลงทุนของจังหวัดยังอยู่ในวงจำกัด

(8) มีกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่จากต่างประเทศมาลงทุนประกอบธุรกิจด้านการขายปลีก-ขายส่งในจังหวัด ทำให้ธุรกิจระดับท้องถิ่นเติบโตยาก

(9) ราคาน้ำมันมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตและการบริการสูงขึ้น

11. ยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย

11.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจังหวัดหนองคายและวิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision)
วิสัยทัศน์จังหวัดคือ “เมืองน่าอยู่อันดับหนึ่งของภาคอีสาน” สำหรับยุทธศาสตร์ของจังหวัด (Strategies Issues) ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างคุณค่าและยกระดับ มาตรฐาน สินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การส่งเสริมอุตสาหกรรม การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการ

11.2 เป้าประสงค์ของจังหวัด (Goals)

(1) เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(2) สนับสนุนให้เกษตรกรและครัวเรือนเกษตรกร ใช้ระบบการบริหารจัดการแบบผสมผสานและได้มาตรฐาน

(3) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

(4) เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรม การค้าและการท่องเที่ยว

(5) เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยบริเวณพื้นที่ตามชายแดน

(6) เพื่อพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน วัฒนธรรม ยึดหลักธรรม, รักศักดิ์ศรี, เคารพกฎหมาย, เคารพผู้อื่น, มีประสิทธิภาพ ค่านิยม เศรษฐกิจพอเพียง, ซื่อสัตย์ สุจริต, มุ่งผลสัมฤทธิ์, รักษาประเพณี, มีส่วนร่วม

11.3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนา (KPI/Targets)

(1) ร้อยละที่ลดลงของครัวเรือนที่ยากจน

(2) ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ยากจนลดลง

(3) ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) ระดับความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมและ SME , ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าชายแดน และร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว

(5) ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนด้านความมั่นคง

(6) ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

11.4 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของจังหวัด

(1) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และสังคม ประกอบด้วย 15 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ 1 ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพดีมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้บนพื้นฐานระบบสุขภาพพอเพียง

กลยุทธ์ 2 ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ 3 สร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ OTOP โดยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า และบริการ ด้วยการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ 4 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสินค้า OTOP และวิสาหกิจชุมชนการสร้าง ตราสัญลักษณ์ การรวมกลุ่มเป็นธุรกิจชุมชนเพื่อให้กลุ่ม OTOP และวิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพมากขึ้น และส่งเสริมการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

กลยุทธ์ 5 ส่งเสริมการตลาดสินค้า OTOP และวิสาหกิจชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ให้เห็นคุณค่าและคุณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของการใช้สินค้าจัดหาสถานที่จำหน่ายหรือออกร้าน และเชื่อมโยงการตลาดเข้ากับธุรกิจห้างร้านขนาดใหญ่ ทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ 6 สนับสนุนให้ประชากรทุกกลุ่มเข้าถึงระบบการศึกษา การบริการทางสังคมและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและการดำรงชีพโดยเฉพาะประชากรวัยเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ 7 ส่งเสริมให้รู้จักสิทธิ บทบาทหน้าที่ของพลเมืองระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความรับผิดชอบของครอบครัว องค์กรศาสนา สถานศึกษา ท้องถิ่นและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและกำหนดบรรทัดฐานของสังคมทั้งระเบียบวินัยคุณธรรม และจริยธรรมต่าง ๆ

กลยุทธ์ 8 ส่งเสริมการมีงานทำโดยภาครัฐร่วมมือกับภาคเอกชนพัฒนาและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงาน ให้กับผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ความสามารถตรงและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ 9 ส่งเสริมให้แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบได้รับการคุ้มครองด้านประกันความมั่นคงในการทำงานอย่างทั่วถึง

กลยุทธ์ 10 เพิ่มศักยภาพในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โรคระบาด ตามแนวชายแดน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหา

กลยุทธ์ 11 ส่งเสริมประชาชนทุกภาคส่วนให้สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตและการทำงานเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองชุมชนและองค์กร

กลยุทธ์ 12 สร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุนำความรู้และประสบการณ์มาทำประโยชน์เพื่อสังคม และขยายโอกาสในการเข้าถึงหลักประกันทางสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อระบบ เศรษฐกิจและสังคม

กลยุทธ์ 13 ส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ 14 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

กลยุทธ์ 1.15 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงการบริการภาครัฐ

(2) ยุทธศาสตร์การสร้างคุณค่าและยกระดับ มาตรฐาน สินค้าเกษตร ประกอบด้วย 11 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ 1 พัฒนาการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ 2 พัฒนาสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ 3 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรผ่านกระบวนการกลุ่ม

กลยุทธ์ 4 ส่งเสริมการผลิตสินค้าให้ปลอดภัยและได้มาตรฐานการผลิต GAP

กลยุทธ์ 5 พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ 6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตร

กลยุทธ์ 7 สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กลยุทธ์ 8 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เกษตร

กลยุทธ์ 9 ส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน

กลยุทธ์ 10 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยให้มีการปรับปรุงบำรุงรักษาพัฒนาแหล่งน้ำ พร้อมระบบส่งน้ำที่ได้มาตรฐาน และพัฒนาองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ 11 พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐาน

(3) ยุทธศาสตร์การสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ 1 อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้เดิมให้คงสภาพไว้ และฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับมี สภาพสมบูรณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 2 เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยส่งเสริมการปลูกป่าในพื้นที่ของรัฐและเอกชน การปลูกป่า ชุมชน วนเกษตร การปลูกไม้เอนกประสงค์ และปลูกพืชพลังงานทดแทน เพื่อลดการพึ่งพิงป่าธรรมชาติ ให้น้อยลง

กลยุทธ์ 3 อนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการจัดทำฝายต้นน้ำ จัดทำแนวแก้มและป้องกันตลิ่ง ในพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายที่รุนแรง และการปลูกพืช เพื่อชะลอการไหลของน้ำ ลดการพังทลายของดิน และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

กลยุทธ์ 4 ส่งเสริมการพัฒนาเฝ้าระวัง ตรวจสอบ แก้ม ฟื้นฟู คุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 5 เสริมสร้างการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 6 บริหารจัดการลุ่มน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน พัฒนาแหล่งน้ำใหม่และฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิมวางระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอทั่วถึง และเหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาและฟื้นฟูระบบประปาบาดาลและประปาผิวดิน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

กลยุทธ์ 7 ส่งเสริมการเฝ้าระวัง เผยแพร่ ดูแล บำรุงรักษาเตือนภัยเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ 8 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กลยุทธ์ 9 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 10 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน

(4) ยุทธศาสตร์การสร้างอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 17 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ 1 สนับสนุนให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน (Border Economic Zone) ที่สามารถดำเนินธุรกิจ การค้าและการลงทุน โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร

กลยุทธ์ 2 พัฒนาความร่วมมือ ด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน กับประเทศเพื่อนบ้าน ในอนุภาคลุ่มน้ำโขง

กลยุทธ์ 3 เพิ่มศักยภาพและคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวเดิม ควบคู่กับการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการฟื้นฟูและพัฒนาให้ได้มาตรฐานทั้งสถานที่ โครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัย กิจกรรมและการบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ 4 พัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีทักษะการให้บริการได้มาตรฐาน และเร่งประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับ

กลยุทธ์ 5 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกลุ่มจังหวัดให้เพิ่มมากขึ้น

กลยุทธ์ 6 พัฒนาโครงข่ายการสื่อสารและคมนาคมระหว่างกลุ่มจังหวัด ให้สามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย พร้อมทั้งพัฒนาบริการพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ 7 พัฒนาความร่วมมือทางด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน กับกลุ่มจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาคลุ่มน้ำโขง โดยการใช้เวทีความร่วมมือระดับท้องถิ่นของสามประเทศ ในการเจรจาตกลงความร่วมมือด้านการค้า การท่องเที่ยวและการกีฬาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ต่างๆ

กลยุทธ์ 8 สนับสนุนการทำการผลิตการเกษตรแบบมีสัญญา (contract farming) กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นการเพิ่มปริมาณวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปใช้ภายในประเทศและส่งออก

กลยุทธ์ 9 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณเมืองชายแดนและด่านชายแดนให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงภูมิภาคกับประเทศเพื่อนบ้านในอนาคต

กลยุทธ์ 10 พัฒนาระบบข้อมูลเศรษฐกิจเชิงลึกระดับพื้นที่ ทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านให้สามารถ เอื้อต่อการค้าและการลงทุนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ 11 พัฒนาการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster) และส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคอุตสาหกรรม

กลยุทธ์ 12 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ 13 พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตและการบริการมุ่งสู่สากล

กลยุทธ์ 14 พัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทาน ของอุตสาหกรรมการผลิตและบริการให้เป็นมาตรฐาน

กลยุทธ์ 15 พัฒนาบุคลากร ด้านอุตสาหกรรมการผลิตและบริการให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ 16 ส่งเสริมการตลาด ด้านอุตสาหกรรมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ 17 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า อุตสาหกรรมการผลิต และการบริการ

(5) ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงชายแดน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ 1 พัฒนาศักยภาพ คน ชุมชน และพื้นที่ชายแดน

กลยุทธ์ 2 ส่งเสริม และสนับสนุนการฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน

กลยุทธ์ 3 พัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านกลไกความร่วมมือทุกระดับ

กลยุทธ์ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า อุตสาหกรรมการผลิต และการบริการ

กลยุทธ์ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ และชุมชนตามแนวชายแดน เพื่อความมั่นคงภายใต้การมีส่วนร่วม

(6) ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ การพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการ

12. บทสรุปศักยภาพหนองคาย

จากสิ่งที่นำเสนอมา จะพบว่าจังหวัดหนองคายมีความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และสังคมการสร้างคุณค่าและยกระดับ มาตรฐาน สินค้าเกษตรการสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การสร้างอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวการสร้างความมั่นคงชายแดน และการพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการซึ่งทั้ง 6 ด้าน ครอบคลุมทุกมิติของจังหวัดในการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เตรียมความพร้อมสำหรับการลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี

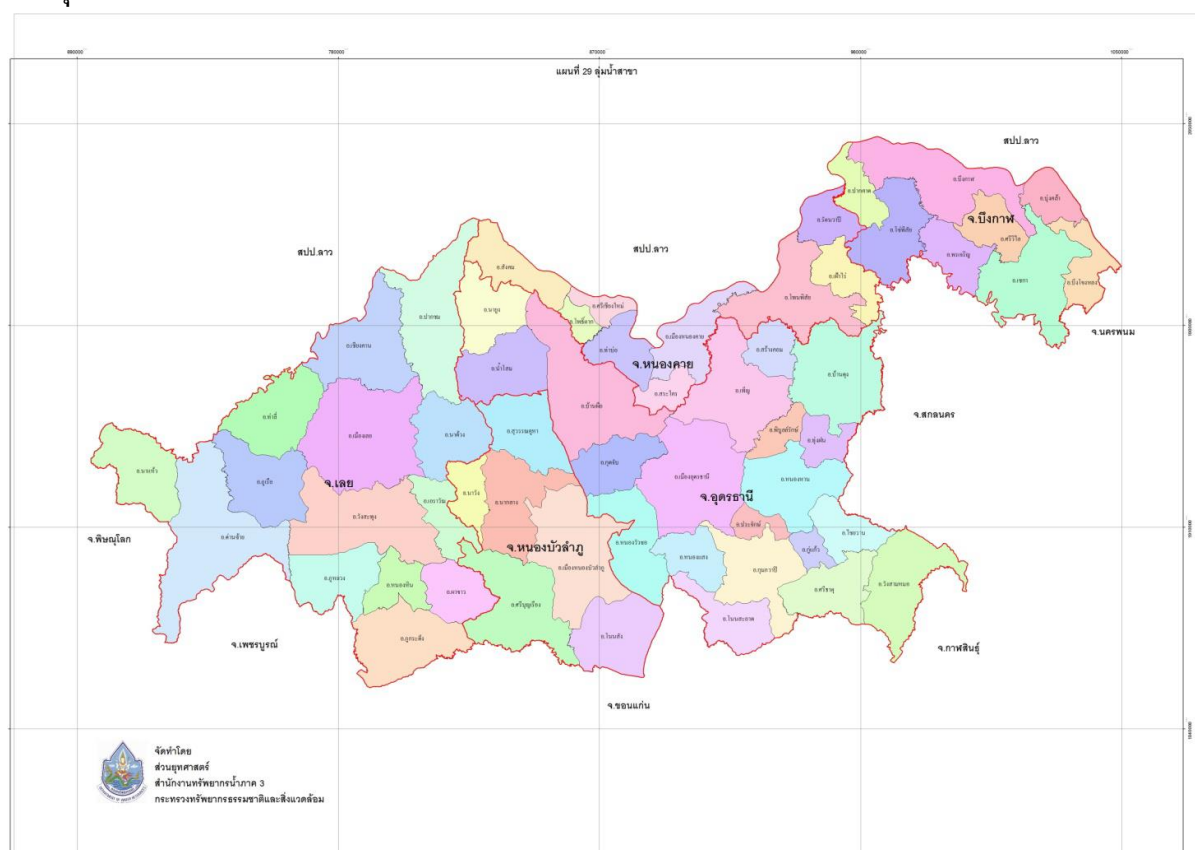
บทที่ 3

ข้อมูลกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

1. บริบทความเป็นมาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

1.1 ข้อมูลทั่วไปที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วยจังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดบึงกาฬ ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมเป็นที่ราบสูง สลับภูเขา มีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 21.5 ล้านไร่หรือประมาณ 34,345.9 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 4.1 ล้านไร่คิดเป็นร้อยละ 19.1 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญหลายสาย อาทิ น้ำป่าสัก น้ำพอง น้ำเลย น้ำชี น้ำโมงและห้วยหลวง มีชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ระยะทางตามแนวชายแดนยาวประมาณ 527 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำโขงกั้นเขตแดน และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้ติดกับจังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก

1.2 ภูมิประเทศ

มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดรวมประมาณ 34,345.9 ตร.กม. หรือคิดเป็น 21.5 ล้านไร่ (คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงระดับความสูงโดยเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลปานกลางของพื้นที่อยู่ช่วง 200 เมตร มีเทือกเขาเพชรบูรณ์ทอดตัวในแนวเหนือ – ใต้ ทางด้านตะวันตกบริเวณจังหวัดเลยและเทือกเขาภูพานทอดตัวในแนวตะวันตกเฉียงเหนือ – ตะวันออกเฉียงใต้บริเวณ จังหวัดอุดรธานีบริเวณเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบระหว่างหุบเขาเป็นส่วนใหญ่ ที่ราบ ที่สำคัญได้แก่แอ่งสกลนคร (อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย และบึงกาฬ) เป็นแอ่งที่ราบขนาดเล็กแม่น้ำในบริเวณนี้มีขนาดเล็กและสายสั้น ๆ เกิดจากเทือกเขาภูพาน ได้แก่ แม่น้ำสงคราม ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริเวณที่มีการทรุดตัวของแผ่นดิน จนทำให้เกิดพื้นที่ลุ่มมีน้ำขังกลายเป็นหนองบึงกระจายอยู่ทั่วไป

1.3 ภูมิอากาศ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีอุณหภูมิเฉลี่ย 27.1 องศาเซลเซียสต่อปี ความกดอากาศเฉลี่ยปีละ 1,009.72 มิลลิเมตรปรอท และมีปริมาณน้ำฝนที่วัดได้ต่อปีเฉลี่ยอยู่ที่ 1,510 มิลลิเมตร อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก สามารถปลูกพืชหรือทำการเกษตรที่ต้องอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาล เช่น การเพาะปลูกข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งผลไม้ตามฤดูกาล

1.4 ด้านการเมืองและการปกครอง

กลุ่มจังหวัดแบ่งการปกครองเป็น 5 จังหวัด 57 อำเภอ 419 ตำบล 4,785 หมู่บ้าน 5 อบจ. 1 เทศบาลนคร 6 เทศบาลเมือง 90 เทศบาลตำบลและ 396 อบต. จำแนกเป็นจังหวัด ได้ ดังนี้

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล			อบต.
					นคร	เมือง	ตำบล	
อุดรธานี	20	156	1,880	1	1	3	44	148
หนองคาย	9	62	687	1	–	1	9	60
หนองบัวลำภู	6	59	687	1	–	1	15	51
เลย	14	89	916	1	–	1	14	85
บึงกาฬ	8	53	615	1	–	–	8	52
รวมทั้งสิ้น	57	419	4,785	5	1	6	90	396

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

1.5 โครงสร้างประชากร

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีประชากร 3,584,660 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือน 1,049,473 ครัวเรือน มีพื้นที่ 34,346.28 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเฉลี่ย 98.10 คนต่อตารางกิโลเมตร จำแนกเป็นรายจังหวัด ได้ดังนี้

พื้นที่	ประชากร	ครัวเรือน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่นต่อ ตร.กม.
กลุ่มจังหวัด ฯ	3,584,660	1,049,473	34,346.28	98.10
อุดรธานี	1,544,789	414,868	11,730.302	131.19
หนองบัวลำภู	502,868	124,849	3,859.086	129.80
หนองคาย	509,395	240,354	3,027.280	168.27
เลย	624,066	166,243	11,424.612	54.34
บึงกาฬ	403,542	103,159	4,305	97.74

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีผลิตภัณฑ์มวลรวม(GRP) ในปี 2553 จำนวน 70,480 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 15 ของกลุ่มจังหวัดทุกกลุ่มและมีรายได้เฉลี่ยรายหัวใน ปี 2553 จำนวน 51,219 ล้านบาท/คน/ปีเป็นลำดับที่ 2 ของกลุ่มจังหวัดทุกกลุ่มจำแนกผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดดังนี้ ภาคบริการ 46,887 ล้านบาท ภาคการค้าส่งค้าปลีก 15,703 ล้านบาท ภาคเกษตร 14,196 ล้านบาท

ด้านการเกษตร กลุ่มจังหวัดฯ มีศักยภาพการพัฒนาด้านการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร ทั้งอ้อย ข้าว มันสำปะหลัง และยางพาราเนื่องจากมีโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรขนาดใหญ่อยู่จำนวนมาก อาทิ โรงสีข้าวโรงงานน้ำตาล แป้งมัน และเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้พื้นที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญกลุ่มจังหวัดมีพื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้น 7,089,138 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

ลำดับ	พื้นที่เพาะปลูก	2553
1	ข้าวนาปี	4,315,552
2	ยางพารา	1,489,241
3	มันสำปะหลัง	446,365
4	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	637,984
5	อ้อยโรงงาน	199,996
รวม		7,089,138

แนวโน้มผลผลิตด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดในปี 2551-2554

ผลผลิต	2551	2552	2553	2554
ข้าวนาปี	1,324,798	1,320,027	1,303,242	1,294,466
ข้าวนาปรัง	66,413	80,399	121,825	144,958
ยางพารา	60,199	63,430	92,198	103,941
มันสำปะหลัง	1,524,655	1,371,829	1,369,029	1,266,212
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	340,526	409,767	382,252	419,241
อ้อยโรงงาน	1,503,155	1,705,587	1,833,224	2,010,724

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3

ด้านอุตสาหกรรม : อุตสาหกรรมที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดฯ ได้แก่ อาหาร และ เครื่องดื่ม กลุ่มจังหวัดฯ ในปี 2553 มีมูลค่าการผลิต 15,827.97 ล้านบาท ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 43.86 รองลงมาได้แก่จังหวัดหนองคาย ร้อยละ 25.68 ที่เหลือกระจายตัวอยู่ในจังหวัดหนองบัวลำภู และเลย ร้อยละ 18.71 และ 11.75 ตามลำดับ สิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ในปี 2553 มีมูลค่าการผลิต 270.95 ล้านบาท ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 58.12 รองลงมาได้แก่ จังหวัดหนองคาย ร้อยละ 26.75 และจังหวัดหนองบัวลำภู ร้อยละ 15.14 ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ในปี 2553 มีมูลค่าการผลิต 349.20 ล้านบาท ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 67.63 รองลงมาได้แก่จังหวัดหนองคาย ร้อยละ 16 ที่เหลือกระจายตัวอยู่ในจังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย ร้อยละ 13.05 และ 3.32 ตามลำดับ

การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญ มีดังนี้ โรงงานน้ำตาล จำนวน 4 โรงกระจายตัว จังหวัดอุดรธานี อ.หนองหาน และ อ.กุมภวาปี จังหวัดหนองบัวลำภู อ.นากลาง โรงสีข้าว จำนวน 22 โรง กระจายตัวจังหวัดอุดรธานี อ.เมือง อ.หนองหาน, จังหวัดหนองบัวลำภู อ.เมือง, จังหวัดเลย อ.เมือง อ.วังสะพุง อ.ท่าลี่ โรงงานผลิตแผ่นยางรมควัน ยางแปรรูป จำนวน 8 โรง กระจายตัว อ.หนองหาน อ.หนองวัวซอ และ อ.กุดจับ จังหวัดหนองคาย อ.บึงกาฬ อ.เมือง อ.โพนพิสัย โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง จำนวน 24 โรง กระจาย จังหวัดอุดรธานี อ.เมือง, จ.หนองบัวลำภู อ.เมืองอ.นาหวาง อ.ศรีบุญเรือง , จ.เลย อ.เมือง อ.ท่าลี่ อ.วังสะพุง และโรงงานอบเมล็ดพืชและสีข้าวโพดสีลูกเดี๋ย จำนวน 22 โรง กระจายตัว จังหวัดเลย อ.วังสะพุง อ.ท่าลี่ อ.เมือง

ด้านการค้าชายแดน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เป็นประตูการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีสะพานมิตรภาพ 1 ข้ามแม่น้ำโขง ที่จังหวัดหนองคาย และสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง ที่ อ.ท่าลี่ จ.เลย และมีด่านหนองคาย บึงกาฬ ท่าลี่ และเชียงคาน มีสนามบินนานาชาติอุดรธานี ศูนย์กลางการคมนาคมทางอากาศ ให้บริการสายการบินในประเทศวันละ 15 เที่ยวบิน/วัน

มีเส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมโยงไปทุกภูมิภาคของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ และเชื่อมโยงไปประเทศเพื่อนบ้านโดยมีมูลค่าการค้าการลงทุนดังนี้

มูลค่าการนำเข้า ไทย-สปป.ลาว ปี 2548-2554

ปี	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
กลุ่มจังหวัดฯ	2,136	2,944	3,141	3,505	3,980	4,055	4,600

หน่วย : ล้านบาท

มูลค่าการส่งออก ไทย-สปป.ลาว ปี 2548-2554

ปี	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
กลุ่มจังหวัดฯ	10,36	22,756	29,725	35,670	37,825	42,905	51,648

หน่วย : ล้านบาท

มูลค่าการค้าชายแดน ปี 2548-2556

ปี	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
กลุ่มจังหวัดฯ	12,497	25,695	32,867	39,176	41,806	46,960	55,862

หน่วย : ล้านบาท

ด้านการท่องเที่ยว/บริการ กลุ่มจังหวัดฯมีนักท่องเที่ยวในแต่ละปีประมาณ 3,000,000 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละประมาณ 6,000 ล้านบาท กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีภูมิประเทศเป็นธรรมชาติ เป็นแหล่งอารยธรรม ยังมีเทศกาล และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่พบในกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ทำให้เป็นจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว เช่น แหล่งอารยธรรมมรดกโลกบ้านเชียง อุทยานหอยหินโบราณ ภูเรือ ภูกระดึง ภูทอก และงานเทศกาลสำคัญ เช่น บั้งไฟพญานาค การละเล่นผีตาโขน มีโรงแรมขนาดใหญ่ 23 แห่ง สถานประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว จำนวน 120 บริษัท

ด้านการศึกษาและสาธารณสุข กลุ่มจังหวัดมีสถาบันศึกษาระดับ อุดมศึกษา 10 แห่งระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา 2,353 แห่ง และมีนักเรียนนักศึกษา 582,063 คน สำหรับสาธารณสุข กลุ่มจังหวัดมีโรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 806 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 4 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 48 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 555 แห่ง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทรัพยากรป่าไม้ กลุ่มจังหวัดมีพื้นที่ทั้งหมด 21,500,000 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ 4,104,550 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.09 อุตสาหกรรมแร่ กลุ่มจังหวัด

มีรายได้ในปี 2553 จากการท่าเหมืองแร่เหมืองหิน 2,312 ล้านบาท โดยมีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญ ดังนี้ แร่แบไรต์ ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เลย และหนองคาย แร่โปรแตส ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี แร่หินปูน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และหนองบัวลำภู แร่ตะกั่ว ในพื้นที่จังหวัดเลย

แหล่งน้ำธรรมชาติ ในกลุ่มจังหวัดมีแหล่งน้ำที่สำคัญที่เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค ได้แก่ ลุ่มน้ำห้วยหลวง ลุ่มน้ำห้วยโมง ลุ่มน้ำลำพะเนียง และลุ่มน้ำเลย

แหล่งน้ำ	อยู่ในเขตจังหวัด	การใช้ประโยชน์		หมายเหตุ
		พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	
ลุ่มน้ำห้วยหลวง	อุดรธานี,หนองคาย	3,740	1,185	แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตรและ อุปโภค - บริโภค
ลุ่มน้ำห้วยโมง	หนองคาย	3,155	375	
ลุ่มน้ำลำพะเนียง	หนองบัวลำภู	1,500	220	
ลุ่มน้ำเลย	เลย	3,750	845	
รวม		12,145	2,625	

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคการ จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ในปี 2552 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนครัวเรือน 981,843 ครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้ 859,701 ครัวเรือน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.82 ของจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า /ครัวเรือน ดังนี้

จังหวัด	ครัวเรือน	จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้า	คิดเป็นร้อยละของผู้ใช้ไฟฟ้า
อุดรธานี	422,109	368,891	87.39
หนองคาย	152,170	142,511	92.24
เลย	249,489	219,857	88.12
หนองบัวลำภู	183,359	155,467	84.78
บึงกาฬ	94,284	88,959	92.21

ด้านการประปา มีกำลังการผลิตทั้งกลุ่มจังหวัดฯ แยกตามจังหวัดดังนี้ จังหวัดอุดรธานี ข้อมูลปี 2552 มีกำลังการผลิตทั้งปี 16,030,800 ลบ.ม./ชม. (ตามระบบที่ออกแบบไว้)แต่ผลิตได้จริง 2,300 ลบ.ม./ชม. ใช้แหล่งน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำห้วยหลวง และอ่างเก็บน้ำหนองสำโรง ผลิตและจำหน่ายในพื้นที่เทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลหนองสำโรง เทศบาลหนองบัว เทศบาลโนนสูง - น้ำคำ และ

เทศบาลตำบลนาข้าว รวมพื้นที่บริหาร 143 ตร.กม. จังหวัดหนองคาย ในปี 2552 ผลิตน้ำประปาได้ทั้งสิ้น 750,753 ลบ.ม. และปริมาณน้ำที่จ่ายให้แก่ผู้ใช้ 725,207 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 96.59 ของปริมาณน้ำที่ผลิตทั้งจังหวัด มีผู้ใช้น้ำประปาทั้งสิ้น 30,274 ราย จังหวัดเลยในปี 2552 ผลิตน้ำประปาได้ทั้งสิ้น 5,346,391 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่ใช้ 3,881,628 ลบ.ม. มีผู้ใช้น้ำทั้งสิ้น 14,987 ครัวเรือน จังหวัดหนองบัวลำภู ในปี 2552 ผลิตน้ำประปาได้ทั้งสิ้น 1,979,929 ลบ.ม. และปริมาณน้ำที่จ่ายให้แก่ผู้ใช้ 1,842,265 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 93.05 ของปริมาณน้ำที่ผลิตทั้งจังหวัด มีผู้ใช้น้ำประปา ทั้งสิ้น 11,101 ราย

ด้านการคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมขนส่ง ดังนี้ การคมนาคมทางอากาศ มีสนามบินนานาชาติอุดรธานี รองรับผู้โดยสารได้วันละ 3,000 คน มีจำนวนเที่ยวบินวันละ 15 เที่ยวบินการคมนาคมทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟสายกรุงเทพ - หนองคาย ผ่านจังหวัดอุดรธานี ทั้งขบวนรถด่วนและรถดีเซลราง วันละ 2 เที่ยว การคมนาคมทางบกมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆ ทั้งในกลุ่มอีสานตอนกลางกลุ่มอีสานตอนบน 2 และ กลุ่มอีสานตอนกลาง

1.7 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบไปด้วยจังหวัดอุดรธานี เลย หนองคาย หนองบัวลำภู และจังหวัดบึงกาฬ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติวัฒนธรรม ประเพณี โบราณคดี จำนวนมากมาย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้เส้นทางท่องเที่ยว จากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าสู่จังหวัดเลย ด้านอำเภอด่านซ้าย ต่อเนื่องไปจังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่จังหวัดบึงกาฬ หรือจากกรุงเทพมหานครใช้เส้นทางถนนพหลโยธินผ่านจังหวัดสระบุรีแยกซ้ายที่ต่างระดับสีคิ้ว ผ่านจังหวัดชัยภูมิเข้าสู่จังหวัดเลยทางด้านอำเภอภูกระดึงจากนั้นจะสามารถเชื่อมต่อไปยังจังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย และบึงกาฬ หรือใช้เส้นทางถนนมิตรภาพไปจังหวัดนครราชสีมา ผ่านจังหวัดขอนแก่นเข้าสู่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งก็สามารถท่องเที่ยวต่อเนื่องไปยังจังหวัดหนองคาย หนองบัวลำภู เลย และบึงกาฬได้ ครบทั้ง 5 จังหวัดเช่นกัน

นักท่องเที่ยวสามารถโดยสารเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิสู่สนามบินนานาชาติอุดรธานี จากนั้นจึงใช้เส้นทางรถยนต์ไปจังหวัดหนองบัวลำภู หนองคาย เลย และบึงกาฬ หรือสนามบินจังหวัดเลย จากนั้นใช้เส้นทางรถยนต์ไปสู่จังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย และบึงกาฬได้

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 แยกตามประเภท ของแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัด	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ				รวม
	เชิงนิเวศ/ ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/ โบราณคดี	วัฒนธรรม/ โฮมสเตย์	นันทนาการ/ วิทยาการ	
เลย	35	14	9	5	63
หนองบัวลำภู	10	9	10	4	34

หนองคาย	3	7	7	2	1
บึงกาฬ	3	-	2	-	3
อุดรธานี	5	8	4	3	20
รวม	56	38	32	14	121

(1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดเลย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ อุทยานแห่งชาติภูสวนทราย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง สวนหินผางาม พระธาตุศรีสองรัก สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว อำเภอท่าลี่ อ่างเก็บน้ำห้วย น้ำหามาน ตอนบน (ห้วยกระทิง) แก่งคุดคู้ สถานีทดลองเกษตรที่สูงอำเภอภูเรือ ชุมชนบ้านไม้เก่า 100 ปีริมฝั่งโขง กลุ่มโฮมสเตย์บ้านนาป่าหนาด กลุ่มโฮมสเตย์บ้านนาอ้อ

(2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ อุทยานภูเก้า – ภูพานคำ วนอุทยานบัวบาน พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์และหอยโบราณ ถ้ำเอนาวัน ถ้ำสุวรรณคูหา

(3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ทิวทัศน์ลำน้ำโขงตามเส้นทางจากจังหวัดไปอำเภอต่างๆ น้ำตกธารทอง น้ำตกธารทิพย์ วัดโพธิ์ชัย วัดหลวงพ่องค์ดื้อ วัดหินหมากเป้ง วัดผาตากเสื้อ เจดีย์กลางน้ำ พระธาตุหล้าหนอง วัดถ้ำดินเพิง ศาลาแก้วกู่ พระธาตุบังพวน โฮมสเตย์บ้านเวียงคุก โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอก พิพิธภัณฑ์ปลาน้ำจืด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(4) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโขงหลง กุดทิง วัดอาสง วัดภูทอก

(5) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ภูผอยลุม อุทยานนานาชาติน้ำใส ถ้ำสิงห์ อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง วัดป่าบ้านตาด วัดป่าบ้านค้อ วัดป่าภูก้อน พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ วัดโพธิสมภรณ์ แหล่งมรดกโลกบ้านเชียง ภูพระบาท คำชะโนด พิพิธภัณฑ์อุดรธานี

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

ภาพรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

จุดแข็ง (Strengths)

(1) สภาพภูมิศาสตร์มีพื้นที่ติดแนวชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ระยะทางประมาณ 527 กิโลเมตร และใกล้กับนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของสปป. ลาว มีความได้เปรียบด้านการลงทุนและการค้าชายแดน

(2) โครงการคมนาคมขนส่งที่เหมาะสมสามารถเชื่อมโยงทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ในกลุ่มอาเซียนและกลุ่มลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) ได้สะดวกทั้งทางบกทางน้ำ และทางอากาศ

(3) มีจุดผ่านแดนถาวร 4 แห่งได้แก่ด่านหนองคาย ด่านบึงกาฬ และด่านท่าลี่ ด่านเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นช่องทางการค้า (Gate way) สู่อาเซียนและ GMS

(4) เป็นพื้นที่ปลูกยางพารามากเป็นลำดับที่ 1 ของพื้นที่เพาะปลูกยางพาราใน ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

(5) มีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด เช่น โรงงานยางพารา โรงงานมะเขือเทศ โรงงานน้ำตาล โรงสีข้าว

(6) มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ ด้านธรรมชาติ ศาสนาอารยธรรม และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ ภูกระดึง ภูเรือ ภูทอก ภูพระบาท ภูวัว บ้านเชียง เชียงคาน บั้งไฟพญานาค

(7) องค์กรเอกชนผู้ประกอบการและหน่วยงานราชการมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

จุดอ่อน (Weaknesses)

(1) ภาครัฐและภาคเอกชนโดยเฉพาะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) น้อย ขาดทักษะด้านภาษาและการบริการที่เป็นมาตรฐานสากล

(2) ผลผลิตภาพแรงงานยังต่ำ

(3) อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีน้อย และขาดการรวมกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงในด้านการผลิตการแปรรูป และการตลาด

(4) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งทางถนนรถไฟขาดการพัฒนา และปรับปรุง ให้ ทันสมัยและครอบคลุม

(5) แหล่งน้ำไม่ครอบคลุมพื้นที่การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด

(6) ระบบการจัดเก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในระดับต่ำ ไม่เชื่อมโยง และยังไม่มีการนำข้อมูล มา เพื่อใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างดี

โอกาส (Opportunities)

(1) นโยบายการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เอื้อต่อการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน

รองรับการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัด

(2) เป็นพื้นที่อยู่ใกล้กับนครหลวงเวียงจันทน์ ของสปป.ลาว ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการบริหาร และศูนย์กลางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และระเบียง เศรษฐกิจตะวันออกของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS)

(3) นโยบายการพัฒนาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้านการผลิตเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone)เอื้อต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มจังหวัด

(4) กระแสนิยมสินค้าไทยของประเทศเพื่อนบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และเวียดนามซึ่งมีความคุ้นเคยและนิยมสินค้าไทย

อุปสรรค (Threats)

(1) นโยบายการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตอย่างเสรี รวมทั้งลดช่องว่างการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศกลุ่มอาเซียนเป็นข้อจำกัด ในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน เช่น ค่าแรงขั้นต่ำ ผลผลิตภาพของแรงงาน และแรงงานผิดกฎหมาย เป็นต้น

(2) การผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การค้าการลงทุนของ กลุ่มประเทศอาเซียนและกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขง เชื่อมโยงสู่การพัฒนาด้านการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(3) ระเบียบกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

(4) การลักลอบนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การค้าแรงงานเด็ก โดยเฉพาะตามจุดผ่อนปรน

(5) นโยบายที่เปลี่ยนแปลงบ่อย และสถานการณ์การเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพ

(6) นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมขนส่งที่มีต้นทุนสูง

3. ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร

รายได้จากภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 อยู่อันดับ 3 รองจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนกลาง (อันดับ 2) และตอนล่าง 1 (อันดับ 1) สัดส่วนร้อยละ 18.20 ของภาค ซึ่งกลุ่มจังหวัดสามารถสร้างรายได้ จากภาคการเกษตรได้มากกว่าภาคอุตสาหกรรม กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปลูกยางพาราเป็นอันดับ 1 ของภาค มีพื้นที่ปลูกมากในจังหวัดบึงกาฬ เลย และอุดรธานี ตามลำดับ มีพื้นที่การเพาะปลูกข้าวมากเป็นอันดับ 4 ของภาค ปลูกมากในจังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย บึงกาฬ และเลย ตามลำดับ พืชพลังงานทดแทน อ้อยโรงงานมีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับ 3 ของภาค โดยปลูกมากในจังหวัดอุดรธานี

4. ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและการค้า (ขายส่ง-ขายปลีก) ผลิตภัณฑ์ชุมชน

รายได้จากสาขาอุตสาหกรรมเป็นอันดับ 3 ของภาครองจากกลุ่มตอนกลาง (อันดับ 1) และตอนล่าง1(อันดับ 2)รายได้จากสาขาการขายส่ง-ขายปลีกเป็นอันดับที่ 3 ของภาครองจากกลุ่มตอนล่าง1 (อันดับ 1) และตอนกลาง (อันดับ 2)การค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีพื้นที่ติดกับสปป.ลาวหลายด้าน ได้แก่ ด้านหนองคาย ด้านท่าลี่ ด้านเชียงคาน และด้านบึงกาฬ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกสูงสุดในด้านหนองคายร้อยละ 60.9 ของด้านในภาค เป็นพื้นที่สำคัญในการทำการตลาด ทำการค้ากับเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในสปป.ลาว นอกจากนี้ไม่เพียงแต่ค้าชายแดนเท่านั้น ยังมีการค้าผ่านแดนไปประเทศเวียดนามอีกด้วย กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าวมากเป็นอันดับ 4 ของภาค โรงงานน้ำตาล 4 แห่งตั้งอยู่ในจังหวัดอุดรธานี 3 แห่ง คือโรงงานน้ำตาลเกษตรผล โรงงานน้ำตาลกุมภวาปี โรงงานน้ำตาลทรายขาวเริ่มอุดม จังหวัด

หนองบัวลำภูมีหนึ่งโรงงาน คือ โรงงานน้ำตาลเอราวัณ มีโรงงานแปรรูปยางดิบ 32 แห่งอยู่ในจังหวัดอุดรธานี 16 แห่ง หนองคาย 8 แห่ง จังหวัดเลย 1 แห่ง และจังหวัดหนองบัวลำภู 2 แห่ง อุตสาหกรรมการแปรรูปมันสำปะหลังจังหวัดอุดรธานีมี 3 แห่ง และจังหวัดเลย 1 แห่ง มีจำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้มาตรฐานอยู่ในลำดับที่ 4 ของภาค จังหวัดอุดรธานีมีผลิตภัณฑ์ชุมชนมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด

5. ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

ในปี 2554 กลุ่มจังหวัดฯมีนักท่องเที่ยวประมาณ 6,538,020 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 11,993.99 ล้านบาท อยู่ที่อันดับ 2 ของภาค ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากในประเทศ นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศยังมีสัดส่วนน้อย มีสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ กลุ่มจังหวัด 2 แห่ง (จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย) ภูมิประเทศตลอดจนวัฒนธรรม และประเพณีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มจังหวัดมีจุดเด่นที่น่าสนใจ นโยบายรัฐบาลมุ่งเน้น การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งทิศทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และตระหนักในเรื่องของภาวะโลกร้อน พลังงานทดแทน และอื่นๆ ที่มีแนวโน้มของโลกปัจจุบันทำให้นักท่องเที่ยวหันมานิยมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศน์มากยิ่งขึ้น

6. ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555–2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนบน 1 (จังหวัดอุดรธานี เลย หนองบัวลำภู หนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ) ควรให้ความสำคัญดังนี้

- (1) พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- (2) การฟื้นฟูระบบนิเวศน์ เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติควบคู่กับการใช้ประโยชน์ เพื่อการท่องเที่ยวด้วยการปรับปรุงให้มีมาตรฐานความสะดวก ความปลอดภัย และเร่งรัดการบริหารจัดการลุ่มน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและการขาดแคลนน้ำ
- (3) เร่งพัฒนาระดับสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง และด่านชายแดนให้ได้มาตรฐานสากลเป็นศูนย์กลางขนส่งทางบก และทางอากาศสู่อินโดจีน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้า การลงทุนในประเด็นต่างๆ
- (4) การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่ GAP และการปรับโครงสร้างการผลิตสู่สินค้าที่ให้ผลตอบแทนสูง อาทิ ไม้ยืนต้น ไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว ฯลฯ และการขยายการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ให้มากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าสินค้าในห่วงโซ่การผลิต
- (5) พัฒนาบุคลากรและหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ รองรับการค้าขายตัวทางการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านภาษาการสื่อสาร และการบริหารจัดการธุรกิจเชื่อมโยงสู่อนุภูมิภาค

7. บทบาทและทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดมีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน ที่รวมทั้งนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เป็นทั้งชาวไทยและต่างประเทศใน พ.ศ. 2553 รวม 5.72 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวน 4.47 ล้าน คน คิดเป็นร้อยละ 28.03 จังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมาก

ที่สุดคือจังหวัดอุดรธานี รองลงมาได้แก่จังหวัดหนองคาย (รวมบึงกาฬ) จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อพิจารณาการขยายตัวของนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2550 – 2553 พบว่าจังหวัดอุดรธานี มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 ต่อปี ขณะที่จังหวัดหนองคาย(รวมบึงกาฬ) เลย และจังหวัดหนองบัวลำภู มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ด้านรายได้จากการท่องเที่ยวมีรายได้ 10,242.16 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวน 7,782.82 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.6 ของรายได้จากการท่องเที่ยว จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดคือจังหวัดอุดรธานี รองลงมาได้แก่หนองคาย(รวมบึงกาฬ) เลย และจังหวัดหนองบัวลำภู

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ควรกระจายตัวไปในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติ

จังหวัดอุดรธานีเป็นแหล่งมรดกโลกด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวจุดหมายสำหรับการเดินทางพักผ่อน สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศในกลุ่ม GMS

จังหวัดเลยเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านโขง-เขา ผสมผสานการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ เมืองชายแดนธรรมชาติป่าเขา และแม่น้ำโขง วัฒนธรรมประเพณี และโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมล้านช้าง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่หลวงพระบาง และไชยะบุรี สปป.ลาว

จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

จังหวัดหนองคายเป็นเมืองนำอยู่เพื่อการพักผ่อน ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองคู่แฝดนครเวียงจันทน์ สปป.ลาว เมืองชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นประตูสู่นครเวียงจันทน์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จำนวน 24 แห่ง เช่น วัดหินหมากเป้ง พระธาตุบังพวน เป็นต้น

จังหวัดบึงกาฬเป็นเมืองนำอยู่เพื่อการพักผ่อนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

แนวโน้มการพัฒนา การพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา คือ คุณภาพและความยั่งยืน ของสิ่งแวดล้อม, คุณภาพของประสบการณ์การท่องเที่ยว การมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่น โดยจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดเลย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นเส้นทางท่องเที่ยวศาสนาประเพณี และวัฒนธรรม จังหวัดหนองคาย และบึงกาฬเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเลียบลำน้ำโขงซึ่งการพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ ด้านตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จึงได้กำหนดตำแหน่ง ในการพัฒนาหรือจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) คือ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขง”

การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโครงข่ายความเชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ท่องเที่ยวหลักในภูมิภาคหลายแห่ง ได้แก่ เมืองเชียงแสนเมืองหลวงพระบาง เมืองหนองคาย เวียงจันทน์ เมืองจำปาสัก โขงเจียม โครงข่ายการพัฒนา East-West

Corridor ด้านความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของภาค 4 ประเทศคือเวียดนาม สปป.ลาว ไทย สาธารณรัฐสหภาพพม่า การพัฒนาในด้านต่างๆจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่โดยตรง โครงการพัฒนาและการท่องเที่ยว Bangkok-Vientiane-Hanoi กลุ่มจังหวัดจะมีบทบาทรองรับให้บริการ ด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ โครงการการท่องเที่ยวในพื้นที่ โครงการระหว่างจังหวัดเลย-ไชยบุรี-หลวงพระบางเป็นโครงการใหม่ซึ่งมีแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต และโครงการระหว่างหนองคาย-เวียงจันทน์ ตลอดจนโครงการใหม่บึงกาฬ-เมืองวินท์ของเวียดนาม

การเชื่อมโยงโครงข่ายสถานที่ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงเส้นทางเมืองมรดกโลก-ตามรอยพญานาค(2 วัน 1 คืน) จากอุดรธานี-มรดกโลกบ้านเชียง-เมืองคำชะโนด-อุทยานแห่งชาติภูเรือ-ผานางผาเกิ้ง-สุสานหอย 150 ล้านปี-วัดถ้ำกองเพล เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง 4 จังหวัด อุดรธานี - หนองคาย - เลย - หนองบัวลำภู-อุดรธานี (3 วัน 2 คืน) วันที่ 1 จากอุดรธานี วัดป่าบ้านค้อ อุทยานประวัติศาสตร์ ภูพระบาท หลวงพ่อพระใส วัดโพธิ์ชัย ตลาดท่าเสด็จ ล่องเรือชมวิถีชีวิตสองฝั่งโขงที่วัดห้วยโศก วันที่ 2 จากวัดโพธิ์ชัย วัดหินหมากเป้ง แก่งคุดคู้ ไร่่องุ่นภูเรือโนนทยาน วัดเนรมิตวิปัสสนาพระธาตุศรีสองรัก วันที่ 3 อุทยานแห่งชาติภูเรือ ผานาง ผาเกิ้ง ชมสุสานหอย 150 ล้านปี วัดถ้ำกองเพลนอกจากนี้สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวอิสระ และการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มากับบริษัทนำเที่ยวซึ่งมีทั้งโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงผสมเป็นระยะเวลา 1- 2 คืน หรือ 3 วัน

8. บทสรุปของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีสภาพภูมิศาสตร์มีพื้นที่ติดแนวชายแดน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ระยะทางประมาณ 527 กิโลเมตร และใกล้กับนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของ สปป. ลาว เมืองศูนย์กลางการบริหาร และศูนย์กลางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) มีความได้เปรียบด้านการลงทุนและการค้าชายแดน กระแสนิยมสินค้าไทยของประเทศเพื่อนบ้านจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และเวียดนามซึ่งมีความคุ้นเคยและนิยมสินค้าไทย นโยบาย การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เอื้อต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการค้า การลงทุนของกลุ่มจังหวัด นโยบายการพัฒนาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้านการผลิต เพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) เอื้อต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มจังหวัดเป็นอย่างยิ่ง

9. ข้อมูลอนุภูมิภาค

9.1 ข้อมูลทั่วไป

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekhong Sub-region - GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศหรือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ คือ ประเทศราชอาณาจักร

กัมพูชา, ราชอาณาจักรไทย, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, สาธารณรัฐเวียดนาม, สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาชนจีน (มณฑลยูนนาน) โดยจะมีพื้นที่ครอบคลุมเนื้อที่ 2.34 ล้านตารางกิโลเมตร หรือประมาณ พื้นที่ของยุโรปตะวันตก มีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคนเริ่มขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank – ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักกลุ่มประเทศ GMS เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้เอเชียตะวันออก และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

9.2 ข้อมูลสำคัญแต่ละประเทศ

(1) เวียดนาม เป็นประเทศหรือเขตเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจมากประเทศหนึ่งในอนุภูมิภาค ในระยะ 5 ปีมานี้เวียดนามมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องด้วยกลไกการตลาดของการรวมกลุ่มอนุภูมิภาค ทำให้เวียดนามมีการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ รัฐบาลเวียดนามได้ประกาศแผนพัฒนาประชาชน เพื่อลดระดับความยากจนในประเทศเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2545 (ค.ศ.2002) มีการจ้างงานโดยภาคเอกชน และการขยายตัวของธุรกิจจากการลงทุนของต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการยกระดับในประเทศเพื่อการเปิดประตูสู่ความร่วมมือระดับนานาชาติในอนาคต

(2) กัมพูชา ยังคงอยู่ในระยะของการบูรณะปรับปรุงประเทศให้ฟื้นตัวจากความเสียหายทั้งทางด้านสังคมระบบเศรษฐกิจและระบบการเมืองการปกครองอันเนื่องมาจากสภาวะสงครามภายในประเทศหลายปีติดต่อกัน การฟื้นฟูบูรณะประเทศต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพร้อมกัน ในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของประเทศ เพื่อเป็นการวางรากฐานในการแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างประเทศต่อไป เมื่อความขัดแย้งภายในประเทศยุติลงส่งผลให้ระบบการเมืองมีเสถียรภาพมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการแก้ปัญหาความยากจนจึงปรากฏเป็นรูปธรรมขึ้นเมื่อรัฐบาลกัมพูชาได้ประกาศยุทธศาสตร์ลดอัตราความยากจนแห่งชาติ (National Poverty Reduction Strategy) ในปี พ.ศ.2545 (ค.ศ.2002) เพื่อการแก้ปัญหาที่เรื้อรัง ทั้งในชนบทและในเขตเมืองของประเทศอย่างจริงจัง เพื่อเป็นรากฐานพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

(3) ลาว กล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่ยังคงมีการพัฒนาน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจอื่นๆ ในกลุ่มอนุภูมิภาค เพราะมีข้อจำกัดด้านสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นที่ราบสูงภูเขาสลับซับซ้อน และไม่มีพรมแดนติดทะเล ทำให้การคมนาคมขนส่งและการเดินทางติดต่อกันภายในประเทศ และต่างประเทศประสบปัญหาอุปสรรคมาก ประชากรยังคงอาศัยอยู่อย่างกระจายตัวและแบบดั้งเดิม รวมทั้งขาดการศึกษาและการสาธารณสุขยังไม่เพียงพอ แต่เมื่อเข้ากลุ่มอนุภูมิภาคทำให้ลาวสามารถเพิ่มรายได้ จากการท่องเที่ยวการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น มีรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นกว่าเดิม นำไปสู่การกำหนดนโยบายแก้ปัญหาความยากจนได้ระดับหนึ่ง ซึ่งประชาชนลาวที่มีฐานะยากจนมักเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ราบสูงหรือเขตภูเขาสูงในภาคเหนือของประเทศแต่ในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศ มีโอกาสและศักยภาพด้านการพัฒนาอยู่ในระดับสูง อีกทั้งเป็นเส้นทางหลักในการสร้างเครือข่ายคมนาคมของอนุภูมิภาค ทำให้มีโอกาสพัฒนาได้มากขึ้นในอนาคต

(4) **เมียนมาร์** เป็นประเทศที่ยังคงประสบปัญหาการเมืองภายในประเทศ จากชนกลุ่มน้อยและเศรษฐกิจที่ยังไม่คงที่ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ประสบปัญหาการค้าระหว่างประเทศเป็นอันมาก รวมไปถึงการขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศด้วย แม้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะดีขึ้น หลังจากเข้ากลุ่มอนุภูมิภาคโดยเฉพาะการท่องเที่ยวและการค้าขายผลผลิตทางการเกษตรแต่ดำเนินไปได้เพียงช่วงเวลาหนึ่งในระยะสั้น เมื่อเกิดปัญหาการเมืองภายในประเทศ โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างชนเผ่าต่าง ๆ และคณะรัฐบาลที่บริหารประเทศไม่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ทำให้การค้าการลงทุนต้องชะงักลงอีกระยะหนึ่ง ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจจะลดลงด้วยอย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมกลุ่มอนุภูมิภาคทำให้เมียนมาร์เปิดประเทศมากขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการลงทุนจากต่างชาติมากขึ้นกว่าเดิม

(5) **ยูนิาน** แม้ว่าในด้านโครงสร้างมีฐานะเป็นมณฑลหนึ่งของจีนไม่ได้เป็นประเทศเอกราชแต่จีนจัดให้เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะที่มีการปกครองและพัฒนาตนเองได้ระดับหนึ่ง ยูนิานมีความเติบโตทางเศรษฐกิจและมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าไปมาก เมื่อกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวการค้าการลงทุนมากขึ้น แม้ระบบเศรษฐกิจยังคงเป็นสังคมนิยมแบบจีน แต่มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและผ่อนคลายกฎระเบียบหลายประการให้อื้ออำนวยประโยชน์ต่อการติดต่อกับต่างประเทศ นอกจากนี้ยูนิานยังมีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของมนุษยชาติในประเทศกลุ่มอนุภูมิภาคอีกหลายประเทศ จึงเป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งในการส่งเสริมให้มีการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางต่อไปโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ

(6) **ประเทศไทย** มีเส้นทางการขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างสมบูรณ์ (เวียดนาม กัมพูชาไทย ลาว พม่า จีนตอนใต้) และการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 เชียงของ - ห้วยทราย จะแล้วเสร็จในปี 2555 ขณะที่ผู้ประกอบการขนส่งเจอบกตันหลังพบอุปสรรคขนส่งสินค้าข้ามแดน ใน GMS (Greater Mekong Sub-region) โดยเฉพาะการส่งสินค้าเข้าไปที่จีน ส่วนไทย-ลาว-เวียดนาม เจริญแบบจับคู่ผ่านฉลุย หากการอำนวยความสะดวกตามข้อตกลงขนส่งสินค้า ข้ามพรมแดนระหว่าง GMS สำเร็จ (Greater Mekong Sub region Cross-border Transport Agreement: GMS CBTA) จะเป็นการปูทางการรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC (ASEAN Economic Community) 10 ประเทศ อำนวยความสะดวกด้านการค้า-การขนส่งให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2558

10. วิเคราะห์ศักยภาพของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS

จุดแข็งของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS (Logistic Digest, 2550) ที่ตั้งของไทยเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการขนส่งของภูมิภาคอินโดจีน และจีนตอนใต้ซึ่งจีนตอนใต้ต้องการแสวงหาเส้นทางขนส่งสู่กลุ่มประเทศยุโรป และ ตะวันออกกลางในกลุ่ม GMS ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ การเมือง ทรัพยากรมนุษย์ และ เทคโนโลยีสารสนเทศไทยตั้งอยู่บนเส้นทางการขนส่ง EWEC และ NSEC

จุดอ่อนของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS (Logistic Digest, 2550) การขนส่งจากจีนตอนใต้มายังไทยต้องผ่าน สปป.ลาว หรือ สหภาพมาลายาหน่วยงานหลักในการนำและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

โอกาสของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS (Logistic Digest, 2550) ไทยได้รับความร่วมมือ GMS เป็นโอกาสสำคัญที่จะผลักดันให้อินโดจีนพัฒนาเศรษฐกิจแบบรวมกลุ่มโดยมีจีน และไทยเป็นผู้ผลักดัน

ข้อจำกัด ของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS (Logistic Digest, 2550) เกิดจากความแตกต่างของรากฐานการปกครอง และพื้นที่ทางเศรษฐกิจความหวาดระแวงระหว่างกัน

11. ศักยภาพเด่นของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงโดยรวม

ความคืบหน้าการดำเนินงานความร่วมมือรายสาขาพบว่า

(1) สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงาน การออกกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ การดำเนินการป้องกันโรค HIV/AIDS และโรคติดต่อข้ามแดนอื่น ๆ การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของไทยแก่ประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ในด้านระบบข้อมูลของประเทศสมาชิก การให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนที่สำคัญในอนุภาค ในด้านการศึกษา สาธารณสุข แรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน การพัฒนาสังคม HIV/AIDS และโครงสร้างพื้นฐานและด้านความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety)

(2) สาขาการท่องเที่ยวจะผลักดันความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกด้านวีซ่าเดียวให้สามารถเริ่มดำเนินการแบบเป็นขั้นเป็นตอนจากประเทศที่พร้อมก่อน การขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกด้านซอฟต์แวร์สำหรับรถ โดยการเปิดเดินรถข้ามพรมแดนระหว่างประเทศสมาชิกอย่างเป็นรูปธรรม

(3) สาขาสีงแวดล้อม โดยประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง จะร่วมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการจัดการป่าไม้ การกำหนดกรอบทิศทางงานแผนงานหลักด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้ดำเนินโครงการนำร่องเชื่อมต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การลดความยากจน การเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

(4) สาขาพลังงาน โดยพม่าจะมุ่งขยายกำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำและถ่านหินเป็นหลัก จีนมุ่งเน้นการเชื่อมโยงพื้นที่ทางตอนใต้ของจีนกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ผ่านทางมณฑลยูนนาน และกวางสี เพื่อส่งผ่านพลังงานไฟฟ้าไปมณฑลกว่างตงซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ โดยการซื้อไฟฟ้าจาก สปป.ลาวและเวียดนาม ส่วน สปป.ลาว จะขายไฟฟ้าให้ประเทศ เวียดนาม กัมพูชา และจีน สำหรับประเทศไทย มีแผนที่จะเพิ่มสัดส่วนการนำเข้าไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ จาก สปป.ลาว รวมทั้งให้การสนับสนุนประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ผ่านโครงการความร่วมมือ ทางวิชาการและการฝึกอบรมให้กับ สปป.ลาว กัมพูชาและพม่าอย่างสม่ำเสมอ

(5) สาขาคมนาคม มีการการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ แห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการเปิดเดินรถขนส่งสินค้าและคนโดยสาร ระหว่าง ไทย-สปป.ลาว-จีน ที่จุดผ่านแดน เชียงของ-ห้วยทราย (ไทย-สปป.ลาว) และจุดผ่านแดนบ่อเต็น-โมฮัน (สปป.ลาว-จีน) ในเส้นทาง กรุงเทพฯ-สปป.ลาว-คุนหมิง โดยให้มีการจัดทำความตกลงระหว่าง ไทย-สปป.ลาว-จีน ในลักษณะที่ไทยได้จัดทำบันทึกความเข้าใจด้วยการเริ่มใช้ความตกลง ICBTA ระหว่าง ไทย-สปป.ลาว-เวียดนาม

(6) สาขาโทรคมนาคม ประเทศสมาชิกได้ร่วมกันจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา ICT ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS ICT Strategy Framework) โดยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนา ที่จะสร้างความเข้มแข็งในการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในการส่งเสริมการพัฒนา ICT ในอนุภูมิภาค เรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน ส่งเสริม ICT Applications อย่างแข็งขัน ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสารสนเทศและการสื่อสารในพื้นที่ชนบท ส่งเสริมการประหยัดพลังงานและลดการใช้พลังงาน จัดตั้งสำนักงาน และ GMS ICT Office

(7) สาขาเกษตร โดยจะส่งเสริมการลงทุนภาคเกษตรตามแนวนโยบายที่เศรษฐกิจ และการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรเชื่อมโยงตลาด ทั้งในระดับอนุภูมิภาคภูมิภาคและระดับโลก โดยจะเน้นการสนับสนุนความปลอดภัยของอาหาร การสร้างห่วงโซ่อุปทานข้ามพรมแดนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียนในชนบท

12. บทสรุปของอนุภูมิภาค

ประเทศสมาชิก GMS เป็นสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นจีน) มีพันธกรณีที่จะต้องลดเลิกมาตรการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษีศุลกากรและมีใช้ภาษีศุลกากร (NTB) ตามกำหนดเวลา ดังนั้นการอำนวยความสะดวก ทางการค้าภายใต้ GMS เป็นความร่วมมือที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศเหล่านี้ลดเลิกมาตรการ NTB ได้ แผนงานพัฒนาแนวนโยบายที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) EWEC มีจุดที่เชื่อมต่อกับเส้นทางในแนวเหนือ-ใต้ (NSEC) หลายเส้นทาง ในหลายประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง - ดาไว ในสหภาพพม่า, เชียงใหม่ - กรุงเทพฯ และ หนองคาย - กรุงเทพฯ ในประเทศไทย, เส้นทางหมายเลข 13 ใน สปป.ลาว, ทางด่วน 1A ในเวียดนาม มีการขยายโอกาสในการลงทุน โดยเฉพาะการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โอกาสที่จะขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นแหล่ง ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พลังงาน ป่าไม้ และแร่ธาตุ เป็นต้น การขยายตลาดไปยัง ประเทศเพื่อนบ้านและเป็นประตูสู่ประเทศที่สาม เพื่อการพึ่งพาตลาดในภูมิภาคอื่น สิ่งเหล่านี้ จึงเอื้อ ประโยชน์แก่จังหวัดหนองคายเป็นอย่างยิ่ง

13. บทสรุปของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ความท้าทายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาช่วยหาทางออกอย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็ว เช่น การกำหนดพื้นที่ที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรมให้ชัดเจน และเร่งลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเร็ว นอกจากนี้การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดความแตกต่างของระดับการพัฒนาของโครงข่ายคมนาคมที่เชื่อมต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และที่สำคัญการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องคำนึงถึงการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิตและต้องสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

บทที่ 4

การวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย

1. วิธีการศึกษา

การศึกษาศักยภาพจังหวัดหนองคาย โดยคณะผู้วิจัยนำข้อมูลของจังหวัดหนองคาย กลุ่มจังหวัดและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงมาประมวลควบคู่กับเครื่องมือการวิเคราะห์แบบสอดคล้อง (Matching analysis) เครื่องมือดังกล่าวช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System) ในเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางธุรกิจที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน หรือกึ่งโครงสร้าง ระบบการสนับสนุน การตัดสินใจนี้จึงประกอบด้วยชุดเครื่องมือ ข้อมูล ตัวแบบ (Model) และทรัพยากรอื่นๆ ที่ผู้ใช้หรือนักวิเคราะห์นำมาใช้ในการประเมินผลและแก้ไขปัญหา

2. เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการจับคู่ (matching models)

3. ข้อมูลที่ใช้

3.1 นโยบายการเงินในการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย

๑. อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
๒. การผลิตเครื่องเรือน
๓. อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
๔. การผลิตเครื่องมือแพทย์
๕. ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง เครื่องจักร และชิ้นส่วน
๖. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
๗. เคมีภัณฑ์และพลาสติก การผลิตพลาสติก
๘. การผลิตยา
๙. กิจการบริการและสาธารณูปโภค กิจการโลจิสติกส์
๑๐. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
๑๑. กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว
๑๒. การผลิต ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์

3.2 การลงทุนระดับ digital economy ข้อมูลจากหอการค้าไทย จำนวน 29 กิจการ

ชนิดธุรกิจบริการที่ใช้ Cloud Computing แล้ว (จาก Asia Pacific SME Cloud Computing Index 2015) – 29 ธุรกิจ ประกอบด้วย

- (1) Information
- (2) Transportation
- (3) Wholesale Trade
- (4) Retail Trade

- (5) Accommodation
- (6) Food
- (7) Realestate
- (8) Financial
- (9) Insurance
- (10) Manufacturing
- (11) Education
- (12) Communication
- (13) Transmission
- (14) Computer & Software
- (15) Property and Business
- (16) Professional & Technician
- (17) Tourism
- (18) Business Process Out
- (19) Technology Start-Up
- (20) Restaurant
- (21) Hotel
- (22) Warehouse
- (23) Creative & Media
- (24) Art & Recreation
- (25) Motor Vehicle & Repair
- (26) Telecom
- (27) Entertainment
- (28) Sport
- (29) Banking

3.3 การลงทุนระดับชาวบ้าน

ธุรกิจระดับชาวบ้าน SME ข้อมูลจากหอการค้าไทย จำนวน 46 กิจการ ชนิดธุรกิจบริการในประเทศไทยที่มี Competitiveness- 46 ธุรกิจ ประกอบด้วย

1. Type วิถีชีวิต	2. Type อาชีพ	3. Type ดำรงชีวิต
14. Museum	13. Accounting/Back office	1.Tourism, Hotel
3. Car repairs/ Maintenance	4. Retail/Shopping	2. Restaurant, Hospitality, 11. Well ness ,Spa

7. Electronic, plumber 46. Household repairs	15. Fresh Market/Wholesale	5. Organic Agriculture
8. Security Service	16. Flower/Wholesale	6. Clinic/ Hospital/ 27. Boutiques
9. Cleaning & Highrise Bldg	17. Shoes/Footwears	5. OTOP
18. Funerals	19. Antiques	10. Nursing Home
25. Event Organizer	20. Tutors	12. Design/ Architecture
26. Wedding	23. Packing	21. Pet
30. Religious	24. Book publishing	22. Toileterie
34. Animation/ Special effect	33. EDI/Custom	28. Barber/ Salon
35. Film/Cinema	36. Agricultural /Supply Chain	29. Baby
34. Animation/ Special effect	33. EDI/Custom	28. Barber/ Salon
35. Film/Cinema	36. Agricultural /Supply Chain	29. Baby
38. Tailor/Design	42. Agricutural/ 27.Survey Zoning	31. Fast Food
39. Handicraft/ Textiles		32. Urban Transport
40. Clothing/Garment		37. Office Furniture
		41. Community/ Urban Bus
		43. Traffic Survey
		44. Town Planning
		45. Defense

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ทางคณะกรรมการได้กำหนด Selection Criteria ดังนี้

วิธีการออกคะแนน ให้แต่ละ Selection Criteria เท่านั้น โดยอาศัยหลัก Rating ที่เปรียบเทียบความแตกต่างของระหว่างชนิด (Element)						
ที่มาของ Weight สำหรับรูป	0	0	0	=	ไม่มีฐานให้คะแนน, ไม่เกี่ยวข้อง	
	2	3	4	=	เกือบไม่ให้คะแนนเพราะต่ำมาก	
	4	6	8	=	มีฐานคะแนนบ้าง, ระดับกลาง	
	6	9	12	=	มีข้อมูลที่คำนวณได้, ระดับสูง	
	8	12	16	=	มีข้อมูลที่เหมาะสม, ระดับสูง	
	10	15	20	=	มีฐานคะแนนสูงสุด	
	↑ สำคัญน้อย X1	↑ สำคัญกลาง X 1.5	↑ สำคัญมาก X 2		ผลรวมคะแนนจะเป็นเพียงคะแนนเชิงเปรียบเทียบ (Relative) ระหว่างกัน	
					มิใช่คะแนนเต็ม (Real Score) จึงเรียกว่า Relative Score Card	
					ใช้ในการจัด Ranking เพื่อเลือกชนิด Element ในรอบ Final	

การให้คะแนนแต่ละ Selection Criteria ดังนี้

- (1) คะแนน 0 หมายถึง ไม่มีฐานให้คะแนน , ไม่เกี่ยวข้อง
- (2) คะแนน 2 , 3 , 4 หมายถึง เกือบไม่ให้คะแนนเพราะต่ำมาก
- (3) คะแนน 4 , 6 , 8 หมายถึง มีฐานคะแนนบ้าง , ระดับกลาง
- (4) คะแนน 6 , 9 , 12 หมายถึง มีข้อมูลที่คำนวณได้ , ระดับสูง
- (5) คะแนน 8 , 12, 16 หมายถึง มีข้อมูลที่เหมาะสม , ระดับสูง
- (6) คะแนน 10, 15, 20 หมายถึง มีฐานคะแนนสูงสุด

การแบ่ง Selection Criteria ดังนี้

- (1) X1 หมายถึง สำคัญน้อย
- (2) X1.5 หมายถึง สำคัญกลาง
- (3) X 2 หมายถึง สำคัญมาก

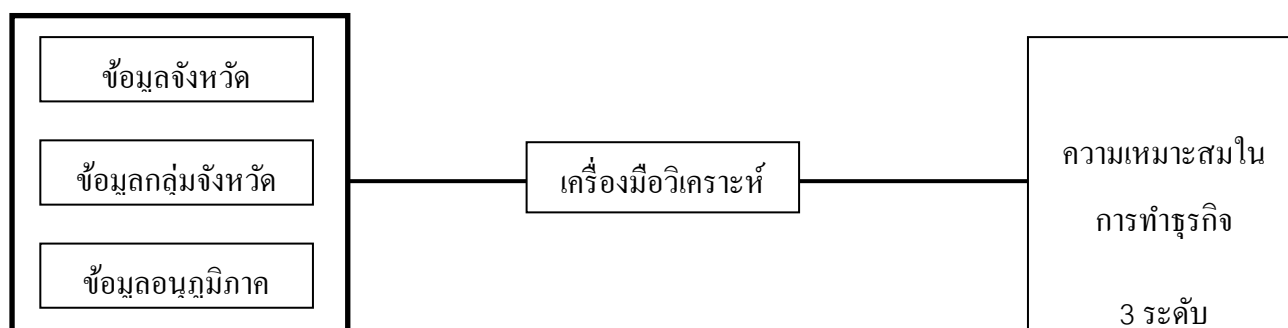
การวิเคราะห์โดยมีแนวทางดังนี้คือ

- (1) คะแนนที่ใช้ในปัจจุบันของประเทศไทย Today use rating of Thailand (Handicap Score) 10 คะแนน
- (2) ความต้องการความต้องการ/ความต้องการของ available Domesic Tomorrow/ Demand Requirement/ Available of Domesic Demand ในประเทศ 10 คะแนน
 - 2.1) Tomorrow/Demand Requirement/ Available of Regional/AEC Demand 10 คะแนน
 - 2.2) Tomorrow/ Demand Requirement/ Available of Cross Boader Demand ชายแดน 10 คะแนน
- (3) การเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานในประเทศไทย Infrastructure Readiness in Thailand (Hardware) ความพร้อมโครงข่าย 10 คะแนน
- (4) ทักษะความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ Skill of Human Resource Readiness (Software) 15 คะแนน
- (5) มูลค่าเพิ่มในการให้บริการ High value added of services 15 คะแนน

- (6) ความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล World type competitiveness of service 10 คะแนน
- (7) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติและนโยบายชาติ National strategic service 20 คะแนน
- (8) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ Cloud technology available Readiness 15คะแนน
- (9) การใช้มาตรฐานระดับสากล Internationalism/standard enforce 10 คะแนน
- (10) ความพร้อมของห่วงโซ่อุปทาน Supply chain enforce 10 คะแนน

โดยมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 145 คะแนนโดยได้มีการถ่วงน้ำหนักแล้ว คิดคะแนนความเหมาะสมของธุรกิจที่สมควรดำเนินการที่ 120 คะแนน

5. กรอบการศึกษาวิจัย

6. ผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว สามารถแยกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

6.1 การลงทุนขนาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคายใน 13 อุตสาหกรรม ที่ BOI มีประกาศในการส่งเสริมส่งเสริม พบว่าจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสำคัญใน 2 ด้าน คือ กิจกรรมบริการและสาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics) และกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Support Business Tourism) โดยมีคะแนน ดังนี้

Criteria Element ชนิด	Selection												
	1. ระดับของธุรกิจปัจจุบัน	2. ความต้องการในอนาคต	2.1 ความต้องการของ AEC	2.2 ความต้องการของพื้นที่ชายแดน	3. ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4. ความพร้อมด้านแรงงาน	5. การเพิ่มมูลค่าจากการให้บริการ	6. ความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล	7. การให้บริการระดับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ	8. ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ Cloud	9. การให้มาตรฐานระดับสากล	10. ความพร้อมของห่วงโซ่อุปทาน	คะแนนรวม
Category weight & relative)	10	10	10	10	15	15	15	10	20	15	10	10	150
3. ข้อเสนอโครงการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ													
1. กิจกรรมบริการและ สาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics)	10	8	8	8	8	12	12	8	20	15	10	10	129
2. กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Support Business Tourism)	10	10	10	10	10	15	15	10	20	15	10	10	145

6.1.1 กิจกรรมบริการและสาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics) ประกอบด้วย

- (1) กิจกรรมผลิตพลังงานไฟฟ้าหรือไอน้ำ
- (2) กิจกรรมผลิตน้ำประปาหรือน้ำเพื่ออุตสาหกรรม
- (3) กิจกรรมทางสัมปทาน
- (4) กิจกรรมขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือเดินทะเล
- (5) กิจกรรมสถานที่ตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าสู่ตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อการส่งออก หรือโรงพักสินค้า เพื่อตรวจปล่อยของขาเข้า และบรรจุของขาออก ที่ขนส่งโดยระบบคอนเทนเนอร์ นอกเขตท่าเทียบเรือ (รพท.)
- (6) กิจกรรมสนามบินพาณิชย์
- (7) กิจกรรมโทรคมนาคมดาวเทียม
- (8) กิจกรรมบริการโทรศัพท์
- (9) กิจกรรมโรงแยกก๊าซธรรมชาติ

6.1.2 กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Support Business Tourism)

- (1) กิจกรรมหอประชุมขนาดใหญ่
- (2) กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ
- (3) กิจกรรมโรงแรม
- (4) กิจกรรมบ้านพักและศูนย์สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
- (5) กิจกรรมศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ
- (6) กิจกรรมบริการเพื่อสนับสนุนการพำนักระยะยาว

6.2 การลงทุนระดับกลาง ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของการลงทุนในจังหวัดหนองคาย มีธุรกิจที่เหมาะสม จำนวน 16 กิจกรรม มีคะแนน ดังนี้

Criteria Selection Element ชนิด													คะแนนรวม
	1. ระดับของธุรกิจในปัจจุบัน	2. ความต้องการในอนาคต	2.1 ความต้องการของ AEC	2.2 ความต้องการของพื้นที่ชายแดน	3. ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4. ความพร้อมด้านแรงงาน	5. การเพิ่มมูลค่าจากการให้บริการ	6. ความสามารถการแข่งขันในระดับสากล	7. การให้บริการระดับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ	8. ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ Cloud	9. การใช้มาตรฐานระดับสากล	10. ความพร้อมของห่วงโซ่อุปทาน	
Category weight & relative)	10	10	10	10	15	15	15	10	20	15	10	10	150
1. ชนิดธุรกิจบริการที่ใช้ Cloud Computing แล้ว (จาก Asia Pacific SME Cloud Computing Index 2015)													
1. Realstate (อสังหาริมทรัพย์)	8	8	8	8	8	15	12	10	12	15	6	10	120
2. Financial (การเงิน)	8	8	10	10	8	6	12	10	16	15	10	10	123
3. Manufacturing (การผลิต)	8	8	10	10	8	15	6	8	16	15	10	10	124
4. Transmission (การส่งผ่าน)	6	6	8	8	8	12	12	10	20	15	10	10	125
5. Creative & Media (ความคิดสร้างสรรค์และสื่อ)	8	8	10	10	15	15	12	8	12	15	8	10	131
6. Accommodation (ที่พัก)	8	8	8	8	9	15	12	10	20	15	10	10	133
7. Warehouse (คลังสินค้า)	8	8	10	10	15	12	12	8	16	15	10	10	134
8. Sport (กีฬา)	8	8	10	10	15	15	9	6	20	15	10	10	136
9. Entertainment	10	10	10	10	15	15	12	6	16	15	8	10	137
10. Food (อาหาร)	10	10	10	10	8	15	12	10	20	15	8	10	138
11. Motor Vehicle & Repair (ยานยนต์และซ่อมแซม)	8	8	10	10	15	15	12	10	16	15	10	10	139
12. Banking (การธนาคาร)	8	8	10	10	15	15	12	6	20	15	10	10	139
13. Tourism (การท่องเที่ยว)	10	10	10	10	15	15	10	10	20	15	10	10	145
14. Telecom (โทรคมนาคม)	10	10	10	10	15	15	12	10	20	15	8	10	145
15. Restaurant (ร้านอาหาร)	10	10	10	10	15	15	15	10	20	15	8	10	148
16. Hotel (โรงแรม)	10	10	10	10	15	15	15	10	20	15	10	10	150

(1) Real estate (อสังหาริมทรัพย์) ได้แก่ การพัฒนากิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว

(2) Financial (การเงิน) ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเงินตรา

(3) Manufacturing (การผลิต) ได้แก่ กิจกรรมของการผลิตของที่ระลึกที่สนับสนุน การท่องเที่ยว อาทิ ของที่ระลึกประจำท้องถิ่น, รูปถ่าย เสื้อยืด แก้วน้ำ จาน เป็นต้น (4) Transmission (การส่งผ่าน) ได้แก่ กิจกรรมของการส่งผ่าน, การสื่อสารที่สนับสนุน การท่องเที่ยว อาทิ ระบบขนส่งสายพาน การติดต่อทางอินเทอร์เน็ต สายส่ง และสถานบริการที่พัก

(5) Creative & Media (ความคิดสร้างสรรค์และสื่อ) ได้แก่ การพัฒนากิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว กิจการความคิดสร้างสรรค์และสื่อ เพื่อส่งสารถึงนักท่องเที่ยว

(6) Accommodation (ที่พัก) ได้แก่ การพัฒนากิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว ต้องพึงพากิจการที่พักเป็นอย่างมาก และนักท่องเที่ยวก็มีความชอบแตกต่างกันไป อาทิ โรงแรม ,Guest House และ Home Stay

(7) Warehouse (คลังสินค้า) ได้แก่ จุดพักสินค้า การจัดการกิจการโลจิสติกส์ การขนถ่ายเพื่อบริการส่งถึงที่หมายปลายทาง

(8) Sport (กีฬา) ได้แก่ กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว อาทิ Outdoor Sport

(9) Entertainment ได้แก่ กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยวด้านการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ

(10) Food (อาหาร) ได้แก่ กิจการอาหารสนับสนุนการท่องเที่ยว แบบรสชาติดั้งเดิมที่เป็นของท้องถิ่น

(11) Motor Vehicle & Repair (ยานยนต์และซ่อมแซม) ได้แก่ การซ่อมบำรุงยานยนต์

(12) Banking (การธนาคาร) ได้แก่ การสนับสนุนแลกเปลี่ยนเงินตรา

(13) Tourism (การท่องเที่ยว) ได้แก่ กิจกรรมนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

(14) Telecom (โทรคมนาคม) ได้แก่ กิจการสื่อสารเชื่อมโยงกับภูมิลำเนาที่ห่างไกล

(15) Restaurant (ร้านอาหาร) ได้แก่ กิจการอาหารพื้นเมือง ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น หรืออาหารประจำชาติต่างๆ

(16) Hotel (โรงแรม) ได้แก่ การบริการที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

6.3 การลงทุนระดับเล็ก ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดหนองคาย พบว่ามีการลงทุนในระดับชาวบ้านที่มีความเหมาะสมจำนวน 18 กิจการ มีคะแนน

๕

๖

๖

Criteria Selection Element ชนิด	1. ระดับของธุรกิจในปัจจุบัน	2. ความต้องการในอนาคต	2.1 ความต้องการของ AEC	2.2 ความต้องการของพื้นที่ชายแดน	3. ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4. ความพร้อมด้านแรงงาน	5. การเพิ่มมูลค่าจากการให้บริการ	6. ความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล	7. การให้บริการระดับยุทธศาสตร์ในระดับชาติ	8. ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ Cloud	9. การใช้มาตรฐานในระดับสากล	10. ความพร้อมของห่วงโซ่อุปทาน	คะแนนรวม
Category weight & relative)	10	10	10	10	15	15	15	10	20	15	10	10	150
2. ชนิดธุรกิจบริการในประเทศไทยที่มี Competitiveness (จาก สภาหอการค้า แห่งประเทศไทย)													
2.1 วิถีชีวิต													
1. Maintenance (ซ่อมบำรุง)	6	10	10	10	10	15	15	8	10	10	10	10	124
2. Event Organizer (จัดงาน)	8	10	10	8	6	15	15	8	15	10	10	10	125
3. Electronic, plumber (อิเล็กทรอนิกส์,ช่างประปา)	10	10	10	10	10	15	15	8	10	10	10	10	128
4. Film/Cinema (ภาพยนตร์)	8	10	10	6	8	15	15	8	15	15	10	10	130
5. Animation/ Speacial effect (การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลายๆ ภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง/การสร้างเทคนิคพิเศษทางภาพ)	10	10	10	6	8	15	15	10	20	15	10	10	139
2.2 วิถีอาชีพ													
1. Shoes/Footwears (รองเท้า)	10	10	10	8	10	15	10	8	10	10	10	10	121
2. Retail/Shopping (ร้านค้า)	10	10	10	10	10	15	15	8	10	10	10	10	128
3. Fresh Market/Whosale (ตลาดสด)	10	10	10	10	10	15	15	8	10	10	10	10	128
4. Flower/Whosale (ดอกไม้)	10	10	10	10	10	15	15	8	10	10	10	10	128
5 Agricultural /Supply Chain (การเกษตร/ห่วงโซ่อุปทานของกระบวนการทางธุรกิจ)	10	10	10	10	10	15	15	8	15	10	10	10	133
6. Agricultural/ Survey Zoning (การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต)	10	10	10	10	10	15	15	8	15	10	10	10	133
2.3 วิถีดำรงชีวิต													
1. Hotel (โรงแรม)	10	10	10	10	10	15	15	10	15	10	10	10	135
2. Pharm/ Eyesight (ผู้ที่มีวิชาชีพ)	10	10	10	10	10	15	15	10	15	10	10	10	135
3.Tourism (การท่องเที่ยว)	10	10	10	10	10	15	15	10	25	10	10	10	145
4. Restaurant (ร้านอาหาร)	10	10	10	10	10	15	15	10	20	15	10	10	145
5.Hospitality/ Wellness/Spa (โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา)	10	10	10	10	10	15	15	10	20	15	10	10	145
6. Clinic/ Hospital/ Boutiques (คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก)	10	10	10	10	10	15	15	10	20	15	10	10	145
7.Nursing Home (บ้านพักคนชรา)	10	10	10	10	10	15	15	10	20	15	10	10	145

ธุรกิจบริการในประเทศไทยที่มี Competitiveness (จาก สมาหอการค้า แห่งประเทศไทย) ทั้ง 18
กิจการ สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) วิถีชีวิต มีกิจการที่เกี่ยวข้อง 5 กิจการ ดังนี้

- 1) Maintenance (ซ่อมบำรุง)
- 2) Event Organizer (จัดงาน)
- 3) Electronic, plumber (อิเล็กทรอนิกส์,ช่างประปา)
- 4) Film/Cinema (ภาพยนตร์)
- 5) Animation/ Special effect (การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพ
ต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง/การสร้างเทคนิคพิเศษทางภาพ)

(2) วิถีอาชีพ ซึ่งมีกิจการที่เกี่ยวข้องอยู่ 6 กิจการ ดังนี้

- 1) Shoes/Footwears (รองเท้า)
- 2) Retail/Shopping (ร้านค้า)
- 3) Fresh Market/Whole sale (ตลาดสด)
- 4) Flower/Whole sale (ดอกไม้)
- 5) Agricultural /Supply Chain (การเกษตร/หัวใจสำคัญของกระบวนการทางธุรกิจ)
- 6) Agricultural/ Survey Zoning (การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต)

(3) วิถีดำรงชีวิตซึ่งมีกิจการที่เกี่ยวข้องอยู่ 7 กิจการ ดังนี้

- 1) Hotel (โรงแรม)
- 2) Pharm/ Eyesight (ผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข/สังเกตเห็น)
- 3) Tourism (การท่องเที่ยว)
- 4) Restaurant (ร้านอาหาร)
- 5) Hospitality/ Wellness/Spa (โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา)
- 6) Clinic/ Hospital/ Boutiques (คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก)
- 7) Nursing Home (บ้านพักคนชรา)

7. สรุปการวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพจังหวัดหนองคาย ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์แบบสอดคล้อง สรุปได้ว่า
มีความเหมาะสมในการลงทุนขนาดใหญ่ รวม 2 กิจการ ประกอบด้วย กิจการบริการและสาธารณูปโภค
กิจการโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics) และ กิจการสนับสนุนการ
ท่องเที่ยว (Support Business Tourism)

การลงทุนขนาดกลาง (digital economy) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีความเหมาะสมจำนวน 16
กิจการ ประกอบด้วย Real estate (อสังหาริมทรัพย์), Financial (การเงิน) , Manufacturing (การผลิต)
, Transmission (การส่งผ่าน), Creative & Media (ความคิดสร้างสรรค์และสื่อ) , Accommodation (ที่พัก)
, Warehouse (คลังสินค้า), Sport (กีฬา), Entertainment กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว , Food (อาหาร)

,Motor Vehicle & Repair (ยานยนต์และซ่อมแซม) ,Banking (การธนาคาร) , Tourism(การท่องเที่ยว)
 ,Telecom(โทรคมนาคม) ,Restaurant(ร้านอาหาร) และ Hotel (โรงแรม)

การลงทุนขนาดเล็กระดับชาวบ้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีความเหมาะสม จำนวน 18 กิจการ ประกอบด้วย Maintenance (ซ่อมบำรุง),Event Organizer (จัดงาน),Electronic, plumber (อิเล็กทรอนิกส์,ช่างประปา) ,Film/Cinema (ภาพยนตร์) ,Animation/ Special effect (การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง/การสร้างเทคนิคพิเศษทางภาพ),Shoes/Foot wears (รองเท้า) , Retail/Shopping (ร้านค้า) ,Fresh Market/Whole sale (ตลาดสด),Flower/Whole sale (ดอกไม้),Agricultural /Supply Chain (การเกษตร/หัวใจสำคัญของกระบวนการทางธุรกิจ),Agricultural/ Survey Zoning (การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต), Hotel (โรงแรม),Pharm/ Eyesight (ผู้มีวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข/สังเกตเห็น) ,Tourism (การท่องเที่ยว) ,Restaurant (ร้านอาหาร) ,Hospitality/ Wellness/Spa (โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา) ,Clinic/ Hospital/ Boutiques (คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก) และNursing Home (บ้านพักคนชรา)

บทที่ 5

ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิต

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีผลกระทบต่อเนื่องกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมส่งผลไปถึงสิ่งอื่น ๆ ด้วย การเปลี่ยนแปลงบางเรื่องเป็นไปอย่างช้า ๆ บางเรื่องเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ส่งผลต่อสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ดังเช่นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แม้จะไม่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงประเด็นด้านสังคมโดยตรง ทว่าก็ก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมในแง่มุมต่าง ๆ อย่างไม่ต้องสงสัย การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในฐานะส่วนหนึ่งของโลกาภิวัตน์ ตอกย้ำให้เห็นบทบาทของการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ฯลฯ ขณะเดียวกัน ก็ยังเตือนให้เราตระหนักถึงผลกระทบทางสังคม อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อม แรงงานเด็ก ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ฯลฯ ที่จะเกิดขึ้นตามมา ในเวลา ที่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีแนวโน้มลดลง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งกลุ่มประเทศ ที่ร่ำรวยและยากจน กลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าประหลาดใจ ปรากฏการณ์ข้างต้น มักถูกโจมตี ว่าเป็นผลด้านลบประการหนึ่งของโลกาภิวัตน์ และหากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งกระบวนการดังกล่าวจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องกลับมาทบทวนว่า อาเซียนจะได้รับผลกระทบอย่างไร จากการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

แนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ใช่เรื่องใหม่ในประเทศไทย ที่ผ่านมามีการพัฒนาในลักษณะภายใต้รูปแบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่เฉพาะ เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ท่าเรือหรือสนามบิน คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone : FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่า และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special Economic Zone) เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว

ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จะต้องมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด บางครั้งประชาชนในพื้นที่อาจไม่สามารถปรับตัวได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รัฐหรือผู้ที่

เกี่ยวข้องจะต้องมีมาตรการรองรับการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดดังกล่าวที่ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาหรือผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

2. ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ ได้กำหนดพื้นที่นำร่องในระยะแรก 5 จังหวัดของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนนั้น

ต้องยอมรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีทั้งด้านดีและด้านลบควบคู่กันสำหรับผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม ได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนและผู้ประกอบการรวม 300 ตัวอย่างในพื้นที่ 5 จังหวัด สรุปได้ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ คาดว่ามีการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากรายได้ และเศรษฐกิจท้องถิ่น ดีขึ้น

(2) ผลกระทบทางด้านสังคม เชิงบวกอาจจะมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการในพื้นที่ ลดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ไปทำงานที่อื่น อย่างไรก็ดี อาจจะมีผลเชิงลบ ซึ่งเกิดจากประชาชนในสถานที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ซึ่งอาจจะมีการแข่งขันสูงจากคนในพื้นที่อื่น ที่เข้ามา ขณะเดียวกันแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่ที่มีทั้งเป็นแรงงานต่างด้าวหรือคนในพื้นที่อื่น ๆ อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ได้

(3) ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครอง ในปัจจุบันการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตามการทำงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภายใต้ระเบียบนี้ การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับนโยบายนี้ ไม่ได้มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด และหากในอนาคตการบริหารงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่แต่ละแห่งมีลักษณะเป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชนและ ภาคประชาชน ก็จะสามารถบริหารและดำเนินการได้โดยไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่

(4) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ประชาชนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามกังวลมากที่สุด คือ ปัญหาการจราจร รongลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ และของเสียอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำอากาศ และฝุ่นละออง

สำหรับจังหวัดหนองคายอยู่ในเฟสที่ 2 โดยในเขตจังหวัดหนองคาย อันเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่าน ไปยังประเทศจีน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้าจุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน(ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในบริการระดับภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง สามารถเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า อีกทั้งชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลาง สามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์ สำนักงานบริการขนส่งทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศ สถานีขนส่ง จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและพาณิชยกรรมแห่งใหม่ ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอาจจะมีมากกว่าการสรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น อาทิ ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมายเนื่องจากการย้ายถิ่นของประชากรต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดหนองคาย ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร ผลกระทบด้านสาธารณสุขโรคผลกระทบ ด้านสาธารณสุขผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงานผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ เป็นต้น

3. โครงสร้างของปัญหาทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต อันเกิดจากการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เนื่องจากสังคมและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา จนแทบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์จึงยากที่จะแยกออกให้เห็นได้ชัดเจนว่า อะไรคือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และอะไรคือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องเดียวกันกล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านบรรทัดฐานและสถานภาพบทบาท ซึ่งเกิดขึ้นในระบบสังคมหรือโครงสร้างของสังคม ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวิตความเป็นอยู่หรือวิถีแห่งการดำรงชีวิต ซึ่งครอบคลุมวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและมีใช้วัตถุของมนุษย์การเปลี่ยนแปลงทั้งสองอย่างจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก็จะทำให้วัฒนธรรมของสังคมแห่งนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในทำนองเดียวกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมควบคู่ไปด้วย

สำหรับโครงสร้างปัญหาจำแนกแยกย่อยได้ดังนี้

(1) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์เช่น ที่ตั้งภูมิภาค ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ถ้าสิ่งเหล่านี้ เกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะทำให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงด้วย

(2) ปัจจัยทางประชากร การเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพ ขนาดของประชากร การเพิ่ม การลด จำนวนประชากร การย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของเพศชายและหญิงอัตราส่วนของคนหนุ่มและ

คนสูงอายุ ซึ่งเพิ่มภาวะทางประชากรจะมีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดระเบียบทางสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

(3) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ คือ การผลิต การบริโภค การจำหน่าย และการแบ่งปันผลประโยชน์รวมทั้งระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างทางเศรษฐกิจมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ สังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

(4) ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้า วิจัย และประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นในสังคมเสมอ เป็นสาเหตุสำคัญให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และในทุก ๆ ด้านทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ

4.ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มปัญหาผลกระทบ แบ่งออกได้ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ และยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน ทั้งการแข่งขันทางด้านราคา และคุณภาพการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ และการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภค และการค้าขายที่กำลังเติบโต

(2) ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมาย ได้แก่ ความเข้าใจในบริบททางสังคม หรือกฎหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งวิถีชีวิตชุมชนที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัว และการใช้ชีวิตร่วมกัน รวมทั้งระบบ

(3) ผลกระทบด้านการเมือง และความมั่นคง ได้แก่ การก่อตัวของกลุ่มแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมนอกกรอบในการแสวงหาประโยชน์ของภาคการเมือง

(4) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชยะ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง หนองบึง หรือการปล่อยมลพิษ

(5) ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม รวมทั้งการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งวิถีในการดำรงชีวิต ที่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลง หรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม

(6) ผลกระทบด้านสาธารณสุข ได้แก่ ความต้องการสาธารณสุขด้านไฟฟ้า ประปา ขนส่ง ถนน ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

(7) ผลกระทบด้านสาธารณสุข ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งการควบคุมโรค

(8) ผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ได้แก่ การขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมาย และการแย่งชิงงาน และภาวะคนล้นงาน และปัญหาความยากจน หรือตกงาน เป็นต้น

(9) ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน

(10) ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ได้แก่ งบประมาณด้านการบริหารสาธารณะ การคมนาคม การสาธารณสุข โภค การรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลรักษาความปลอดภัย

5. แนวทางแก้ไขผลกระทบ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขผลกระทบข้างต้นจังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการในด้านการลงทุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมวิถีชีวิต ดังนี้

(1) ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่างๆ ให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย

(2) ด้านสังคมและกฎหมาย ควรจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายในสังคมและชุมชนอันเกิดจากการอยู่ร่วมกันที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาทำงานภายในจังหวัดหนองคาย

(3) ด้านการเมืองและความมั่นคง ควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังปัญหาการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติที่อาจรวมตัวกันในการสร้างอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง รวมทั้งอาจนำไปสู่การมีส่วนร่วมในระบบในทางการเมือง

(4) ด้านผลกระทบและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ การบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและในชุมชนหนาแน่นซึ่งจะเกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งการเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆ ของอุตสาหกรรม ที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและประชาชน ในจังหวัดหนองคายได้เข้าใจถึงการพัฒนาที่จะนำความเจริญมาสู่จังหวัดจัดทำแผนผังแบ่งพื้นที่ ให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการใหญ่ที่อาจกระทบกับสิ่งแวดล้อมและให้มีกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือตัวเองได้

(5) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสาร ควรให้มีการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชนท้องถิ่น อนุรักษ์การใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารควบคู่กันไป ทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น การใช้ศิลปะประจำถิ่นมากำหนดเป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆ ที่ปลูกสร้างขึ้น

ใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจ และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(6) ด้านสาธารณสุขปโค นอกจากจะมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโค โดยสมบูรณ์ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณสุขปโคแก่ชุมชนโดยรอบ เพื่อรองรับแรงงาน ที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(7) ด้านการสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลการแพร่ระบาดและการควบคุมโรครองรับประชากรที่จะมีเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(8) ด้านแรงงาน ควรเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายการแย่งชิงงานภาวะคนล้นงาน ปัญหาความยากจนโดยจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ ที่หลากหลาย การจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับชุมชนให้มีทักษะใหม่อาชีพใหม่รองรับบริบทของหนองคาย ที่เปลี่ยนแปลงไป

(9) ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน ควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาคือพิพาท

(10) ด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะโดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณสุขปโคการรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมการรักษาความปลอดภัยโดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น

6. บทสรุป

จังหวัดหนองคายจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ที่ประสบปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีการเฝ้าระวังการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติ มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการรณรงค์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น นำเอาศิลปะประจำถิ่นมากำหนด เป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัดให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจและสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่ให้สืบทอดไปมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขปโคโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณสุขปโคแก่ชุมชน โดยรอบเพื่อรองรับแรงงานที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ต้องเฝ้าระวังการขยายตัว

ของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายจัดให้มี ศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาคอพิพาทในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน และให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะ โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณูปโภคการรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมการรักษาความปลอดภัย โดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

บทที่ 6

ภัยคุกคามและการรับมือ

1. บทนำ

ภัยคุกคาม คือการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือการลอบพิษ การบ่งชี้ถึงภัยหรืออันตรายที่จะมาถึงตัว และสิ่งหนึ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย หรือการข่มขู่ การทำให้ตกอยู่ในห้วงอันตราย น่ากลัว ส่วนคำจำกัดความของวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ระบุว่า ภัยคุกคามเป็นการกระทำเชิงบังคับ ที่มีลักษณะที่ประสงค์ในการลอบพิษหรือได้รับความทุกข์ทรมาน หรือถึงแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ในบางสังคม ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย การคุกคามเกิดขึ้นในหมู่ของสัตว์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในเชิงสัญลักษณ์ที่มุ่งให้เกิดความเกรงกลัวเพื่อหลีกเลี่ยงความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งนำไปสู่การบาดเจ็บ หรือการเสียชีวิต ของทั้งสองฝ่าย

ภัยคุกคามอาจเรียกว่า การข่มขู่ คือ การประกาศความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือภัยอันตราย เป็นการบ่งชี้ถึงภัยอันตรายหรือความเจ็บปวดที่รุนแรง และบุคคล หรือสิ่งของ ที่จัดว่าเป็นอันตรายที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวดและความทุกข์ระทม

ภัยคุกคามในอินเทอร์เน็ตกำลังจะกลายเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ที่จะรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยภัยคุกคามดังกล่าวมี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือการโจมตีทางอินเทอร์เน็ต (cyber attack) และอีกรูปแบบหนึ่งคือ การจารกรรมทางอินเทอร์เน็ต (cyber espionage) โดย cyber attack จะเป็นการปฏิบัติการในการป้องกันการเข้าถึงเว็บไซต์ การโจมตีศูนย์ควบคุม ที่อาจนำไปสู่ความสูญเสียทางกายภาพ เช่น ไฟฟ้าดับ ส่วน cyber espionage นั้นคือ การแฮ็กหรือเจาะเข้าไปในเครือข่ายข้อมูล เพื่อเข้าถึงข้อมูล ความลับทางการทูต ทางทหาร และทางเศรษฐกิจ

หน่วยงานข่าวกรองสหรัฐฯ ประเมินว่า ในช่วง 2 ปีข้างหน้า อาจจะมีโอกาสเกิด cyber attack ครั้งใหญ่ ต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของสหรัฐฯ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสียหายทางกายภาพ ในระยะเวลายาวนาน และกว้างขวาง อย่างเช่น เกิดเหตุการณ์ไฟดับทั่วทั้งภูมิภาค หน่วยงานข่าวกรองสหรัฐฯ ประเมินว่า รัสเซีย และจีน ซึ่งเป็นคู่แข่งของสหรัฐฯ ยังไม่น่าจะโจมตีสหรัฐฯ ในลักษณะ cyber attack ยกเว้นในกรณีที่เกิดความขัดแย้ง หรือวิกฤตการณ์ทางทหาร อย่างไรก็ตาม รัฐบาลบางรัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อาจใช้วิธีนี้โจมตีสหรัฐฯ โดยอาจเข้าถึงเครือข่ายของสหรัฐฯ ที่เข้าถึงได้ง่าย และเครือข่ายดังกล่าวควบคุมการทำงานของโรงงานพลังงาน

ในช่วงปีที่ผ่านมา ได้เกิดเหตุการณ์ การโจมตีเว็บไซต์ของธนาคาร และตลาดหุ้นสหรัฐฯ หลายครั้ง และทำให้ลูกค้า ไม่สามารถเข้าถึงบัญชีของตนได้ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต อีกกรณีหนึ่ง เกิดขึ้นในเดือนสิงหาคม ปีที่แล้ว คือการโจมตีบริษัทน้ำมันของซาอุดีอาระเบีย ชื่อ Aramco ทำให้คอมพิวเตอร์ของบริษัทกว่า 30,000 เครื่อง ใช้งานไม่ได้

สำหรับ cyber espionage หรือ การโจรกรรมข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตนั้น ได้มีความพยายามของต่างชาติที่จะเจาะข้อมูลหรือแฮ็กข้อมูลเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งของรัฐบาลสหรัฐฯและบริษัทธุรกิจต่างๆ ในอนาคต มีความเป็นไปได้สูงว่า จะมีความพยายามที่จะแฮ็กข้อมูล โดยมุ่งเป้าไปที่ ข้อมูลชั้นความลับทางด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจของสหรัฐฯ

หน่วยงานข่าวกรองสหรัฐฯ ยังระบุว่า มีเครื่องบ่งชี้ว่า องค์กรก่อการร้ายต่างๆ ก็ให้ความสนใจมากขึ้น ในการเพิ่มสมรรถภาพของการโจมตีสหรัฐฯและตะวันตกทางอินเทอร์เน็ต

ภัยคุกคามอีกเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะในสายตาของหน่วยข่าวกรองสหรัฐฯ คือ การก่อการร้ายสากล ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน กระบวนการก่อการร้ายสากล กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่การกระจายตัวมากขึ้น นอกจากนี้ เหตุการณ์ Arab Spring ได้ก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯในภูมิภาคสำหรับกลุ่มก่อการร้ายสำคัญที่จะยังเป็นภัยคุกคามต่อตะวันตกและสหรัฐฯ

นอกจากนี้ สถานการณ์ความวุ่นวายในโลกอาหรับ ที่เกิดจาก Arab Spring โดยเฉพาะในอียิปต์ ตูนิเซีย เยเมน ลิเบีย รวมทั้งความไม่สงบในโซมาเลียและมาลี ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ได้เพิ่มบทบาท การโจมตีผลประโยชน์ของสหรัฐฯ มากขึ้น

ภัยคุกคามอีกเรื่อง คือการแพร่ขยายของอาวุธร้ายแรง โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์หน่วยงานข่าวกรองสหรัฐฯ ประเมินว่า อิหร่าน กำลังพัฒนาสมรรถภาพนิวเคลียร์ เพื่อเพิ่มความมั่นคง และอิทธิพลในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยให้อิหร่านสามารถที่จะพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหรัฐฯ ยังไม่แน่ใจว่า อิหร่าน ได้ตัดสินใจผลิตอาวุธนิวเคลียร์แล้วหรือยัง แต่ที่แน่ๆ คือ อิหร่านได้พัฒนาความสามารถหลายด้าน ทั้งในการเสริมสร้างสมรรถภาพแร่ยูเรเนียม และสร้างโรงงานปฏิกรณ์นิวเคลียร์และซีปนาวุธ ซึ่งความสามารถเหล่านี้ สามารถนำมาพัฒนาเป็นซีปนาวุธติดหัวรบนิวเคลียร์ได้

สำหรับอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ถือเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อสหรัฐฯ และภูมิภาคเอเชียตะวันออก เกาหลีเหนือได้ส่งออกซีปนาวุธ และวัตถุติดต่างๆ ให้แก่อิหร่านและซีเรีย และช่วยซีเรียสร้างโรงงานนิวเคลียร์ แต่ได้ถูกทำลายไปเมื่อปี 2007 นอกจากนี้ ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา เกาหลีเหนือได้ประกาศการทดลองอาวุธนิวเคลียร์เป็นครั้งที่ 3 และเดินทางพัฒนาซีปนาวุธพิสัยไกลยิงข้ามทวีป

สำหรับในปีที่ผ่านมา ภูมิภาคที่จะวุ่นวายและเป็นภัยคุกคามมากที่สุด น่าจะเป็นตะวันออกกลาง จากเหตุการณ์ Arab Spring ได้นำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมือง ความรุนแรง และการไร้เสถียรภาพ การโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการได้ก่อให้เกิดสุญญากาศแห่งอำนาจ นำไปสู่ความขัดแย้งทางศาสนาและชาติพันธุ์ กลุ่มก่อการร้ายมุสลิมหัวรุนแรง ได้ฉวยโอกาสในการเพิ่มอิทธิพลทางการเมือง พรรคการเมืองที่มีแนวคิดหัวรุนแรงมีอิทธิพลบทบาทเพิ่มมากขึ้น ทั้งในอียิปต์ ตูนิเซีย และโมร็อกโก

สำหรับสถานการณ์ในซีเรีย ซึ่งมีความวุ่นวายมาเกือบสองปีแล้ว รัฐบาลซีเรียกำลังเสื่อมอำนาจลงเรื่อยๆ และแม้ว่ารัฐบาล Assad จะสามารถป้องกันไม่ให้นักกลุ่มต่อต้านยึดเมืองสำคัญไว้ได้ อาทิ Damascus, Aleppo, Homs แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถที่จะบดขยี้กลุ่มต่อต้านลงได้ ในขณะที่กลุ่มต่อต้านรัฐบาล กลับมีความแข็งแกร่งขึ้น ในเขตชนบททางตอนเหนือและตะวันออกของซีเรีย นอกจากนี้ ความไม่สงบทางการเมืองได้เปิดโอกาส ให้กลุ่มก่อการร้ายในซีเรีย ชื่อ Al-Qa'ida's Nussrah Front ฉวยโอกาสเพิ่มบทบาทของตนมากขึ้นด้วย

สำหรับอิหร่าน ซึ่งพยายามที่จะขยายอิทธิพล และเผชิญหน้ากับสหรัฐฯ และตะวันตก ก็พยายามที่จะฉวยโอกาสจากความไม่สงบในโลกอาหรับ โดยได้สนับสนุนแนวร่วมกลุ่มก่อการร้ายปาเลสไตน์ในความขัดแย้งกับอิสราเอล และเพื่อเป็นการฉวยโอกาสจากการถอนทหารของสหรัฐฯ ออกจากอิรักและอัฟกานิสถาน อิหร่านก็กำลังพยายามกระชับความสัมพันธ์กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่นและในระดับภูมิภาคของประเทศทั้งสอง อย่างไรก็ตาม ความพยายามของอิหร่านในการครองความเป็นเจ้าในภูมิภาค ยังไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะหากรัฐบาล Asad ถูกโค่นล้มลง ก็จะถือเป็นการสูญเสียพันธมิตรครั้งใหญ่ของอิหร่าน

สำหรับสถานการณ์ในอัฟกานิสถาน รัฐบาลสหรัฐฯ ประเมินว่า กลุ่มตาลีบันได้ลดบทบาทลงในอัฟกานิสถาน แต่ยังคงทำร้ายสหรัฐฯ และตะวันตก ความมั่นคงยังคงเปราะบางโดยเฉพาะในพื้นที่ ที่กองกำลัง นาโต้ได้ควบคุมอยู่ และกำลังจะเปลี่ยนผ่านการควบคุมให้กับกองกำลังของอัฟกานิสถาน (Afghan National Security Forces (ANSF)) ซึ่ง ANSF ยังคงจะอ่อนแออยู่ และยังคงต้องการความช่วยเหลือจากนานาชาติภายหลังปี 2014 ซึ่งเป็นปีที่สหรัฐฯ ตั้งเป้าจะถอนทหารออกจากอัฟกานิสถาน

สำหรับสถานการณ์ภัยคุกคามในภูมิภาคเอเชียตะวันออก สหรัฐฯยังคงมุ่งเป้าไปที่จีน และเกาหลีเหนือโดยในปีที่แล้ว จุดยืนและท่าทีของจีนมีความแข็งแกร่งขึ้น โดยเฉพาะต่อความขัดแย้งทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจีนพยายามที่จะขยายการควบคุมพื้นที่ดังกล่าว และพยายามขัดขวางความพยายามของนานาชาติ ที่จะจัดการกับความขัดแย้ง ท่าทีที่แข็งแกร่งมากขึ้นของจีน อาจจะเป็นการตอบโต้การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ที่จะเพิ่มบทบาทมากขึ้นในภูมิภาค โดยผู้นำจีนมองว่ายุทธศาสตร์สหรัฐฯ เป็นยุทธศาสตร์ในการปิดล้อมและสกัดกั้นการเพิ่มบทบาทของจีน

จังหวัดหนองคายซึ่งโดยนโยบายรัฐบาลให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาความมั่นคงของประเทศ สถานการณ์ของโลกภัยคุกคามที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลและสามารถเข้ามาเป็นภัยคุกคามในจังหวัดหนองคายได้ ซึ่งภัยคุกคาม ในรูปแบบใหม่ๆ นั้น คือภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต ปัญหาการก่อการร้าย อาวุธร้ายแรง ปัญหายาเสพติด ที่จะเข้ามาทางชายแดน อาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ จังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการป้องกันหรือหาแนวทางแก้ไขหากเกิดภัยคุกคามขึ้นจริง

2. โครงสร้างภัยคุกคามที่ร่วมกันกระแสโลก

ภัยก่อการร้ายเพิ่งปรากฏขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 ต่อมาได้เกิดสงครามกับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อการร้าย และเมื่อไม่นานมานี้ เกิดเหตุก่อการร้ายถึง 6 จุดกลางกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่าร้อยรายและบาดเจ็บจำนวนมาก ทำให้ทั่วโลกตระหนักว่าการก่อการร้ายได้ขยายตัวครอบคลุมไปได้ทุกพื้นที่และมีรูปแบบหลายวิธีในการลงมือ และเป็นเรื่องที่ยากจะระมัดระวัง ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่พัฒนาวางระบบการป้องกันก่อการร้ายอย่างรัดกุม ยังไม่สามารถหลุดพ้นเป็นเป้าโจมตีได้ จึงส่งผลให้ประเทศต่างๆ ตื่นตัวในเรื่องมาตรการป้องกันการก่อการร้าย และประเทศไทยก็ต้องคำนึงในเรื่องดังกล่าวด้วย เพราะจากเหตุการณ์วางระเบิดที่แยกราชประสงค์ใจกลางกรุงเทพฯ เมื่อ

เดือนสิงหาคมที่ผ่านมา เป็นเสมือนสัญญาณเตือนประการหนึ่งว่าเราจะมองผ่านไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการก่อการร้ายสากลไม่ได้แล้วเช่นกัน

แม้รัฐบาลยืนยันว่าเหตุระเบิดที่แยกราชประสงค์เกิดจากการที่ภาครัฐปราบปรามกระบวนการค้ามนุษย์ ไม่เกี่ยวข้องกับก่อการร้าย แต่กลุ่มนักวิชาการด้านความมั่นคง และหลายฝ่ายก็ได้เตือนรัฐบาลว่า เหตุลอบ วางระเบิดดังกล่าวควรเป็นบทเรียนให้ภาครัฐตื่นตัว เนื่องจากความหละหลวมบกพร่องหลายประการ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันด้านความมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคัดกรองผู้ลักลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมายตามด่านชายแดน ตลอดจนการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐตามด่านชายแดนด้วย รวมถึงการข่าวของ กลุ่มก่อการร้ายสากลที่เดินทางเข้าออกใช้ไทยเป็นทางผ่านหรือหลบเข้าไทยเป็นสถานที่พักชั่วคราว เหล่านี้จำเป็นต้องเชื่อมกับระบบตำรวจสากลและกลุ่มประเทศต่างๆ เพื่อเฝ้าระวังจับตาอยู่ตลอด

การประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ “ยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2558-2564” ที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เสนอ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติจากปัญหาภัยคุกคามความมั่นคง โดยเฉพาะอาชญากรรมข้ามชาติ ที่มีความรุนแรงขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1.ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเข้มแข็งภาครัฐ ด้านกฎหมาย ข้าราชการ เสริมศักยภาพองค์ความรู้ 2.ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความร่วมมือนอกภาครัฐ และ 3.ยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างความร่วมมือ กับต่างประเทศ พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ และให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านอาชญากรรมข้ามชาติระดับชาติด้วย

มติดังกล่าวนับเป็นการยกระดับมาตรการป้องกันด้านความมั่นคงของประเทศ เพื่อสอดคล้องสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์โลก เมื่อวิเคราะห์จากสภาพการณ์จะพบว่าอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งเรื่องการค้ามนุษย์ การลักลอบขนคนเข้าเมือง การลักลอบค้าอาวุธ ค้ายาเสพติดข้ามชาติ รวมถึงปัญหาการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามก่อการร้าย ดังนั้นเพียงมาตรการและตั้งคณะกรรมการ หรือ ศูนย์ข้อมูล มารองรับเพื่อป้องกันรับมืออย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสอดส่อง และ ใช้ความเข้มงวดต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้วย เพราะถือเป็นด่านชั้นแรกที่ต้องทำงานเคร่งครัดตรงไปตรงมา ไม่เรียกรับสินบนคาคดสินบนจนกลายเป็นช่องโหว่ให้ภัยคุกคามเข้ามาได้

ภัยอันตรายแรงใกล้ตัวอีกประการหนึ่ง คือ ภัยคุกคามจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Crime) เป็นการกระทำความผิดทางในระบบคอมพิวเตอร์ หรือใช้คอมพิวเตอร์เพื่อกระทำความผิด เช่น ทำลายเปลี่ยนแปลง แก้ไข คัดลอก หลอกหลวง หรือขโมยข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับปัญหาอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่ถูกกำหนดโดยสมาคมผู้เป็นมืออาชีพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Association of Information Technology Professional : AITP) นั้น รวมถึงเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาต การเข้าถึง แก้ไข และทำลายฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล หรือ ทรัพยากรเครือข่าย ผู้ที่ไม่มีสิทธิ์เข้ามาแก้ไขสารสนเทศ การคัดลอกซอฟต์แวร์โดยไม่ได้รับอนุญาต การปฏิเสธผู้ใช้ในการเข้าถึงฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์

ข้อมูล หรือเครือข่าย การสมรู้ร่วมคิด ในการใช้คอมพิวเตอร์ หรือทรัพยากรเครือข่าย หรือใช้สารสนเทศ ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การขโมยฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สารสนเทศ และการขโมยเงินอิเล็กทรอนิกส์ การเจาะระบบการโจมตีโดยใช้ไวรัส ตัวหนอน ม้าโทรจัน การหลอกลวงผ่านทางอีเมล และอินเทอร์เน็ต การส่งข้อมูลความไร้สาระ หรืออีเมลขยะเพื่อสร้างความรำคาญ เสียหาย และเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ทั้งนี้จังหวัดหนองคายจะต้องเตรียมการป้องกันรับมือภัยคุกคามทั้งจากภายนอกและภายใน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนที่เข้ามา

3. ภัยคุกคามที่ควรเฝ้าระวัง

จากการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

(1) อาชญากรรมข้ามชาติ และองค์กรอาชญากรรม และการกระทำผิดอาญา ได้แก่ การทะเลาะวิวาท ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งกระทำโดยชาวต่างประเทศ

(2) การก่อการร้าย ได้แก่ การแฝงตัวเข้ามาสืบสวนหาข่าวการเกิดเครือข่าย หรือการสร้างกลุ่มที่มีแนวคิดหรือมุมมองที่แตกต่าง การร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติการตามแนวชายแดน การค้าอาวุธสงคราม

(3) ยาเสพติด ได้แก่ การลักลอบหรือค้ายาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด

(4) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ การหลอกลวง หรือน็อโก ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ

(5) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย

(6) โรคอุบัติใหม่ ที่ชาวต่างชาติเป็นพาหะ

(7) การค้าแรงงานผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง และการค้ามนุษย์ ได้แก่ การลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย การหลอกลวงแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน การค้าทาส การค้ามนุษย์ การหลีกเลียงการขออนุญาตทำงานตามกฎหมาย

(8) ผู้มีอิทธิพล ได้แก่ การรวมตัวเพื่อใช้อำนาจของกลุ่มเพื่อต่อรองผลประโยชน์ การรวมกลุ่มของคน เพื่อสร้างอิทธิพลและกระทำความผิดกฎหมาย การเรียกเงินค่าคุ้มครอง หรือค่านายหน้าในการทำงานโดยผิดกฎหมาย

4. แนวทางการแก้ไข

มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่สำคัญประกอบด้วย

(1) ด้านอาชญากรรมข้ามชาติองค์กรอาชญากรรมและการกระทำผิดอาญา ซึ่งกระทำโดยชาวต่างประเทศ ควรจัดระบบเฝ้าระวังทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ทิวังจรปิดในสถานที่สำคัญที่เป็นจุด

เสี่ยง ในพื้นที่ตัวเมืองและชุมชนที่มีความเจริญ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมสถานบริการ โดยเคร่งครัดในเรื่องการตรวจสอบจัดเก็บเอกสารหลักฐานของชาวต่างชาติที่เข้ามาพักและใช้บริการ ตลอดจนการสร้างอาสาสมัครเฝ้าระวังให้มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างชุมชนในการแจ้งข่าวอาชญากรรมและการป้องกันตนเอง

(2) ด้านการก่อการร้าย ควรมีชุดเฉพาะกิจเฝ้าระวังสืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวต่างชาติที่มีพฤติการณ์การใช้ความรุนแรงการก่ออาชญากรรม ให้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด มีการตรวจตราอาวุธและสิ่งผิดกฎหมายเป็นประจำ ให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงานภายในและระหว่างประเทศ การตรวจสอบในบริเวณด่านพรมแดนและพื้นที่ที่เป็นช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ รวมทั้งจุดเสี่ยงต่าง ๆ ควรจัดให้มีเครื่องมือป้องกันบรรเทาสาธารณภัยอันเนื่องมาจากการก่อวินาศกรรมด้วยการใช้สารเคมีสารพิษต่าง ๆ

(3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีมาตรการในการป้องกัน ป้องปราม และปราบปรามผู้ค้าและผู้เสพ รวมถึงสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรจะเป็นสถานประกอบการสีขาว มีการตรวจสารเสพติดผู้ที่ทำงานในพื้นที่ทุกคนเป็นประจำ กวดขันมิให้มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่หมู่บ้านชุมชนโดยรอบโดยรอบ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งอาสาสมัคร ในการเฝ้าระวังแจ้งข่าวสารให้หน่วยงานภาครัฐ

(4) ด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ควรให้มีศูนย์เฝ้าระวังการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ ลิขสิทธิ์ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนภาคเอกชนผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อมิให้ถูกหลอกลวง หรือนักโกง

(5) ด้านการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยอันเกิดจากมนุษย์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมเครื่องมือที่ทันสมัยรองรับภัยทุกชนิดที่อาจเกิดขึ้นภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ครอบคลุมพื้นที่ภายในและพื้นที่โดยรอบ การให้การศึกษาเกี่ยวกับประเภทภัยต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้น เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่แรงงานและประชาชนรอบบริเวณ จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีการฝึกซ้อมเป็นประจำทุกระยะ

(6) ด้านการป้องกันโรคอุบัติใหม่ ควรให้มีการเฝ้าระวังติดตามข่าวสารโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศข้างเคียงและที่ชาวต่างชาติที่อาจเป็นพาหะ ให้มีระบบการสอบสวนโรคที่มีประสิทธิภาพค้นหาผู้ป่วยได้อย่างฉับไวพร้อมทั้งมีการเตรียมความพร้อมไว้ ณ สถานพยาบาลทุกแห่ง

(7) ด้านการค้าแรงงานผิดกฎหมายผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ ควรจัดให้มีศูนย์เฝ้าระวังและดำเนินการเยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน พัฒนารฐานความเข้มแข็งของเครือข่ายคุ้มครองแรงงาน และการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดโดยเคร่งครัด ให้มีข้อตกลง

กับประเทศเพื่อนบ้านในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว มีการตรวจตราสถานบริการ พื้นที่เสี่ยงประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เปิดบริการการขออนุญาตทำงาน ภายในประเทศให้มีความสะดวกรวดเร็วและเกิดความมั่นคง

(8) ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด ทั้งในด้านการตรวจตราการตรวจค้น การพิจารณาอนุญาตให้มีอาวุธปืน การติดตามเฝ้าระวังพฤติกรรมของบุคคลที่ประกอบอาชีพ ไม่สุจริตซึ่งอาจกลายเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างใกล้ชิด

5. บทสรุป

จังหวัดหนองคาย ซึ่งรัฐบาลได้ให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาความมั่นคงของประเทศ สถานการณ์ของโลกภัยคุกคามที่เกิดขึ้นย่อมส่งผล และสามารถเข้ามาเป็นภัยคุกคามในจังหวัดหนองคายได้ ซึ่งภัยคุกคาม ในรูปแบบใหม่ที่สำคัญ ที่ควรให้ความสำคัญ คือ ภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต ปัญหาการก่อการร้าย อาวุธร้ายแรง ปัญหายาเสพติดที่จะเข้ามาทางชายแดน อาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยจังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการป้องกัน หรือหาแนวทางแก้ไขหากเกิดภัยคุกคามขึ้นจริง

บทที่ 7

เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1. บทนำ

รัฐบาลได้ประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณจังหวัดที่ติดกับพรมแดน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ) คอยกำกับดูแลขับเคลื่อนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการของคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการอ้างอิงข้อมูล การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งเชื่อมโยงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ประเด็นยุทธศาสตร์ประเทศยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่เชื่อมโยงภูมิภาค แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย และการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งข้อมูลที่ได้ประมวลในเบื้องต้นทำให้ทราบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังถูกขับเคลื่อนให้เกิดเป็นรูปธรรมนั้นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวมาอยู่ในระดับแถวหน้าของกลุ่มประเทศอาเซียนได้ ทั้งนี้จังหวัดหนองคายเป็นอีก หนึ่งจังหวัดที่อยู่กลุ่มเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งจะต้องมีแผนการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจต่อไป

จังหวัดหนองคาย มีเนื้อที่ประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,891,583 ไร่ (นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กของภาคอีสาน โดยพื้นที่ทั้งหมดก่อนที่จังหวัดบึงกาฬจะแยกตัวไป มีประมาณ 7,332 ตารางกิโลเมตร[3]) ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดนกับประเทศลาว มีความยาวทั้งสิ้น 195 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตาม ลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย 20 - 25 กิโลเมตร ช่วงที่กว้างที่สุดอยู่ที่อำเภอเฝ้าไร่ และช่วงที่แคบที่สุดอยู่ที่อำเภอบ้านแพง จังหวัดหนองคาย มีอำเภอ ที่อยู่ติดกับ ลำน้ำโขง 6 อำเภอ คือ อำเภอสังคม อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนาวปี จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ เป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง ที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง สามารถเดินทางข้ามไปเที่ยวยังฝั่งลาวได้โดยสะดวก เพราะเป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์ แขวงเวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแขวงบอลิคำไซ เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรก ที่เชื่อมโยงประเทศไทย-ลาว เข้าด้วยกัน ทำให้หนองคายในวันนี้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่ง มีวัดวาอารามและวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้านที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเป็นจุดชมบั้งไฟพญานาคในวันออกพรรษาที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก และด้วยความที่เป็นเมืองสงบเงียบ เรียบง่าย เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตพื้นบ้าน ที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวและเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม และประมงน้ำจืด มีเสน่ห์ ทั้งยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลาย ไปด้วยอาหารการกินและสินค้านานาชนิด มีโรงแรมที่พักมากมาย และการคมนาคมสะดวกสบาย โดยห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินสาย 2 (ถนนมิตรภาพ) ประมาณ 615 กิโลเมตร เมืองริมโขงแห่งนี้ จึงเป็นอีกหนึ่งเมืองท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาดมาเยี่ยมชมเยือน ล้วนเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาเยือนเมืองริมโขงแห่งนี้ ดังนั้นจังหวัดหนองคายจึงได้รับการเสนอ ในเป็นหนึ่งจังหวัดที่มีการจัดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเมื่อมีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนและศักยภาพ การพัฒนาจังหวัดหนองคายพบว่าจังหวัดหนองคาย

มีความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และสังคม การสร้างคุณค่าและยกระดับ มาตรฐาน สินค้าเกษตร การสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว การสร้างความมั่นคงชายแดนและการพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการ ซึ่งทั้ง 6 ด้านครอบคลุมทุกมิติ ของจังหวัดในการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เตรียมความพร้อมสำหรับ การลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ส่วนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร ความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและการค้า (ขายส่ง-ขายปลีก) ผลิตภัณฑ์ชุมชน ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และเมื่อศึกษาทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 พบว่าหนองคาย มีสภาพภูมิศาสตร์มีพื้นที่ติดแนวชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) และใกล้กับ นครเวียงจันทน์ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริการของ สปป. ลาว เมืองศูนย์กลางการบริหาร และศูนย์กลาง การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้และระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก ของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub-region : GMS) มีความได้เปรียบด้านการลงทุนและการค้าชายแดน กระแสนิยมสินค้าไทยของประเทศเพื่อนบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และเวียดนามซึ่งมีความคุ้นเคยและนิยมสินค้าไทย นโยบาย การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เอื้อต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัด นโยบายการพัฒนาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้านการผลิตเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) เอื้อต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มจังหวัด

ในส่วนของอนุภาคลุ่มน้ำโขง เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพของไทยภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS ซึ่งสรุปได้ว่าประเทศสมาชิก GMS เป็นสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นจีน) มีพันธกรณีที่จะต้องลดเลิกมาตรการต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษีศุลกากรและมีใช้ภาษีศุลกากร (NTB) ตามกำหนดเวลาดังนั้นการอำนวยความสะดวกทางการค้าภายใต้ GMS เป็นความร่วมมือที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศเหล่านี้ลดเลิกมาตรการ NTB ได้ แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) EWEC มีจุดที่เชื่อมต่อกับเส้นทางในแนวเหนือ-ใต้ (NSEC) หลายเส้นทาง ในหลายประเทศ ได้แก่ ย่างกุ้ง - ดาไว ในสหภาพพม่า, เชียงใหม่ - กรุงเทพฯ และ หนองคาย - กรุงเทพฯ ในประเทศไทย, เส้นทางหมายเลข 13 ใน สปป.ลาว, ทางด่วน 1A ในเวียดนาม มีการขยายโอกาสในการลงทุน โดยเฉพาะการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โอกาสที่จะขยายฐาน การผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พลังงาน ป่าไม้ และแร่ธาตุ เป็นต้น การขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ประเทศที่สาม เพื่อการพึ่งพาตลาดในภูมิภาคอื่น สิ่งเหล่านี้จึงเอื้อประโยชน์แก่จังหวัดหนองคายเป็นอย่างยิ่ง

2.การวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนของจังหวัดหนองคาย

เมื่อนำข้อมูลของจังหวัดหนองคาย กลุ่มจังหวัด และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทั้งสามส่วน มาประมวล ควบคู่กับเครื่องมือการวิเคราะห์แบบสอดคล้อง (Matching Analysis) ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุนของจังหวัดหนองคายสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมขนาดใหญ่ที่เหมาะสมกับการลงทุนมี 2 กิจกรรม ได้แก่

(1) กิจกรรมบริการและสาธารณูปโภค กิจกรรมโลจิสติกส์ (Business services and infrastructure Business logistics)

(2) กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Support Business Tourism)

2. กิจกรรมขนาดกลาง ได้แก่ การลงทุนมีระดับ digital economy มีความเหมาะสมกับการลงทุน มี 16 กิจกรรม คือ

(1) อสังหาริมทรัพย์ (Real estate)

(2) การเงินนักท่องเที่ยวอาจต้องการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Financial)

(3) การผลิต (Manufacturing)

(4) การรับส่งข้อมูล (Transmission)

(5) งานสร้างสรรค์และสื่อ (Creative & Media)

(6) ที่พัก (Accommodation)

(7) คลังสินค้า (Warehouse)

(8) กีฬา (Sport)

(9) กิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยว (Entertainment)

(10) อาหาร (Food)

(11) ยานยนต์และการซ่อมแซม (Motor Vehicle & Repair)

(12) การธนาคาร (Banking)

(13) การท่องเที่ยว (Tourism)

(14) โทรคมนาคม (Telecom)

(15) ร้านอาหาร (Restaurant)

(16) โรงแรม (Hotel)

3. กิจกรรมขนาดเล็ก ระดับชาวบ้าน มี 18 กิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านวิถีชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ 5 กิจกรรม ดังนี้คือ

(1) งานซ่อมบำรุง (Maintenance)

(2) การจัดงาน (Event Organizer)

(3) งานอิเล็กทรอนิกส์,ช่างวางท่อ (Electronic, plumber)

(4) ภาพยนตร์ (Film/Cinema)

(5) การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลาย ๆ ภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็ว

สูง/ การสร้างเทคนิคพิเศษทางภาพ (Animation/ Special effect)

3.2 วิถีอาชีพ ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ 6 กิจกรรม ดังนี้คือ

- (1) รองเท้า (Shoes/Foot wears)
- (2) ร้านค้า/ร้านสะดวกซื้อ (Retail/Shopping)
- (3) ตลาดสด (Fresh Market/Whole sale)
- (4) ร้านดอกไม้ (Flower/Whole sale)
- (5) การเกษตร/ห่วงโซ่อุปทาน (Agricultural /Supply Chain)
- (6) การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต (Agricultural/ Survey Zoning)

3.3 วิถีดำรงชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ 7 กิจกรรม ดังนี้คือ

- (1) โรงแรม (Hotel)
- (2) ผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข (Pharm/ Eyesight)
- (3) การท่องเที่ยว (Tourism)
- (4) ร้านอาหาร (Restaurant)
- (5) โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา (Hospitality/ Wellness/Spa)
- (6) คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก (Clinic/ Hospital/ Boutiques)
- (7) บ้านพักคนชรา (Nursing Home)

3 ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และแนวทางการแก้ไข

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มปัญหาผลกระทบ แบ่งออกได้ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ และยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน ทั้งการแข่งขันทางด้านราคา และคุณภาพการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ และการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และการค้าขายที่กำลังเติบโต

(2) ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมาย ได้แก่ ความเข้าใจในบริบททางสังคม หรือกฎหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งวิถีชีวิตชุมชนที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัว และการใช้ชีวิตร่วมกัน รวมทั้งระบบ

(3) ผลกระทบด้านการเมือง และความมั่นคง ได้แก่ การก่อตัวของกลุ่มแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมในระบบในการแสวงหาประโยชน์ของภาคการเมือง

(4) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชยะ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง หนองบึง หรือการปล่อยมลพิษ

(5) ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม รวมทั้งการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งวิถีในการดำรงชีวิต ที่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลง หรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม

(6) ผลกระทบด้านสาธารณูปโภค ได้แก่ ความต้องการสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้า ประปา ขนส่ง ถนน ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

(7) ผลกระทบด้านสาธารณสุข ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งการควบคุมโรค

(8) ผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ได้แก่ การขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมาย และ การแย่งชิงงาน และภาวะคนล้นงาน และปัญหาความยากจน หรือตกงาน เป็นต้น

(9) ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน

(10) ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ได้แก่ งบประมาณด้านการบริหารสาธารณสุข การคมนาคม การสาธารณสุขโรค การรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลสุขภาพความปลอดภัย สำหรับแนวทางในการแก้ไขผลกระทบข้างต้นจังหวัดหนองคาย จะต้องมีการเตรียมการในด้านการลงทุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมวิถีชีวิต ดังนี้

(1) ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่างๆให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย

(2) ด้านสังคมและกฎหมาย ควรจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายในสังคมและชุมชนอันเกิดจากการอยู่ร่วมกันที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาทำงานภายในจังหวัดหนองคาย

(3) ด้านการเมืองและความมั่นคง ควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังปัญหาการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติเพื่ออาจรวมตัวกันในการสร้างอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง รวมทั้งอาจนำไปสู่การมี ส่วนร่วมนอกระบบในทางการเมือง

(4) ด้านผลกระทบและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่การบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ ในชุมชนหนาแน่นซึ่งจะเกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งการเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆของอุตสาหกรรมที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและประชาชนในจังหวัดหนองคายได้เข้าใจถึงการพัฒนานำความเจริญมาสู่จังหวัดจัดทำแผนผังแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการใหญ่ที่อาจกระทบกับสิ่งแวดล้อมและให้มีกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือตัวเองได้

(5) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสาร ควรให้มีการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชนท้องถิ่น รณรงค์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันไปทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น การใช้ศิลปะประจำถิ่นมากำหนดเป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายในและโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจและสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(6) ด้านสาธารณสุขโรค นอกจากจะมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขโรคโดยสมบูรณ์ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณสุขโรคแก่ชุมชนโดยรอบเพื่อรองรับแรงงานที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(7) ด้านการสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลการแพร่ระบาดและการควบคุมโรค
รองรับประชากรที่จะมีเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษ

(8) ด้านแรงงาน ควรเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายการแย่งชิงงานภาวะคนล้น
งาน ปัญหาความยากจนโดยจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบ
อาชีพ ที่หลากหลาย การจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับชุมชนให้มีทักษะใหม่อาชีพใหม่รองรับบริบทของ
หนองคาย ที่เปลี่ยนแปลงไป

(9) ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน ควรจัด
ให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาคือพิพาท

(10) ด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะโดยรอบพื้นที่
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณูปโภคการรักษาพยาบาล การป้องกัน
อาชญากรรมการรักษาความปลอดภัยโดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น

4.ภัยคุกคามและแนวทางการแก้ไข

ภัยคุกคาม ที่อาจเกิดขึ้นในจังหวัดหนองคายมีดังนี้

(1) อาชญากรรมข้ามชาติ และองค์กรอาชญากรรม และการกระทำผิดอาญา ได้แก่ การทะเลาะวิวาท
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งกระทำโดยชาวต่างประเทศ

(2) การก่อการร้าย ได้แก่ การแฝงตัวเข้ามาสืบสวนหาข่าวการเกิดเครือข่าย หรือการสร้างกลุ่มที่มี
แนวคิดหรือมุมมองที่แตกต่าง การร่วมมือกับกลุ่มก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติการตามแนวชายแดน การค้าอาวุธ
สงคราม

(3) ยาเสพติด ได้แก่ การลักลอบหรือค้ายาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด

(4) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์
การหลอกลวง หรือน้ำโง่ ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ

(5) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย

(6) โรคอุบัติใหม่ ที่ชาวต่างชาติเป็นพาหะ

(7) การค้าแรงงานผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง และการค้ามนุษย์ ได้แก่ การลักลอบเข้าเมือง โดย
ผิดกฎหมาย การหลอกลวงแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน การค้าทาส การค้ามนุษย์ การหลีกเลียงการขออนุญาต
ทำงานตามกฎหมาย

(8) ผู้มีอิทธิพล ได้แก่ การรวมตัวเพื่อใช้อำนาจของกลุ่มเพื่อต่อรองผลประโยชน์ การรวมกลุ่มของคน
เพื่อสร้างอิทธิพลและกระทำความผิดกฎหมาย การเรียกเงินค่าคุ้มครอง หรือค่านายหน้าในการทำงานโดยผิดกฎหมาย
แนวทางแก้ไขมาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่สำคัญประกอบด้วย

(1) ด้านอาชญากรรมข้ามชาติองค์กรอาชญากรรมและการกระทำผิดอาญาซึ่งกระทำ
โดยชาวต่างประเทศ ควรจัดระบบเฝ้าระวังทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นที่วิ้งจระปิดในสถานที่สำคัญที่เป็นจุด
เสี่ยง ในพื้นที่ตัวเมืองและชุมชนที่มีความเจริญการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมสถานบริการ

โดยเคร่งครัดในเรื่องการตรวจสอบจัดเก็บเอกสารหลักฐานของชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักและใช้บริการ ตลอดจนการสร้างอาสาสมัครเผ่าละวังให้มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างชุมชนในการแจ้งข่าวอาชญากรรมและการป้องกันตนเอง

(2) ด้านการก่อการร้าย ควรมีชุดเฉพาะกิจเผ่าละวังสืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวต่างชาติที่มีพฤติการณ์การใช้ความรุนแรงการค้าอาวุธสงคราม ให้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด มีการตรวจตราอาวุธและสิ่งผิดกฎหมายเป็นประจำ ให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงานภายในและระหว่างประเทศ การตรวจสอบในบริเวณด่านพรมแดนและพื้นที่ที่เป็นช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศรวมทั้งจุดเสี่ยงต่างๆ ควรจัดให้มีเครื่องมือป้องกันบรรเทาสาธารณภัยอันเนื่องมาจากการก่อวินาศกรรมด้วยการใช้สารเคมีสารพิษต่างๆ

(3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมีมาตรการในการป้องกัน ป้องปราม และปราบปรามผู้ค้าและผู้เสพ รวมถึงสถานประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษควรจะเป็นสถานประกอบการสีขาวมีการตรวจสอบสารเสพติดผู้ที่ทำงานในพื้นที่ทุกคนเป็นประจำ กวดขันมิให้มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่หมู่บ้านชุมชนโดยรอบ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครในการเผ่าละวังแจ้งข่าวสารให้หน่วยงานภาครัฐ

(4) ด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ควรให้มีศูนย์เผ่าละวังการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ ลิขสิทธิ์ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนภาคเอกชนผ่านสื่อต่างๆ เพื่อมิให้ถูกหลอกลวงหรือฉ้อโกง

(5) ด้านการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยอันเกิดจากมนุษย์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมเครื่องมือที่ทันสมัยรองรับภัยทุกชนิดที่อาจเกิดขึ้นภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ครอบคลุมพื้นที่ภายในและพื้นที่โดยรอบ การให้การศึกษาเกี่ยวกับประเภทภัยต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่แรงงานและประชาชนรอบบริเวณ จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีการฝึกซ้อมเป็นประจำทุกระยะ

(6) ด้านการป้องกันโรคอุบัติใหม่ ควรให้มีการเผ่าละวังติดตามข่าวสารโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศข้างเคียงและที่ชาวต่างชาติที่อาจเป็นพาหะ ให้มีระบบการสอบสวนโรคที่มีประสิทธิภาพค้นหาผู้ป่วยได้อย่างฉับไว พร้อมทั้งมีการเตรียมความพร้อมไว้ ณ สถานพยาบาลทุกแห่ง

(7) ด้านการค้าแรงงานผิดกฎหมายผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ ควรจัดให้มีศูนย์เผ่าละวังและดำเนินการเยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน พัฒนารฐานความเข้มแข็งของเครือข่ายคุ้มครองแรงงาน และการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดโดยเคร่งครัด ให้มีข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว มีการตรวจตราสถานบริการพื้นที่เสี่ยงประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายเป็นประจำโดยต่อเนื่อง เปิดบริการการขออนุญาตทำงานภายในประเทศให้มีความสะดวกรวดเร็วและเกิดความมั่นคง

(8) ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด ทั้งในด้านการตรวจตรา การตรวจค้น การพิจารณาอนุญาต ให้มีอาวุธปืน การติดตามเผ่าละวังพฤติการณ์ของบุคคลที่ประกอบอาชีพไม่สุจริตซึ่งอาจกลายเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างใกล้ชิด

บทที่ 8

ข้อเสนอแนะและโครงการ

1. บทนำ

ผลจากการศึกษาข้อมูลบริบทจังหวัดหนองคายในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งภาพรวม ภาพย่อยในระดับจังหวัด การวิเคราะห์กลุ่มธุรกิจที่เหมาะสมกับจังหวัดหนองคาย ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตภัยคุกคามและการรับมือ สรุปสิ่งที่ได้จากศึกษา มีข้อเสนอแนะและโครงการเพื่อให้ทางจังหวัดหนองคายพิจารณา และนำไปบูรณาการ เพื่อให้สามารถใช้ในการขับเคลื่อนแผน และนโยบายที่สอดคล้องกับการ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและสัมฤทธิ์ผล ตามนโยบายของรัฐบาลและบรรลุป้าประสงค์ของจังหวัดหนองคาย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ภายในจังหวัดเพื่อสร้างการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์จะเกิดผลดีในการสร้างความกระตือรือร้น และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้รัฐเข้าถึงประชาชนได้

2.2 จัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงาน และกำกับติดตามผลการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ทั้งนี้ควรมีอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจและขึ้นตรงกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งการดำเนินงานในทุกด้าน

2.3 จัดตั้งหน่วยงานเฝ้าระวังภัยคุกคาม ที่อาจเกิดขึ้นในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานผิดประเภท อาชญากรรม ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ฯลฯ

2.4 หน่วยงานด้านสาธารณสุข ต้องทำงานเชิงรุกในการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จากการย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในจังหวัดหนองคาย

2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ควรมีการประชุมหารือวางแผนการทำงานแบบบูรณาการทั้งจังหวัด เพื่อสร้างความได้เปรียบและสร้างความเข้มแข็งในการต่อรอง ทั้งนี้ควรมีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ และควรจัดหาที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการในแต่ละอุตสาหกรรม

2.6 ทางจังหวัดควรจะทำ Road Show เพื่อเป็นกระตุ้นให้เกิดการลงทุนระหว่างภาครัฐกับเอกชน ในโครงการใหญ่ที่สำคัญ

2.7 ทางจังหวัดควรประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ด้านการตลาดประชาสัมพันธ์ ด้านการขนส่ง ด้านการท่องเที่ยว ด้านเกษตรกรรม เพื่อหาแนวทางร่วมกันและจัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ เขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัด

3.โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

3.1 โครงการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเพื่อการขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย

3.2 โครงการสร้างอาชีพให้ความรู้แก่ชุมชนในจังหวัดหนองคาย

3.3 โครงการพัฒนาระบบการขนส่งให้สอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

3.4 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดหนองคาย

3.5 โครงการสร้างความร่วมมือกับเอกชนในการดึงเงินลงทุนและเกิดการจ้างงานภายในจังหวัดหนองคาย

3.6 โครงการประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคายในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้ เพื่อสร้างการรับรู้สร้างความกระตือรือร้น และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านการลงทุน

3.7 การจัดทำ website เผยแพร่ข้อมูล เพิ่มส่งเสริมการลงทุน และข้อมูลหนองคายแบบรอบด้าน

3.8 การจัดตั้ง One Stop Service Center เพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในการลงทุน การร่วมทุน

3.9 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งควรมีการกำกับดูแลให้คำแนะนำระมัดระวังปัญหาด้านกฎหมาย ด้านการเงิน ด้านคุณภาพ สินค้า และบริการ การถูกเอารัดเอาเปรียบหรือการคดโกงทางธุรกิจ

3.10 การจัดตั้งศูนย์บริการส่งเสริมการขยายธุรกิจ SME ของผู้ประกอบการหนองคาย

4.โครงการหรือกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และ ภัยคุกคาม

4.1 การจัดตั้งศูนย์บัญชาการด้านความปลอดภัยและการแพทย์ฉุกเฉินรองรับอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น การติดตั้ง CCTV ระบบดับเพลิงรองรับอัคคีภัยชนิดต่าง ๆ

4.2 การจัดตั้งโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิงในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อนำขยะที่เกิดขึ้นมาผลิตไฟฟ้าป้อนเข้าไปในเขตดังกล่าว

4.3 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างให้ประชาคม ชุมชนหนองคายมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงข้อเท็จจริงในโครงสร้างที่จะนำความเจริญมาสู่หนองคาย

4.4 การจัดทำแผนพัฒนาทักษะให้กับชุมชน ให้มีทักษะใหม่ อาชีพใหม่ รองรับบริบทเมืองหนองคาย ที่เปลี่ยนแปลงไป

4.5 การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและการตั้งกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาชาวหนองคายที่ได้รับผลกระทบ ในระดับที่ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยตนเองได้

5.บทสรุป

การศึกษาข้อมูลบริบทจังหวัดหนองคายในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งภาพรวม ภาพย่อยในระดับจังหวัด การวิเคราะห์กลุ่มธุรกิจที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดหนองคาย ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภัยคุกคามและการรับมือในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ปัจจุบัน แต่เนื่องจากการตัดสินใจในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และทิศทาง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ยังมีการปรับเปลี่ยน ทุกกระยะ จึงควรมีการศึกษา วิเคราะห์ การลงทุน ผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภัยคุกคาม เพิ่มเติมทุกกระยะ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและความมั่นคง ประชาชนชาวจังหวัดหนองคายได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2. เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ชายแดนกับการรองรับ AEC[ออนไลน์]. -----
[เข้าถึงเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2558]. เข้าถึงได้จาก:

http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/nrc2557-article10.pdf)

ชาตริส สัมมะวัฒนา กลุ่ม สปป.ลาว/จีนตอนใต้ สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน : แต้มต่อ
การค้าชายแดนไทย : เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ไทย [ออนไลน์]. ----- [เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2558].
เข้าถึงได้จาก : <http://bts.dft.go.th/btsc/files/Documentanalysiselse/4.pdf>)

ไทยรัฐออนไลน์. สก.เตรียมวิจัยการกำจัดขยะในตลาดโรงเกลือ [ออนไลน์]. 2553 [เข้าถึงเมื่อ 27
กุมภาพันธ์ 2558]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/content/region/137375>

ธารทิพย์ ธรรมสอน และสมเกียรติ ชัยพิบูลย์. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนใน
การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองการค้าชายแดนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก [ออนไลน์]. -----

[เข้าถึงเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2558]. เข้าถึงได้จาก: [http://www.tci-](http://www.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/download/7999/6935)

[thaijo.org/index.php/tgt/article/download/7999/6935](http://www.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/download/7999/6935)

นุชนารถ ลีลาคหิกจังหวัด การป้องกันและแก้ไขปัญหาของเท้ามือสอง [ออนไลน์]. 2556 [เข้าถึง
เมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2558]. เข้าถึงได้จาก: http://infofile.pcd.go.th/haz/HSWMY22_1-56.pdf?CFID=1091738&CFTOKEN=38592292

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559 สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ฉบับที่ 7 การค้าชายแดน : บทบาทและ
ความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย [ออนไลน์]. ----- [เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2558]. เข้าถึงได้จาก :
www.tuhpp.net/files/FACT%20SHEET7)

สมชาย ศักดาเวคีอิศร. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน [ออนไลน์]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2558]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bangkokbank.com/BangkokBankThai/Documents/Site%20Documents/AEC/SpecialEconDevZone.pdf>

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ. กราฟฟิกและแผนที่ประกอบการให้สัมภาษณ์ สถานีข่าว บริษัท พีเพิล มีเดีย ทีวี จำกัด [ออนไลน์]. 2557 [เข้าถึงเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2558]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nesdb.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=M0Bn65pZM88%3D&tabid=427&mid=1083>

[แผนพัฒนาจังหวัด \(พ.ศ.2557-2560\) จังหวัดหนองคาย](#)เข้าถึงได้จาก:

<http://202.28.118.8/nk2015/web/document/index?id=20>